

Тиждень

український www.ut.net.ua

Червоненко про жовтий мерседес, стиль кежуал і Євро-2012. Стор. 14

№ 20 (29) 16 — 22 ТРАВНЯ 2008 р.

СІМ НАЙУСПІШНІШИХ МІСТ

Чим повинен займатися мер.
Стор. 24

ГРАЛЬНІ КОРОЛІ

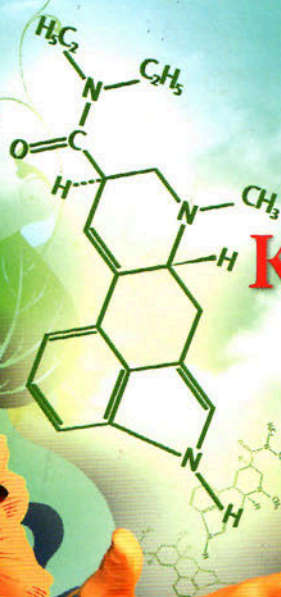
Війна імперій.
Стор. 26

МОДНИК ШЕВЧЕНКО

Колись його любили жінки,
тепер цитують політики. Стор. 38

КІНЕЦЬ КИСЛОТНОЇ ЕПОХИ

На 103-му році
життя помер
винахідник LSD.
Стор. 54

LSD

ISSN 1996-1561

20

9 771996 156002

Перший
Національний

20, 22, 24 травня

о 22:00

EURO VISION

SONG CONTEST
BELGRADE 2008

Райффайзен
БАНК АВАЛЬ

міжнародний партнер Євробачення-2008

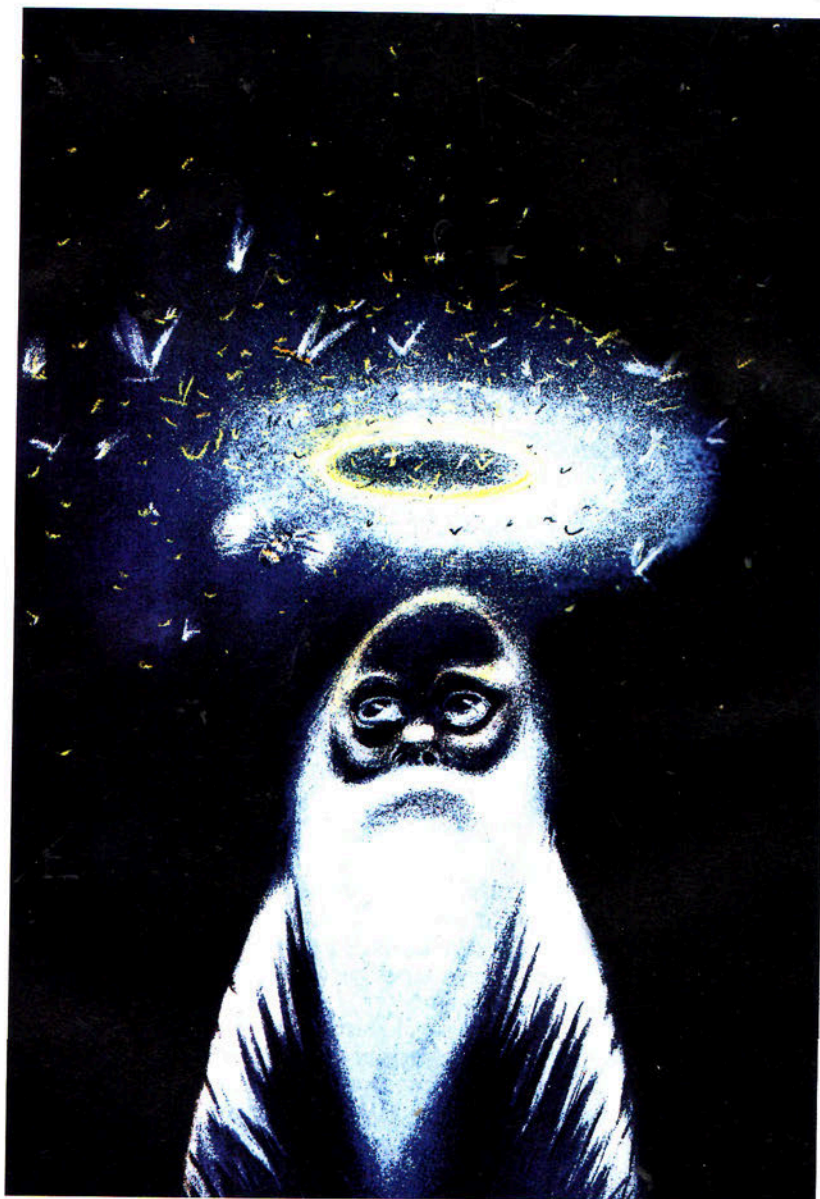
XITFM

генеральний радіо партнер

ОБРАЗ

Бог – це непізнання (I вар.), Бог – це «наш хлопець», із яким можна домовитися (II вар.), Бога немає (III вар.) Між цими твердженнями не перший рік коливється свідомість людини, która прагне бачити в житті якийсь сенс. | Доки одні б'ються між собою, обстоюючи

свою версію стосунків із Всевишнім, інші намагаються справді підтримати ці стосунки. Хтось задовольняється констатацією на

Тижень

Засновник ЕСЕМ Медіа ГМЕХ
Видавець ТОВ «Український Тиждень»
Шеф-редактор Юрій Макаров
Головний редактор Роман Кульчицький
Заступник головного редактора Павло Солодкий
Відділ політики Анатолій Бондаренко
Відділ економіки Сергій Лук'яничук
Відділ розслідувань Андрій Лаврик
Відділ новин Наталя Васютин
Відділ країни Ігор Кричак
Відділ історії та науки Роман Кабачий
Відділ культури та спорту Вікторія Поліненко
Спеціальний кореспондент Марія Старожицька
Журналісти Анна Бабинець, Богдан Букевич, Василь Васютин,
Сергій Гузь, Інна Завгородня, Антон Зікора, Вероніка Киднак,
Олександра Киричук, Наталя Петринська, Олена Чекан

Літературний редактор Олександр Григор'єв
Виконавчий директор Роман Чигирин
Фінансовий директор Андрій Решетник
Відповідальний секретар Юрій Коломицев
Арт-директор Надя Кельм
Дизайнери Ганна Єрмакова,
Тимофій Молодчиков, Сергій Сторчай
Художники Андрій Єрмоленко, Павло Ніц
Більд-редакція Анатолій Белов,
Кирило Хайлов, Вікторія Буянова
Фотографи Андрій Лосмакін, Євген Котенко
Кольорокоректор Олена Шовкопляс
Коректори Маріяна Петрова, Світлана Стопова
Відділ реклами Олена Карпенко
Відділ розповсюдження Наталя Астаф'єва
Відділ маркетингу Ганна Кашеда

Свідectво про державну реєстрацію
КВ №13005-1889Р від 13.08.2007 р.
Друк ЗД «Блиц-ПРИНТ»
Київ, вул. Довженко, 3
№ зам. 53374
Наклад 33 400
Адреса редакції 03040, Київ,
вул. Васильківська, 2 А
Юридична адреса 01030, Київ,
вул. Б. Хмельницького, 36, кв. 7
Телефон (044) 503 3740
Виходить щоп'ятницю
Розповсюджується
в роздрібній торгівлі
та за передплатою
Ціна договірна
Передплатний індекс 99319

СМІХ крізь урну

МАРІЯ СТАРОЖИЦЬКА

Я ходжу вулицями й посміхаюся. Ні, цеглина на голову ще не падала — в 24-поверховому будинку, який щойно почали зводити на Дорогожичах впритул до моєї хрущовки, поки що лише фундаменти закладають. Тому й виходжу з дому раніше, ніж звичайно, — грюквіт нервує. Відійду подалі — й посміхаюся. Тренуюся. І вам раджу.

Завдяки цьому, між іншим, скоро можна буде заощаджувати: як повідомив журналістам начальник Київського метрополітену Петро Мірошников, у разі підвищення платні за проїзд (а воно неодмінно настане, а як же інакше), він би знизив її для тих, хто усміхатиметься. Ідея конструктивна — вже стільки грошей витрачено на те, щоб пасажири раділи чи то дитячим голосам, чи то картинам на стінах потяга, далі замість «Виходу немає», напевне, будуть стверджувати, що «Вихід є завжди, шукайте ще», а все одно обличчя пасажирів сумні та втомлені. Цікаво тільки, як саме буде пов'язана ширина усмішки з сумою знижки, чи усміхатися треба буде лише на вході, чи ще й у вагоні, чи лише контролерам, чи ще й решті пасажирів...

Утім, це вже деталі. Головне — я знайшла спосіб підтримувати посмішку на обличчі. Принаймні, ще на тиждень вистачить. Усе просто: на кожному розі, з кожного білборда, розтяжки, пересувного телевізора мені широко усміхаються численні кандидати на посаду київського міського голови. І не лише усміхаються, а ще й смішать. Радісно бачити модника та естета Ми-

колу Катеринчука з лопатою і в касці — на білбордах він саджає молоді дерева, буде житло для черговиків та прокопує ще сім нових ліній метро до трьох нинішніх — напевне, для круглого рахунку. «Зупинимо ціни!» — каже Василь Горбаль від Партії регіонів, але як саме, не пояснює, тому обіцянка навіть не привертає уваги виборців. У свою чергу, лідер блоку «Совість України», ректор Хачатур Хачатурян, пообіцяв 50-відсоткову знижку своєму електоратові на вступ до свого вишу, звичайно, якщо стане мером. По совісті, можна було б і стовідсоткову, адже грошима кандидат не ризикує.

Натомість електорат жваво обговорює та підтримує конкретні обіцянки з різних програм — продовжити роботу громадського транспорту до 2-ї години ночі, дозволити автовласникам одну годину безкоштовного паркування на вулицях міста, відкрити дітям безплатні гуртки за інтересами за місцем проживання, почистити Русанівський канал, контролювати забудову історичного центру міста, захистити від рейдерів Андріївський узвіз, запровадити європейські технології на сміттєспалювальному заводі тощо. З того, що кожен киянин, якщо кудись подзвонить, зможе отримати безкоштовно 10 соток землі, всі сміються, але дехто таки дзвонить. Так, про всяк випадок. І стає всім нам усе веселіше й веселіше. А от чому всі кандидати постійно усміхаються, хоча ситуація в місті далеко не веселить, не зрозуміло.

Єдиний конструктив, який поки що бачу, — з нагоди Всесвітнього

дня музеїв (18-го травня) терміново створити в столиці ще один такий заклад. Ідея не нова — після Помаранчевої революції та виборів-2007 вже робилися спроби зібрати й оприлюднити зразки чорного та білого піару, плакати, стрічки, наліпки тощо, сфотографувати для неупередженої історії настінні написи та зафіксувати свідчення людей, які чесно обміняли свій підпис на істинний подарунок.

Але сьогодні ідея інша — зібрати разом усі обіцянки всіх кандидатів і в Музей мерських виборів — 2008 (Хрещатик, міськрада, вхід безкоштовний). Відтак надалі кожен, хто збереться спробувати свої сили у керуванні містом, зможе обрати з нинішніх намірів найпривабливіші для себе. І скласти власну програму. Ось я вже пропоную ідею із посмішкою заради знижки розповсюдити також на комунальну платню та продукти харчування. Пачка масла — 12 гривень?!.. Ширше, ще ширше, щоб всі зуби було видно... Добре, з вас — вісім. І регочіть, аж доки з магазину не вийдете, бо щось на вас черга косо дивиться... І, аби громадяни вчилися посміхатися щиро, у музеї обіцянок експозиція обличчій нинішніх кандидатів на посаду київського міського голови буде постійною. Це я так жартую — звісно, там буде лише одне обличчя з такою собі посмішкою переможця.

Так, сміятиметься той, хто побитиме це останнім. Після завершення перевиборів, коли влада знову не зможе бути владою, саме він, той, хто посміхається з білбордів, зібравши більшість голосів, отримає знижку на нові вибори ■

20 ЛИМОНОВА КИСЛОТА
Нацболи знов почали
гастроли в Україні

48 КУЛЬТУРА РОЗБИТИХ ФІЛІЖАНОК
Еротичний аспект
із відтінком скандальності

58 НЕАПОЛЬ – НІЖНИЙ МАФІОЗІ
Вуличне свято
міста контрабандистів

ОБРАЗ

1 КАРИКАТУРА ТИЖНЯ.
Малюнок Віктора Кудіна

ОСОБИСТА ДУМКА

2 СМІХ КРІЗЬ УРНУ.
Авторська колонка Марії Старожицької

НА ЧАСІ

- 4** ФОТО ТИЖНЯ.
Землян поменшало
- 6** ТЕНДЕНЦІЯ ТИЖНЯ.
Вічні вибори дістали!
- 12** СУБ'ЄКТИВ.
Навала варварів

ВПРИТУЛ

- 14** РОЗРАХУНОК ГРАВЦЯ.
Євгенів Червоненку заважають
організовувати Євро-2012
- 20** ЛИМОНОВА КИСЛОТА.
Нацболи Едуарда Лимонова
гостюють в Україні
- 22** МРІЯ ПРО МЕРОПОЛІС.
Кандидати в мери орієнтуються
на власні вигадки
- 24** МІСТО ПІД СОНЦЕМ.
Тиждень з'ясував, чим займаються
мери успішних міст світу
- 26** КОРОЛІ ДЖЕК-ПОТУ.
Господарі грального бізнесу
- 30** ОДІССЕЯ ФУТБОЛКИ.
Китайська «фірма» на шляху до Києва
- 32** ШКУРА НЕПОДІЛЕНОГО ШЕЛЬФУ.
Черговий «газовий» скандал. Об'єкт атаки –
американська компанія Venco
- 34** ЖОВТО-СИНІ КАННИ.
Український павільйон французького
кінофоруму

36 ЧЕРГА ЗА ВИДОВИЩЕМ.
Концептуальне опитування відвідувачів
виставки Маріко Морі

ТЕМА ТИЖНЯ

38 ВЕЛИКИЙ ШЕВЧЕНКО.
Кобзар як він є

МИ

- 48** КУЛЬТУРА РОЗБИТИХ ФІЛІЖАНОК.
Львівські кнайпи схожі лише самі на себе
- 53** «ВАУ», – СКАЗАЛА ВОНА.
Чому не варто ловити Ірену Карпу
- 54** ШІСТДЕСЯТНИКИ ЗАХОДУ.
Покоління, яке змінило світ і втратило себе

НАВІГАТОР

- 58** НЕАПОЛЬ – НІЖНИЙ МАФІОЗІ.
Вуличне свято міста контрабандистів
- 64** TERRA ТАНЦЮ. Танцювальні клуби –
від ритуальних східних танців до стриптизу
- 66** ДО РАЮ ЧЕРЕЗ МАТЕМАТИКУ.
Наука довела існування Творця
- 68** ЦІ КОЛЕСА НЕ КОВТАЮТЬ.
За лаштунками легендарної велогонки
«Джиро д'Італія»
- 70** ПРЕЗИДЕНТ ВИНІС ІЗ ДОМУ
ІКОНИ. Московська виставка
українського президента
- 73** СКРОМНА ЧАРІВНІСТЬ НАІВНОГО
МИСТЕЦТВА. Катерина Липа про те,
чому колекція Ющенка вражає росіян
- 74** ГРА В ГРУ.
Темо Свірелі хвилює декоративність світу
- 76** ВІДГУКИ. Вистави, фільми, виставки,
книжки, музичні записи
- 78** АНОНСИ. Коротко про культурні події

НАШ ТИЖДЕНЬ

80 Кілька слів від журналістів *Тижня*

38 ВЕЛИКИЙ ШЕВЧЕНКО
Кобзар як він є

МАЛЮНОК: АНДРІЙ ЄРМОЛЕНКО

Землян поменшало

20 тисяч людських життів за кілька секунд – такі наслідки стихії. Звістка про землетрус у китайській провінції Сичуань змусила планету вжахнутися. Ані інформаційна закритість КНР, ані віддаленість від Європи не робить ці жертви для нас менш вражаючими. Будьмо відверті, численність китайців створила певний стереотип ставлення до великої нації: мовляв,

мільярд – це така кількість, де однією особою більше чи менше (ба, навіть не однією) – все одно ніхто не відчує. Насправді ж, цінність людського життя не залежить від масштабів окремої країни. Поменшало не китайців – стало менше людей на планеті Земля. Саме про це треба думати разом зі студентами Пекінського університету, які беруть участь у хвилині мовчання.

П'ЯТЬ ОБЛИЧЬ

**АНАТОЛІЙ
ТИМОЩУК**
відмовив «Баварії»

29-річний український футболіст, нині капітан пітерського «Зеніта», відмовився від переходу в мюнхенську «Баварію». Натомість він підписав із теперішнім клубом новий контракт, за яким стане найбільш оплачуваним футболістом Росії, заробляючи щорічно по €3,5 млн.

ЮРІЙ БІЛАК
створив фотографії
для незрячих

Український фотограф відкрив у Києві виставку своїх робіт для незрячих. На стендах під оригіналами світлин міститься їхнє схематичне відображення з випуклими контурами. «Споглядання» фото супроводжується аудіозаписом їх опису, озвученим Арсенієм Яценюком, Катериною Ющенко та іншими.

ДОРІС ЛЕССІНГ
Нобелівська премія для
неї стала катастрофою

88-річна лауреатка Нобелівської премії 2007 року скаржитися на надмірну до її персони увагу з боку ЗМІ, яка заважає займатися їй письменництвом. Лессінг стверджує, що отримання престижної нагороди стало для неї «кривавою катастрофою».

**РУДОЛЬФ
ДЖУЛІАНІ**
поділився досвідом

Під час свого візиту до Києва екс-мер Нью-Йорка, нині консультант кандидата на посаду мера нашої столиці Віталія Кличка, презентував стратегію розвитку міста, зустрівся з бізнесменами та прочитав лекцію студентам.

РОБЕРТ РАУШЕНБЕРГ
пішов з життя

Один із найвидатніших представників післявоєнного американського мистецтва помер на 82-му році життя. Художник, фотограф і дизайнер Раушенберг був піонером нових течій, що прийшли на зміну поп-арту і концептуалізму. Прославився експериментами зі змішаною технікою.

Вічні вибори
Дістали!

Ющенко й Тимошенко схожі на Ноя, котрий, замість будувати ковчег, шие капітанську форму

Те, що сталося у вівторок у Верховній Раді, — нормально. І неправий той, хто каже: це — ознака слабкості влади, влада пішла проти влади й ми зганьбилися перед кількома десятками дипломатів, які прийшли послухати виступ президента перед парламентом, а побачили заблоковану членами урядової коаліції трибуну. Проблема в іншому — політичні пертурбації в державі не повинні заважати нормально працювати державному апаратові. Після блокування трибуни ВР, Юля виступала перед киянами, підтримуючи свого кандидата в мери. Там Тарас Петриненко співав колишній неофіційний гімн кандидата в президенти Віктора Ющенка, пісню «Україно». І це — один із найбільш знакових сигналів — ідеться не про інфляцію і не про Фонд держмайна. Мова про те, хто стане президентом у 2009-му. Правих у цій боротьбі за визначенням бути не може. Так, Секретаріат президента регулярно давав інфор-

маційного ляпаса бютівцям і Тимошенко особисто. Але і Юлія Володимирівна лукавить, коли каже про причини блокування трибуни. Два з трьох потрібних їй «антиінфляційних законопроектів» стояли на порядку денному, але там само було і питання про призначення проющенківських суддів Конституційного Суду. Ці троє суддів змінили би баланс сил у КС на користь президента — й Тимошенко просто цього не хотіла. Вона хотіла того самого, що хоче Ющенко — влади. Чергова війна двох кандидатів на пост президента-2009, до того ж по-

ХРОНІКИ ТЕОДОРА ДРАЙВЕРА
СИЛА В КЕПЦІ

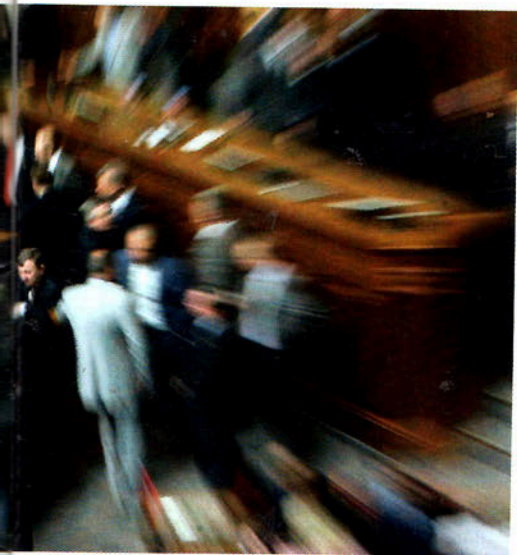
ТЕОДОР ДРАЙВЕР

МЕР ЛУЖКОВ

ЛУЖКОВ

НА ЧАСІ

множена на чергову бійку в парламенті, та ще і між союзниками із коаліції, дістала всіх. Але такий вигляд має демократія. В парламентах так званих цивілізованих країн можна побачити ще цікавіше — в Британії плюються один в одного, в Італії нікого не дивують гучні й скандальні розвали урядових коаліцій.

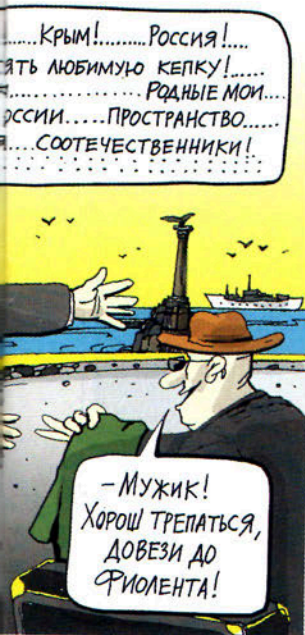
Політика в серіальному стилі не така вже й погана річ. Кожен політик має можливість показати себе в усій красі. Принаймні на екранах ТБ. Головне, щоб під час цієї політичної боротьби нормально працювала виконавча й законодавча гілки влади. Зрештою, с

гарний приклад тієї ж Італії, в якій державний апарат повноцінно функціонує та відповідає на зовнішні та внутрішні виклики в умовах постійної зміни уряду (за останні 63 роки італійський кабмін змінювався 62 рази).

У нас теж можна спробувати робити так само — і проводити позачергові вибори хоча б раз на рік. Однак перед цим потрібно створити відповідну систему державного управління, відокремлену від поточної політичної ситуації. Здатність державних органів реагувати на зовнішні загрози не повинна залежати від кольору уряду.

Є надія, що нам на допомогу придуть різні там лужкові. І не варто перекривати їм в'їзд у країну. Чим більше таких гостей із Москви, чим більше заяв щодо територіальних претензій до України — тим краще будуть розрізняти речі наші політики. Внутрішня сварка сваркою, та заради майбутнього всієї системи, де пасеться наша «еліта», треба об'єднуватися й разом гризти горлянку зовнішньому ворогові. Та зараз Тимошенко з Ющенком схожі на Ноя, який, замість виконувати свою місію й будувати міцний ковчег, заходився шити собі красиву капітанську форму.

**Анатолій Бондаренко,
Павло Солодько**

...А ТЕОДОРА ПОТЯГЛО В ПОЛІТИКУ...

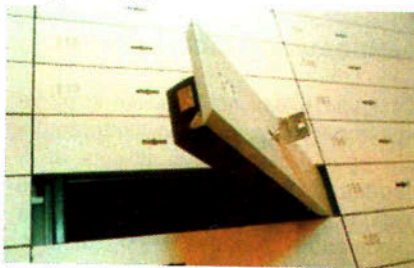
П'ЯТЬ ПОДІЙ

ВПЕРШЕ. В Україні за несанкціонований викид сміття виписано штраф аж у 8 000 гривень. Раніше штрафували на 51 грн.

ЮВІЛЕЙ. Всеукраїнським фестивалем науки відзначили в Україні 90-річчя Академії наук.

50 000 ГРИВЕНЬ. Таку винагороду встановлено за розшук злочинця, котрий стріляв у банківського касира в Чернівцях.

ПАМ'ЯТЬ. У Києві відкрито бронзовий монумент творцеві гелікоптера Ігореві Сікорському.

ПРЕТЕНЗІЯ. Єврокомісія незадоволена Угодою про прикордонний рух між Польщею та Україною. Угода не відповідає законам ЄС.

Вакцинація почалася з трагедії

Напередодні старту кампанії зі щеплення проти кору та краснухи після введення вакцини помер одинадцятикласник

Врятувати нас від епідемії кору та краснухи може масова вакцинація, що проходитиме з 26 травня по 9 червня. Якщо її не провести, то в Україні через 5 років, за прогнозами фахівців, буде понад 90 000 хворих. Пройти щеплення пропонується людям віком 16–29 років. Саме так МОЗ відреагувало на спалах кору в 2006 році, коли захворіли 46 000 осіб, п'ятеро померли. Про українців подбав Дитячий Фонд ООН (UNICEF), який закупив вакцину на \$5,3 млн.

«Всього ми придбали 9 млн доз, але це з надлишком, бо в Україні щеплення потребують близько 8 млн осіб», — розповіла **Тижню** Анна Суходольська, в. о. керівника інформаційних проектів UNICEF. — Вакцина вироблена Serum Institute of India, вона відмінної якості. Продукція цього виробника поставляється у понад 140 країн».

Першопрхідцем у профілактичному заході стала Донецчина. Тут уже зробили більше 20 000 щеплень. Після одного з них помер 17-річний хлопець. Через три години після процедури в школяра різко піднялася температура, ще через кілька годин він помер.

«Швидше за все, хлопець напередодні перехворів вірусною інфекцією й до кінця не одужав, тож сталося вторинне приєднання ві-

русної інфекції й жарознижуючі препарати зреагували з вакциною», — коментує головний імунолог Києва Олег Назар. — Щодо вакцини, вона дуже «чутлива»: відкривши, її треба використати протягом шести годин. Це щеплення «добровільно-примусове», та є люди, котрим не можна його робити. Протипоказання — імунодефіцит, низький гемоглобін у крові, серйозна алергія. Не бажане воно вагітним і хворим на застуду. Батькам обов'язково треба написати записку для лікаря щодо протипоказань їхньої дитини».

Медики закликають українців свідомо поставитися до вакцинації, позаяк йдеться про захист майбутнього покоління. Та є й альтернативні думки. «Щеплення — це злочин, це вбиває молодь», — заявила **Тижню** Наталя Костинська, доктор медичних наук, зав. кафедри фармакології Інституту екології та медицини. — Кором потрібно перехворіти. Наприклад, у Великій Британії досі є «корові ранки». Це виглядає так: хтось захворів і малюків тягнуть до тієї дитини, щоб перехворіли всі... Щеплення треба робити лише коли їдеш подорожувати країною, де сильні епідемії, наприклад, малярії. Ось таке щеплення просто необхідне».

«Сотбіс» у Києві

Серед 23-х топ-лотів аукціону є картини й українських художників

У столичному Музеї західного мистецтва ім. Ханенків відкрилася виставка топ-лотів аукціонного дому «Сотбіс». Тут представлені картини українських і російських художників XIX–XX сторіч, які підуть з молотка 9–10 червня в Лондоні.

І хоча виставка розрахована насамперед на потенційних покупців із кола українських багатіїв, яких на торгах «Сотбіс» щороку більше, відвідати її зможе кожен. Ціна квитків — від 3 до 7,5 грн.

Поряд з роботами Марка Шагала, Наталії Гончарової та Михайла Ларіонова виставлені й картини двох українських художників: «Дівчина та птахи» Олександри Естер та «Молода українка» Володимира Маковського. За них планують викупити £450–650 тис. та £25–35 тис. відповідно.

«Ні!» — каруселям та гриль-барам

Масові перевірки закривають небезпечні заклади, та чи надовго

9 травня в Україні сталося аж дві гучні трагедії. В Луганську впав величезний атракціон «Центрифуга» — загинули двоє й поранено 8 людей. У Києві вибухнув і загорівся кіоск «Кури-гриль» — 20 людей отримали опіки. Країною одразу прокотилася хвиля перевірок подібних точок — більше сотні закритих атракціонів і стільки ж гриль-барів. Причина закриття та сама, що й причина трагедій — несправності устаткування й відсутність документації.

ОПИТУВАННЯ

Росія–Україна: любов і ненависть

Українці набагато краще ставляться до росіян, аніж вони до нас

Відносини України та Росії – тема, яку обговорюють у ЗМІ, на різноманітних ток-шоу, політики і навіть у громадському транспорті. Саме тому українські й російські соціологи вирішили провести «паралельне» опитування одразу в двох державах. Так, Київський міжнародний інститут

соціології та «Левада-Центр» (Росія) запропонували своїм співвітчизникам три однакових запитання. З'ясувалось, що в Україні ставлення до Росії в цілому позитивне у більшості опитаних – 88%. У Росії ж позитивно налаштовані до України лише 55%. Цікаво, що значна різниця також у не-

гативі – 34% росіян погано ставляться до України, а в Україні негативне ставлення до Росії має тільки 7% респондентів. До речі, щонайменше 75% росіян вважає, що Україна має залишатися незалежною державою. А от 20,3% українців були б не проти об'єднатися з Росією.

НАТХНЕННЯ

Карти роздано

В Україні покер визнано видом спорту. Відповідний наказ ухвалило Міністерство у справах сім'ї, молоді та спорту. Як повідомили керівники Федерації покеру України, це захоплива інтелектуальна гра, що дозволяє людям чесно змагатися між собою не сподіваючись на випадковість або щастя. Бо, виявляється, як у шахах, так і в покері перемагає той, хто має кращі математичні здібності, психологічну та фізичну витримку.

Який важливий козир – просто в руки.
Що покер – не везіння, а наука.
Одним наказом – змішано всі карти,
Спортсмени грають в ігри неазартні,
І це прекрасно, бо ж усе одно
Замінить спортмайданчик казино...

Рима Щотижнева

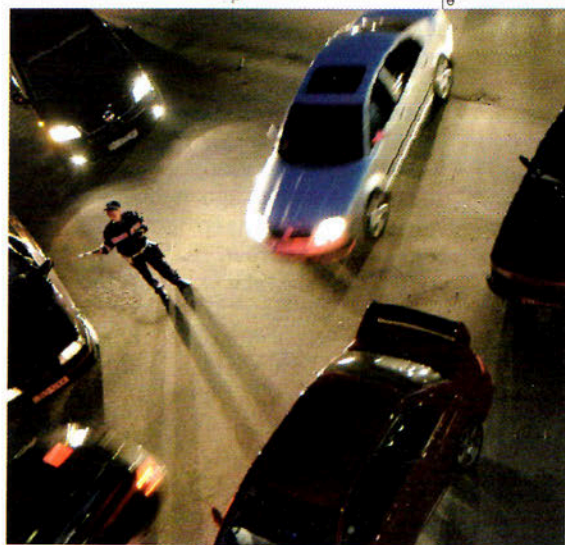
Народ проти ДАІ

Вже вдруге з початку травня громадяни вчиняють насильство щодо державтоінспекції

Бійкою із розлюченими селянами закінчилася спроба працівників ДАІ в Чернівецькій області вилучити у місцевого мешканця скутер, на який не було документів. Селяни сприйняли інспекторів за переодягнених злочинців. За словами очевидців, патрульні приїхали до села на мерседесі без жодної символіки ДАІ та були одягнені в цивільні куртки поверх форми. Тому коли приїжджі спробували вилучити скутер, на них і накинулися 30 односельчан його господаря. На допомогу інспекторам довелося викликати спецназ. У бійці ніхто не постраждав, ведеться розслідування.

Раніше у Феодосії обурений діями працівників ДАІ водій підпалив себе та відділок автоінспекції. Палій загинув, а 8 міліціонерів отримали опіки. Чоловіка оштрафували за водіння в нетверезому стані. Він прийшов до відділка заплатити гроші та забрати зі штрафмайданчика авто. За версію його рідних, лють феодосійця викли-

кала відмова повернути машину того самого дня. Чоловікові начебто запропонували забрати авто після вихідних. Як відомо, доба перебування машини на штрафмайданчику коштує близько 300 гривень.

На порозі нової війни

У Лівані відбулися найбільші за останні 18 років збройні сутички

Щонайменше 60 осіб загинули та 200 отримали поранення в результаті боїв між угрупованням «Хезболла» та проурядовими силами Лівану, які тривають в усіх районах країни з 7 травня. Експерти зазначають, що це — наймасштабніший та найкривавіший внутрішній конфлікт із часів громадянської війни 1975–1990 років. Зіткнення спровокувало рішення уряду закрити телеканал, підконтрольний «Хезболлі». У відповідь бойовики угруповання вивели з ладу проурядовий телеканал.

Лідер «Хезболли» шейх Хассан Насралла заявив, що їхня телемережа є найважливішою зброєю проти іноземних агресорів і її закриття «тотожне оголошенню війни». Також Насралла зажадав від уряду відновити на посаді голову безпеки міжнародного аеропорту Бейрута Вафіка Шукейру. Його підозрюють у таємному спостереженні за літаками та високопосадовцями на користь «Хезболли». Ліван зараз переживає затяжну політичну кризу. Країна 5 місяців без президента, вибори якого перенесли вже 19 разів.

«Фашисти» від Чавеса

Цього разу лідер Венесуели звинуватив у фашизмі канцлера Німеччини

У своєму щотижневому зверненні до венесуельців Уго Чавес розкритикував канцлера Німеччини Ангелу Меркель та Християнсько-демократичний союз (ХДС), членом якого вона є. Це було його відповіддю на заклики Меркель до латиноамериканських держав не співпрацювати з урядом Венесуели.

Зокрема, Чавес зазначив, що Меркель поділяє ідеали Адольфа Гітлера, а ХДС є «тим же рухом, що підтримував Гітлера й фашизм» і додав: «місіс канцлер, ідіть до...», — після чого раптово замовк. Але за кілька секунд усе ж таки договорив: «...оскільки ви жінка, я не скажу більше нічого». Водночас Чавес не виключає, що, можливо, й скаже що-небудь Меркель, а «вона збіситься і запропонує заткнутися», повторивши вчинок короля Іспанії Хуана Карлоса в 2007 році. Йдеться про саміт в Сантьяго (Чилі). Лідер Венесуели на закритті саміту

назвав фашистом экс-прем'єра Іспанії Хосе Марія Аснара, після чого розгорілася словесна баталія між ним та іспанською делегацією. Суперечка припинилася, коли король Іспанії, вказавши пальцем на Чавеса, вигукнув: «Чому б вам не заткнутися?» — і залишив залу засідань.

Подвійне лихо

Землетруси в Китаї зруйнували два хімізаводи

Протягом доби сталися одразу два землетруси в китайській провінції Сичуань. Сила підземних поштовхів становила від 5,9 до 7,8 балів за шкалою Ріхтера. Жертвами лиха стали щонайменше 13 000 осіб. Доля ще 60 000 — невідома. В провінції зруйновано 80% будівель. А другий землетрус спровокував ще й екологічну катастрофу. В місті Шеньфан внаслідок підземних поштовхів вибухнули два хімічні заводи, через що витекли понад 80 тонн рідкого аміаку.

Сербія обрала Європу

На парламентських виборах переміг блок, який лобіює вступ країни до ЄС

На позачергових парламентських виборах серби проголосували за проєвропейський блок «За європейську Сербію», який підтримує курс президента Бориса Тадіча. Блок отримає 102 із 250 місць у парламенті. Але про його остаточну перемогу говорити зарано, оскільки для формування більшості потрібно 126 мандатів. І питання, з ким створювати коаліцію, дуже складне, бо до парламенту ввійшли партії з різними поглядами. Так, партія радикала Ніколіча має 77 місць, прихильники прем'єра Коштуніці — 30, соціалістична партія покійного Слободана Мілошевича — 20, ліберал-демократи — 14 та 7 — партія нацменшин. Отож, деякі песимісти вже стверджують, що політичної кризи уникнути не вдасться і проводять паралелі з українським політикумом.

Однак у будь-якому разі результати виборів показали, що серби готові змиритися з самопроголошеною незалежністю Косова заради перспектив вступу до Євросоюзу.

Позачергові вибори в Сербії були призначені після відставки прем'єр-міністра країни Воїслава Коштуніці й розпуску уряду на початку березня. Політичну кризу спровокувало проголошення незалежності Косова. Сербський уряд розколовся через питання відносин із Євросоюзом після того, як більшість країн ЄС визнали незалежність Косова.

ОЦІНКА

ЮРІЙ СВІРКО

колишній головний редактор газети «Економические известия»

По Лужкову — радянськими Конституціями

Москва заявляє, що Севастополь був переданий Україні з порушенням права. Києву слід відповідати, в першу чергу, юридичними аргументами

ВІД РЕДАКЦІЇ: Чергові імперські фрази Лужкова (тепер мер Москви вважає «російським» не весь Крим, а тільки Севастополь) виявилися не просто приватною думкою залежного від Кремля чиновника. Про це свідчить оперативна реакція МЗС Росії та керівництва Держдуми: віце-спікер Любов Сліска заявила, що «нам все одно доведеться вирішувати проблему Криму». Вирішувати її Москва може в притаманному для неї стилі — спробувати силоміць «відгризти» шматочок території у вигляді Севастополя. Тому й «роздувається» тема, ніби це місто не було передано Україні разом із рештою півострова. Як реагувати Україні?

Заборона на в'їзд в Україну не заважатиме Лужкову й надалі робити заяву про «город русской славы» як проблемну територію. І розв'язувати цю «лужковську проблему» треба лише юридичним способом.

А чи вважати таким заяву Служби безпеки України про те, що «Лужков не дотримався умов попередження СБУ про неприпустимість вчинення дій, які завдають шкоди національним інтересам України та її територіальній цілісності»? Де та як він не дотримався? Яких саме дій? Якої шкоди? Яким саме національним інтересам? Запитань більше, ніж відповідей.

Можна лише здогадуватися, що Службі не сподобалася така лужковська теза: Севастополь не ввійшов до території, переданих Микитою Хрущовим Україні. В цьому випадку заява СБУ мала бути не політичною, а суто юридичною, щоб запобігти новим проявам українофобії Лужкова й інших. Заявіть, що питання давно вирішене, й згадайте про правду, державні позиції

й права, які має Україна. Це дуже просто. Візьміть Конституцію Української РСР, схвалену 20 квітня 1978 року, й процитуйте другу частину статті 77: «Містами республіканського підпорядкування в Україні є Київ та Севастополь». А потім запитайте Лужкова, де він був зі своїми заявами про Севастополь з 20 квітня 1978-го до кінця СРСР. Нагадайте йому про Конституцію Російської РФСР, із якої 1954 року зникла Кримська область, і запитайте, чому в Росії не протестували проти цього упродовж сорока років. Покажіть йому Конституцію СРСР 1977 року, де в статті 76 було зазначено: «Союзна республіка має свою Конституцію, яка відповідає Конституції СРСР і враховує особливості республіки». А також статтю 78: «Територія союзної республіки не може бути змінена без її згоди. Кордони між союзними республіками можуть змінюватися за взаємною угодою відповідних республік, яка підлягає затвердженню Союзом РСР». А на десерт — статтю 72: «За кожною союзною республікою зберігається право вільного виходу з СРСР».

Бо тим часом російське МЗС заявляє: «Лужков висловив лише думку, яка, до речі, збігається з поглядом більшості росіян, які болісно сприйняли розпад СРСР, що жодним чином не є замахом на суверенітет України».

Тож нагадайте Москві, що розпад СРСР був передбачений його Конституцією, та поясніть їй — Київ самостійно визначає свій суверенітет та замах на нього. Тим більше, що думський віце-спікер Любов Сліска теж визнає питання про статус Криму й Севастополя, додаючи: «Важливо забезпечити його підтримку необхідними документами». Дайте їм ці документи.

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

gal murka

Дякую за цей номер. Обкладинка — супер, те, що треба. Не слухайте нікого. Дуже в тему. Спочатку не розумієш, що це, а за декілька секунд сльози навертаються. Класна ідея зі спогадами про бабів-дідів! Узагалі, якби багато людей написали такі історії — оце був би справжній національний мартиролог. Правду треба писати!

zzzulfiya

У моїй родині половина чоловіків воювали в совєцькій армії, половина — пішли до УПА. Перших туди фактично зігнали під страхом розстрілу (як «дезертирів» — таку вказівку отримали вербувальники-комісари) або розправи з родиною, інші втекли, переходили від совєцької мобілізації. Односелець мого діда не пішов ні до перших, ні до других. Кілька років «сидів у схроні» — переховувався в льосі тестевої хати. Потім його засудили як дезертира й відправили до Сибіру. З Сибіру він повернувся ще здоровим і міцним чоловіком. Зустрівши мого діда, ветерана війни, пораненого інваліда І ступеня, з відкритою гнівною раною, який тулився в кімнатці з трьома дітьми й дружиною коли той, ледве живий, повертався з соцбезу, де проштовхався у черзі за рознарядкою на безплатні бинти для рани, цей «сибірський» сусід запитав: «Ну що, Михайле (так діда мого звали), добре «віддячила» тобі совєцька влада?» Комісія соцбезу, яка тричі приходила для оцінки «умов» ветерана, визнала умови проживання п'ятого чоловік у кімнатці з утарною піччю «цілком пристойними», і в розширенні житлоплощі відмовила. При цьому в кімнаті вони стояли, заткнувши носи хустинками. Баба прала бинти для перев'язок дідової рани, сушила їх, і тут же варила дітям їсти, бо більше не було де. Коли дід слухав пафосну пісню «Етот День Победы», він слухав її дійсно «со слезами на глазах», але це були сльози велетенської образи.

Свої зауваги та коментарі до статей Ви можете залишати в блозі **Тижня** — ut-magazine.livejournal.com або надсилати на електронні скриньки авторів журналу. Форма для листування є на нашому сайті www.ut.net.ua під біографіями журналістів

ОЛЕНА ЧЕКАН
журналіст

Навала варварів

Люблю радянські книжки. За передмови та післямови, за коментарі, за точність дат, імен, географічних назв... Обов'язкові цитати з Маркса — Енгельса — Леніна — Хрущова — Брежнєва мені ніколи не заважали. Беру на себе сміливість стверджувати, що їх читали лише цензори та коректори. І був Редактор. Ненависний більшості авторів, осміяний у епіграмах, осоружний, заляканий партійними органами, з вічним комплексом неспроможності власної творчості, пересічний редактор радянської доби не гребував енциклопедіями й довідниками. А ще був освіченою людиною.

Чудова виставка нещодавно пройшла в Києві. Не хочу називати її фундаторів — вони давно й щедро знайомлять Україну з мистецтвом світового рівня. Гортаю розкішно виданий каталог, а там — незбагненні прізвища: Гаугін (Гоген), Дегас (Дег), Бенуар (Ренуар), Родін (Роден), Верлайн (Верлен), Русел (Руссо) й зовсім загадковий чоловік на ім'я Гертруд Штейн (Гертруда Стайн). Перелік далеко не повний. Прізвища вивуватців не оприлюднюю з милосердя — їх можуть вбити.

Не відстає й телебачення. На трансляції змагань фігуристів чую «Бурю» Антоніо Вівальді, та коментатор приємним голосом сповіщає, що пара виступає під музику Ванесси Мей

«Шторм». А це означає — повз редакторські вуха пройшов не тільки цикл «Пори року», розтиражований у такій кількості, що став мало не попсою. Це свідчить про те, що редактор ніколи не читав Гете і Шиллера, не кажучи вже про Клінгера, драма якого Sturm und Drang дала назву літературному руху кінця XVIII століття «Буря й натиск». Бо інакше, який би не був редактор затурканий, комп'ютер у його голові обов'язково клацнув би. За ключовими словами віднайшов би потрібні сайти, все миттєво зв'язалося б, і редакторський мозок не допустив би такого ляпу.

А пишу це, бо прийшла весна. Капшани вибухнули свічками, і на Хрещатику повинь найкрасивіших у світі юнок, а в повітрі — кохання. І два створіння, які не можуть розділити рук, відірвати очей... Студенти з Драгоманова. Під склепіння арки гуркотом грому нас загнала несподівана злива. Дослівно: «Панімаєш, я тебе, ну... тіпа люблю. — І я теж, тіпа того...» Дай, Боже, щоб це вони так від напруги та висоти почуттів, від страху пафосу й моєї присутності.

Не згодна, що наша цивілізація загине через мікробіологічний фактор, як це пророкують вчені. Якщо й вскочимо в таку халепу, то тому, що все більшає тих, хто «тіпа» вміють, «тіпа» знають. Не на ту кнопку натиснуть. «Конкретно».

Редакційна рада: Анатолій Бондаренко, Кирило Галушко, Роман Кульчинський, Юрій Макаров, Лідія Смола, Олексій Сокирко, Роман Цуприк

АДРЕСА «ТИЖНЯ»

Листи надсилайте за адресою: 03040, Київ, вул. Васильківська, 2а
Телефонуйте: (044) 503-3740; факсуйте: (044) 503-3740
E-mail: office@ut.net.ua

Редакція залишає за собою право на літредагування надісланих матеріалів без узгодження з автором. Рукописи не повертаються й не рецензуються.

Фоновий звук

Системи відображення інформації

- комутація та наладка роботи обладнання в приміщеннях площею від 100 до 100 000 м²
- гарантійна, сервісна та технічна підтримки
- розробка та впровадження нестандартних інноваційних рішень

Послуги "під ключ" - від розрахунків до запуску в експлуатацію

ПрессКом® TECHNOLOGY

тел./факс: (044) 585-97-27

www.presscom.ua

ПЕРЕДПЛАТНА КАМПАНІЯ 2008 РОКУ

Оформити передплату ви можете:

Тиждень
український www.ut.net.ua

1. У редакції:

- заповніть квитанцію у відділенні будь-якого банку (отримувач: ТОВ «Український тиждень» р/р 26007026823721 в Печерському відділенні КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК» МФО 322012, Код ЄДРПОУ 35392656. За передплату на журнал «Український тиждень»);
- розбірливо зазначте адресу доставки та контактний телефон;
- оплатіть її у будь-якому найближчому відділенні банку;
- відправте заповнений бланк замовлення (квитанцію про оплату):
 - факсом: (044) 503-37-41, 258-88-48
 - поштою: ТОВ «Український тиждень», вул. Васильківська, 2а, м. Київ, 03040

Вартість редакційної передплати журналу «Український тиждень»:

- 1 місяць — 14 грн;
- 3 місяці — 42 грн;
- 6 місяців — 84 грн;
- 7 місяців — 98 грн

2. У будь-якому відділенні зв'язку «Укрпошта».

Передплатний індекс – 99319

3. У передплатних агенціях:

- АТЗТ «САММІТ» (м. Київ) (044) 254-50-50 (багатоканальний)
- ДП «САММІТ-Крим» (м. Сімферополь) (0652) 51-63-55, 51-63-56
- Філія ДП «САММІТ-Крим» (м. Ялта) (0654) 32-41-35
- «САММІТ-Харків» (0572) 14-22-60, 14-22-61
- «САММІТ-Кременчук» (0536(6) 3-21-88, 79-61-89
- ДП «САММІТ-Дніпропетровськ» (056) 370-44-23, 370-45-12
- ТОВ «ПресЦентр»: (м. Київ) (044) 536-11-75, 536-11-80 (м. Запоріжжя) (0612) 62-45-39
- ТОВ «Фірма Періодика» (м. Київ) (044) 278-00-24

ТОВ «ВПА» (м. Київ) (044) 502-02-22

ТОВ Агенція передплати «Меркурій»: (м. Київ) (044) 248-88-08, 249-98-88 (м. Кременчук) (0536) 70-03-84

ТОВ фірма «Меркурій»: (м. Дніпропетровськ) (056) 721-93-93, 721-93-94

(м. Новомосковськ) (05693) 6-00-93 (м. Павлоград) (05632) 6-00-93

ТОВ «Донбасс-Інформ»

(м. Донецьк) (062) 345-15-92, 345-15-94

ТОВ «Медіа-Пріят» (м. Черкаси) (0472) 45-31-13, 45-25-10

ПП «Медіа-Новости» (м. Полтава) (0532) 50-90-75

ЗАТ «Передплатна агенція «KSS» (м. Київ) (044) 585-80-80

Агентство передплати та доставки «Бліц - Преса» (м. Київ) (044) 205-51-16, 205-51-50

За детальною інформацією звертайтеся за тел. (044) 503-37-41 менеджер з передплати Кашук Тетяна kta@ut.net.ua

Розрахунок ГРАВЦЯ

ГОЛОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АГЕНЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЄВРО-2012 ЄВГЕН ЧЕРВОНЕНКО РОЗГЛЯДАЄ ЧЕМПІОНАТ ЯК ЧИ НЕ ОСТАННЮ МОЖЛИВІСТЬ ЗРОБИТИ НОВУ КРАЇНУ

РОЗМОВЛЯЛИ: АНАТОЛІЙ БОНДАРЕНКО, РОМАН КУЛЬЧИНСЬКИЙ
ФОТО: КИРИЛО ХАЙЛОВ

Коли ми підходили до будівлі, то в очі кинувся — він просто не міг не кинутись — шикарний спортивний мерседес яскраво-жовтого кольору. Ймовірно, це авто Червоненка, подумали ми, і зайшли в офіс, брати інтерв'ю.

У. Т.: Як вам співпрацюється з урядом?

— Взагалі, не дуже хочу коментувати нинішню ситуацію, бо не хочу сваритися з прем'єркою. Вона й так мене ще жодного разу не викликала, щоб обговорити проблеми підготовки до Євро, сміється мені в очі — мовляв, я не член уряду. Наприклад, про Генеральний план з інфраструктури Євро доповідав віце-прем'єр Іван Васюник, який, мабуть, знає про нього трохи менше за мене. Моя опора — не політики, а великі вітчизняні інвестори, або «капітани економіки», як я їх називаю, та місцева влада, яка не має морального права змарнувати такий шанс. Особисто для мене

Євро-2012 це проект майбутнього країни. Саме тому я без жалю вкладаю власні кошти в Агенцію.

У. Т.: Скільки саме?

— Це не питання для обговорення. Скажу лише, що професіоналізм коштує недешево. В мене 70 співробітників, до яких поставлені три головні умови: вік до 35 років, вища освіта зі знанням мов та відсутність досвіду бюрократичного хабарництва. Моє ж завдання — забезпечити їм всі умови для роботи.

У. Т.: Хто із власників футбольних клубів усерйоз планує зробити на Євро?

— Всередині країни зараз роблять суттєві інвестиції Ахметов, Коломойський, Ярославський, Климов, готовий інвестувати Димін-

ський. Щодо Києва складається таке враження, що у всіх зашиті кишені, або не хочуть інвестувати, або ж їм не дозволяють, як, наприклад, Рабіновичу.

«Коли я беру «ресурс»,
то знаю, що його треба
буде повертати»

У.Т.: Прем'єрка Тимошенко заявила, що планує залучати під Євро лише кредити, нижчі, ніж LIBOR (індекс, від якого залежить, які відсотки по кредитах потрібно буде віддавати – *Тиждень*). У кого?

— А це ви в неї і спитайте. Я пропонував дуже просту логіку. Очікуваний дохід від Євро — \$8 млрд. Беремо довгостроковий кредит у \$5 млрд з фіксованою ставкою. І починаємо будувати вже сьогодні — це дешевше, ніж будувати завтра, враховуючи темпи інфляції. Впершу чергу треба будувати дороги. Адже після Євро, окрім всього, ми отримаємо нову інфраструктуру.

Якщо ж розумно розподілити інші сфери між приватним бізнесом, то ми маємо реальний шанс отримати нову країну. За розрахунками, на все про все, на розбудову

сучасної дорожньої інфраструктури цієї нової країни, уряду потрібно \$7 млрд.

У.Т.: Чи зможуть місцеві бюджети забезпечити проведення Євро?

— Частка місцевих бюджетів становить менше \$1 млрд. Все інше — це незначна частина бюджету і кошти інвесторів, для залучення яких потрібна лише політична воля. Якщо місцеві влади захочуть справді будувати — вони знайдуть вихід. А от якщо не буде інвесторів — виходу не буде жодного.

У.Т.: Ви, по суті, єдиний, хто зараз спілкується з інвесторами. Чи є у вас уже якісь приблизні суми, на які можна розраховувати?

— Я не хочу нічого декларувати, бо я себе поважаю. Інвестиція — це

коли ти маєш на руках угоду з гарантіями. Зараз ми займаємося стадіонами, інше не чіпаємо. Але я знаю, що Євро буде, бо наші потужні інвестори дивляться на всю політичну маячню з відвертим презирством. І продовжують робити свою справу — бо, повторюся, їм потрібна капіталізація країни. А за великим бізнесом ідуть і менші. І якщо ми змінимо законодавство та проведемо Євро, все буде добре. Нам просто треба чесно, розумно, без істерик закінчити приватизацію, в тому числі і землі. І чим раніше ми її проведемо, тим краще.

У.Т.: Що ви вже отримали з тих більше ніж 4 млрд бюджетних гривень, запланованих на фінансування підготовки до Євро на 2008 рік?

— Окрім декларацій, поки ми нічого не отримали. Дороги можна робити до жовтня. Але ними ніхто не хоче займатися. Я ж домовився вже і з Європейським банком реконструкції та розвитку, і з Європейським інвестиційним банком, і з американськими банками про дуже дешеві кредити. Але ж пані прем'єр та її команда не хочуть брати на себе жодних зобов'язань. Чи ще веселіше: Турчинов з Віньковим заявляють, що вони збираються роздати землі навколо майбутньої дороги інвесторам, ті там позводять готелі та будинки, а на прибутки ще й саму дорогу побудують. Мені ж ці інвестори телефонують, і, перепошую, регочуть в обличчя та кажуть: «Ви божевільна країна, що знаходиться в стані перманентних виборів, хто буде у вас щось вкладати!»

У.Т.: Чим вам так не подобається варіант із продажем землі? Адже вона дуже дорога.

— Ви знаєте, скільки коштує кілометр дороги? Як мінімум, \$1 млн. Скільки можна побудувати готелів чи заправок на 200 кілометрів? Кілька, не більше. Це ж логіка — не вигідно. І взагалі, будь-яка форма приватно-державного співробітництва в нашій країні закінчується тим, що держава отримує збиткову частину.

АЕРОПОРТИ – ОЛІГАРХАМ

У.Т.: Якщо все так погано, то чим же пересуватимуться вболівальники?

— По-перше, я вірю, що дороги таки побудуємо. А ще є залізниця і літаки. Це дуже могутній механізм, який складно розбалансувати, якщо його не використовувати політично. Думаю, вони будуть рятувати ситуацію з перевезеннями. Експерти УЄФА зазначають, що 60–70% всіх перевезень під час Євро — це літаки.

це, в свою чергу, дозволить зняти проблему готелів. Але ж треба привести до ладу аеропорти — підкреслю, навіть не під Євро. Просто в такому напрямку і розвивається весь світ.

У.Т.: Але в нас елементарно немає стільки літаків!

— Так літаки будуть не тільки наші. Наша головна мета — вивчити потрібну кількість диспетчерів, які зможуть контролювати таку велику кількість бортів у повітрі. На практиці можна їх відправити в той самий лондонський «Хітроу», де літаки сідають кожні 20 секунд. А ще нам треба забезпечити багато місць для стоянки чартерів.

У.Т.: Чи зможе запустити Україна до Євро справжні швидкісні поїзди — щоб під 300 км/год?

— Усіх, хто так кажуть, слід відправляти до психіатра. Це хто обіцяв нові поїзди — Рудковський? Ну, так він зараз уже постійно на лікарняному. В нас до цього часу є полотно від товариша Кагановича. Повірте, в наших умовах 130–140 км/год — це максимум.

В якийсь момент розмови голова Нацагенції дещо несподівано простягнув праву руку до склянки, що завбачливо стояла збоку столу, набрав звідти жменьку соняшникового насіння і з великим задоволенням почав його лузгати.

У.Т.: Яку проблему особисто ви вважаєте найбільшою?

— Дороги, аеропорти, проблема розміщення, безпека стадіонів. Я не вірю в приватних охоронців. Вважаю, що потрібно перевдягти ту саму міліцію, навчити її іноземним мовам — і все буде гаразд. Я спілкувався з людиною, яка очолює вели-

ДОСЬЄ ТИЖНЯ

Червоненко Євген Альфредович

Народився 20 грудня 1959 року в Дніпропетровську. Освіта вища. У 1992 році розпочав створювати концерн «Орлан» (виробництво пива та безалкогольних напоїв).

У політику прийшов наприкінці 1990-х років: очолював Спілку підприємців при Кабміні, був членом Експертної ради підприємців, радником Президента України. Також керував Держагенцією з управління державним матеріальним резервом. 2002 року став народним депутатом від блоку «Наша Україна» (у списках значився як безпартійний). Під час президентської передвиборчої кампанії 2004 року керував особистою охороною кандидата у президенти Віктора Ющенка. У першому «помаранчевому» уряді обійняв посаду міністра транспорту. 2005–2007 рр. — губернатор Запорізької області. 3 грудня 2007 року — голова Національної агенції з підготовки та проведення Євро-2012.

Хобі: автогонки (майстер спорту). Одружений втретє; виховує дочку Олександру, місяць тому народився син Альфред.

У.Т.: Що потрібно робити з аеропортами, аби вони справилися з навантаженням?

— Повторюся — я декларую абсолютно нормальну схему: уряд може заощадити бюджетні кошти для забезпечення гарантії по кредитах. Якщо олігархи згодні взяти на себе все, хай «Аерорух» (державне підприємство, яке контролює пересування всіх повітряних суден у повітряному просторі України — **Тиждень**), хай авіабезпеку залишається у держави. Але якщо олігархи готові взяти і смуги, тобто збиткові на сьогодні частини аеропортів, то чому б їх не віддати? Треба віддати весь аеропорт як цілісний комплекс. Але в уряді дуже швидко змінюється думка. То там хочуть все націоналізувати, то тепер кажуть так: добре, будівлі аеропортів залишаємо для приватизації, а смуги і всю землю залишаємо за державою. Це можна зрозуміти так: ми особисто будемо давати тому чи іншому інвестору дозвіл на роботу.

У.Т.: Є думка що віддавши смуги держава втратить контроль над повітряним простором...

— Не треба брехати людям, що встановиться монополія приват-

БУДЬ-ЯКА ФОРМА ПРИВАТНО-ДЕРЖАВНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В НАШІЙ КРАЇНІ ЗАКІНЧУЄТЬСЯ ТИМ, ЩО ДЕРЖАВА ОТРИМУЄ ЗБИТКОВУ ЧАСТИНУ

Наприклад, у Москві, де незабаром відбуватиметься фінал Ліги чемпіонів, збільшили обсяг авіаперевезень в 2–4 рази. Те саме буде і між містами в Україні. Тому, зокрема, я і запропонував УЄФА збільшити кількість міст, що прийматимуть Євро —

кий охоронний холдинг у США — будемо переймати досвід. Тобто безпосередньою охороною буде займатися МВС. Але це не означає, що приватні структури не будуть залучені — адже є ще системи відеоспостереження й таке інше.

Червоненко мріє ще й про трасу для «Формули-1»

ного капіталу. Кажу вам як експерт транспорту та льотчик: держава повністю контролюватиме цю сферу в будь-якому разі — адже і розклад, і безпека руху — це все виключно державна сфера. От у мене є гелікоптер — то він підіймається в небо не тоді, коли мені заманеться, а

лише тоді, коли я отримаю дозвіл на це. В разі якихось проблем держава може елементарно блокувати аеропорти — і все.

У.Т.: Навколо реконструкції аеропорту «Бориспіль» було багато суперечок. Який стан зараз?

— З «Борисполем» все зрозуміло. Взяли великий кредит в \$1,5 млрд, там відбувається своя боротьба. Усім керує Мінтранс, не допускає сторонніх людей. Щось там, звичайно, роблять, але що конкретно — це таємниця. Цікава ситуація в Одесі, де місто відмовилося щось передавати державі та брати її кошти. В Харкові аеропорт, за словами бізнесмена Ярославського, знаходиться в його абсолютно легітимній оренді. В нього є план, узгоджений президентом. В Донецьку сказали: хочете смуги — платіть і забирайте. А Вінський хоче забрати їх собі. В нього що не слово — то «дайте ресурс». Я відрізняюся від нього тим, що коли беру «ресурс», то хоч знаю, що його треба буде повертати. І давати прибуток.

СТИЛЬ CASUAL

У.Т.: Після того, як вас змусили продати концерн «Орлан», яким бізнесом ви займаєтесь?

— Моя родина має багато різних легальних бізнесів. До речі, мій годинник, про який зі скандалом написали деякі інтернет-ЗМІ, — мовляв, як може чиновник носити предмет вартістю \$100 тисяч! — коштував більше, ніж \$100 тисяч. І ось той жовтий спортивний мерседес перед входом — також мій. Просто я сьогодні повернувся з Харкова і вирішив в цей передсвятковий день бути в стилі casual. Але, вибачте, я задекларував свої статки, я їх джерела не приховую, на відміну від деяких урядовців, які декларують 60–80 тис. грн. на рік, а на собі носять як мінімум \$50 тис. і при цьому з придином розповідають, як піклуються про знедолених.

У.Т.: Все-таки, які конкретно бізнеси є у вашій родині?

— Це особиста справа моїх близьких. І не дивіться так на мій годинник — це не той. Я не входжу до 130-ти найбагатших людей України. Просто я відкритий, у мене інший принцип — життя одне, гроші із собою на той світ не забереш, то чому я маю собі відмовляти у чомусь? Чому я маю жити, як миша? В мене вже достатньо грошей, щоб робити щось не для себе. Чи ви вважаєте, що таким проектом, як Євро, має займатися чиновник, який буде постійно думати, де вкрати? ■

ПІККАРДІЙСЬКА ТЕРЦІЯ

20 травня, Дніпропетровськ
театр ім. М.Горького, пр. К.Маркса, 71

ДОВІДКИ ЗА ТЕЛЕФОНОМ: 8 (056) 33 55 82
WWW.ARTVERTER.COM

21 травня, Донецьк
Драмтеатр, вул. Артема, 74а

23 травня, Запоріжжя
"Дніпроспецсталь",
б-р Шевченка, 1

24 травня, Одеса
Філармонія,
вул. Буніна, 15

НОВА ПРОГРАМА
"ЕТЮДИ"

ОРГАНІЗАТОРИ

ГОЛОВНИЙ МЕДІА-ПАРТНЕР

ЄВРОКАР

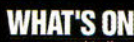
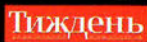
**Хуліо
Іглесіас**

Живий звук **4 червня Київ**
Палац «Україна» 19:00

Замовлення та безкоштовна
доставка квитків: **(044) 432-19-73**

ЗЕРКАЛО НЕДЕЛИ

Організатор: ТОВ «Преміум С» (044) 234-33-99

Серп і молот – зброя російських гостей

© GOTO REUTERS

Лимонова кислота

ПОСЛІДОВНИКИ ЕДУАРДА ЛИМОНОВА Й НАДАЛІ ПРОВОДИТИМУТЬ В УКРАЇНІ СВОЇ АКЦІЇ

АВТОР: АНТОН ЗІКОРА

Нещодавно члени Націонал-більшовицької партії (НБП) зробили спробу захопити консульство РФ у Києві. Сьомого травня десяток нацболів, громадян Росії, зайшли в консульство й написали папір на ім'я посла Росії в Україні. Після чого відмовилися вийти з приміщення. Лимоновці вимагали зняти незаконну заборону на діяльність НБП в Росії й припинити переслідування її членів, а також сісти за стіл переговорів з опозиційною коаліцією «Інша Росія». Протестувальники заявили, що результати виборів до Державної думи Росії незаконні. Зажадали призначити нові вибори.

Члени акції погрожували порізати собі вени, якщо не отримають офіційного підтвердження того, що їх звернення прийняте. У цей час прес-служба партії поширила заяву, що до «захопленої» будівлі вирушає спецназ. Проте приблизно через дві години до консульства приїхав заступник посла, який, поговоривши з нацболами, прийняв їх петицію і видав документ, що це підтверджував. Задовольнившись таким результатом, націонал-більшовики залишили будівлю й відправилися додому, до Росії. А тим, хто уважно спостерігали за подіями, стало зрозуміло, що грізна на вигляд акція виявилася всього

лише флеш-мобом. Ніякого захоплення не було — громадяни Росії в установленому порядку прийшли на прийом до свого консульства. Спецназу теж не було.

«НЕ СЦИ!»

Але російські націонал-більшовики петрають і в справжніх захопленнях. На відміну від того, що відбувалося сьомого травня в Києві, акції нацболів зазвичай супроводжуються кровопролиттям і арештами. Нещодавно від рук невідомих загинув лідер серпуховських лимоновців Юрій Червочкін, і це далеко не перша смерть серед націонал-більшовиків. Багато членів партії

відбувають свої терміни за ґратами. Шлях боротьби, повний втрат і страждань, — норма для націонал-більшовика, тому не дивно, що один зі слоганів партії звучить так: «Не сци! Вступай в НБП!»

БЛУДНИЙ СИН

Націонал-більшовицька партія безпосередньо стосується й України: тут з'явився на світ сам Лимонов, у

чивальників. «Завдання полягає в тому, щоб до ранку другого дня фестивалю зібрати в одному місці 50–100 трупів більш-менш молодих людей. Зібрати їх краще в якому-небудь замиському сараї», — мріяв революціонер. Далі — війна. Проте, на думку Лимонова, «виникнення конфлікту між російським населенням і українськими окупаційними військами не є самоціллю, а лише

також лимоновець Михайл Ганган, засуджений у Росії умовно. Попросила в Україні притулку й Анна Плосконосова, наречена вбитого Юрія Червочкіна. На батьківщині її звинуватили в побитті співробітника міліції.

Тому можна не сумніватися: російські нацболи влаштують ще не одну акцію в Україні. Інша річ, якими вони будуть, ці акції, — подібними до тієї, що відбулася 7 травня, чи до севастопольської 1999 року. Схоже, все ж таки до першої, сваритися з Україною лимоновцям поки не вигідно.

Тим часом бунтар Лимонов мріє про «іншу Росію», «притулок нової цивілізації, вільну землю обітовану». В його утопії люди житимуть кочовими комунами. «Озброєні комуни виглядатимуть як первісні племена. Це буде наш традиціоналізм. Комунами управлятиме Рада комун. Разом комуни можуть називатися Орда. Не слід боятися суперечок, які можуть виникнути між озброєними комунами, не слід боятися зіткнень. Творча агресивність сепаратизмів краща тюремного порядку глобалізму». Красиво стелиш, авторе. Пиши ще. ■

«ЗАВДАННЯ ПОЛЯГАЄ В ТОМУ, ЩОБ ДО РАНКУ ДРУГОГО ДНЯ ФЕСТИВАЛЮ ЗІБРАТИ В ОДНОМУ МІСЦІ 50–100 ТРУПІВ БІЛЬШ-МЕНШ МОЛОДИХ ЛЮДЕЙ»

миру — Савенко. І коли націонал-більшовик не так давно гостював на малій батьківщині, нечисленні, але активні україномовні письменники Харкова казали йому: «Едуарде, навіщо тобі ці москалі? Залишайся тут!» Це було тією пропозицією, на яку неможливо було погодитися, адже левова частка членів НБП живе в Росії.

Тим не менше, ставлення НБП до України традиційно російське. Тут відбулася одна з найгучніших акцій партії. 24 серпня 1999 року, на День Незалежності України, 15 лимоновців захопили Матроський клуб у Севастополі. Нацболи піднялися на оглядовий майданчик на вежі будівлі й встановили там російський прапор. Лимоновці дві години тримали оборону, вивісивши транспарант і розкидаючи листівки з ви-

неминуче необхідним першим етапом озброєного повстання з метою зміни влади в Москві». Це писалося ще при Єльцині, й ситуація в Росії відтоді серйозно змінилася. І, як бачимо, Путін, який став наступником Бориса Ніколаєвича на посту президента РФ, багато чого перейняв у націонал-більшовиків.

ВСТАВАЙ, ОРДА НАРОДНА!

Проте й сам Лимонов сильно змінився. Лідер НБП посварився зі своїм вірним другом і одним з ідеологів партії Олександром Дугіним, з яким колись ходив, тримаючись за руки. Дугін пішов з Путіним і створив Міжнародний Євразійський рух, Лимонов опинився в опозиції.

19 квітня 2007 року Мосміськсуд визнав Націонал-більшовицьку партію екстремістською організацією й

«ЦЕ БУДЕ НАШ ТРАДИЦІОНАЛІЗМ. КОМУНАМИ УПРАВЛЯТИМЕ РАДА КОМУН. РАЗОМ КОМУНИ МОЖУТЬ НАЗИВАТИСЯ ОРДА»

мого повернути місто Росії. Акція закінчилася п'ятьма місяцями в'язниці для 15 чоловік, а Едуард Лимонов став в Україні персоною нон-ґрата.

За якийсь час до цієї акції лідер партії готував план організації повстання в Криму. Добрий націонал-більшовик смачно розписував, як під час літнього рок-фестивалю в 1999 році дві групи бойовиків НБП влаштовують провокації, в ході яких український спецназ убиває відпо-

заборонив її діяльність на території РФ. Але відділення партії сьогодні функціонують у Києві, Харкові, на Донбасі, навіть у Львові й деяких інших містах Західної України. Слід сказати, що офіційний Київ досить доброзичливо ставиться до нацболів. У березні влада країни надала статус біженця Ольге Кудріной, яка заочно засуджена в Росії до трьох з половиною років ув'язнення за участь в антипрезидентській акції. За політичним притулком звернувся

ПРЯМА ДІЯ

«РОСІЯ – НЕ ЧАЙНА-ТАУНІ»

2 серпня 2004 р. – «акція прямої дії», що полягала в захопленні кабінету міністра охорони здоров'я і соціального розвитку РФ Зурабова. Сім членів НБП засуджені на терміни від 2,5 до 5 років.

14 грудня 2004 р. – спроба окупувати приймальною Адміністрації президента РФ. Значна частина учасників акції отримали від 1 до 3 років умовно, а вісім націонал-більшовиків засуджено на справжні терміни.

25 січня 2006 р. – понад 50 членів НБП зайняли будівлю управління Горьковського автозаводу.

25 вересня 2006 р. – 50 нацболів окупували будівлю Міністерства фінансів РФ.

7 листопада 2006 р. – більше 30 нацболів захопили офіс компанії «Сургутнефтегаз».

12 лютого 2007 р. – нацболи увірвалися до будівлі обласного управління Федеральної міграційної служби в Іркутську й розгорнули плакати «Росія – не чайна-тауні»

МРІЯ ПРО МЕРОПОЛІС

КАНДИДАТИ В МЕРИ ОРІЄНТУЮТЬСЯ НА ВЛАСНІ ФАНТАЗІЇ,
А НЕ НА ДОСВІД УСПІШНІШИХ МІСТ

АВТОР: Анна БАБІНЕЦЬ

Заробітна плата кожного жителя зростає в десятки разів... Місто стане центром сучасних біо- та електронних технологій... Провідні університети світу вважатимуть за честь відкривати тут свої філіали... Більшість випускників шкіл здобуватимуть у них вищу освіту... В кожній точці міста можна буде користуватися найшвидшим на Землі дешевим Інтернетом, і всі компанії виганятимуть своїх працівників з ноутбуків на вулицю, щоб працювали на відкритому повітрі — там краще думати й створювати щось нове.

Ні-ні, ви помиляєтеся, це не пункти з програми чергового кандидата в

мери Києва. Це реальна картина досягнень Сінгапура, одного з азійських «економічних тигрів», міст-держави, розміром приблизно з Київ, яке за 30 років стрибнуло зі світових задвірків у двадцятку найбагатших країн. Але лідери цього міста ніколи нічого подібного своїм жителям не обіцяли. Вони визначили чіткий довгостроковий план та пояснили, що його виконання потребує багаторічної щоденної наполегливої праці всіх городян. Успішні мери не страждають на популізм. | Подивитися, що вони планують та виконують, можна на стор. 24. | Натомість від пересічного кандидата на посаду столичного голови ми чуємо фантастичні обіцянки, які у випадку його обрання

будуть виконані ледь не в магічний спосіб, самі собою.

ПРИБАЛТІЙСЬКИЙ ПРОРИВ

Є великі сумніви в тому, що все обіцяне потенційними київськими мерами насправді потрібне столиці. Принаймні, директор Інституту міста Олександр Сергієнко, який, до речі, не балотується в мери, розповів **Тижню** таке: «Велика окружна дорога потрібна місту, але її мають будувати не на теперішніх шляхах, як це пропонують деякі кандидати, а навпаки, оминаючи їх. У західних містах окружну трасу будують як окрему, що дублює інші дороги. Проблему мостів можна вирішити, створивши урядовий та діловий квартали на Рибальському острові».

А от благоустроєм під'їздів та прилеглих територій мають займатися самі мешканці будинків — кому, як не їм, знати, що краще розташувати поряд зі своїм домом. Така практика є в багатьох розвинених містах. Зокрема, у Ризі.

Хоча столиця Латвії втричі менша за українську, нам є чого почитись у цього європейського міста. Наприклад, реформам громадського транспорту. 2003 року влада міста об'єднала трамвайний, тролейбусний та автобусний парки в єдине підприємство. Таким чином запобігли дублюванню маршрутів громадського транспорту, а також щороку заощадили на менеджменті та обслуговуванні близько €1,8 млн. На незаконні кошти оновили тролейбусний та автобусний парки. Наразі транспорт об'єднаного підприємства обслуговує 86% городян.

«У нас є окрема смуга для громадського транспорту, водіїв власних авто штрафують за пересування громадською смугою», — розповідає

ОБІЦЯНКА-ЦЯЦЯНКА

ЛЕОНІД ЧЕРНОВЕЦЬКИЙ

гарантує киянам побудувати метро на Теремки та Троєщині, оновити швидкісний трамвай, добудувати міст на Оболонь через гавань, відремонтувати всі житлові будинки, відкрити театр на Подолі та реконструювати Андріївський узвіз

ОЛЕКСАНДР ТУРЧИНОВ

обіцяє нову (Велику) окружну дорогу, яка проходитиме за 20 – 50 км від меж столиці; реконструювати хрущовки, влаштувати безплатні гуртожитки для студентів, створити мережу дешевих аптек та магазинів (замість супермаркетів), протягом двох років замінити ліфти та відновити систему каналізації

ВІТАЛІЙ КЛИЧКО

планує переглянути всі рішення міськради про землевідведення за 2003–2008 роки, збудувати ще два мости через Дніпро, проводити дорожні роботи лише у нічний час, запровадити приватні ЖЕКі та об'єднання співвласників багатоквартирних будинків. І на десерт – «суттєво збільшити всі соціальні доплати».

МИКОЛА КАТЕРИНЧУК

пропонує два роки взагалі не роздавати землю в Києві, щороку будувати три станції метро (згодом у Києві буде 10 ліній метрополітену замість існуючих 3-х), а також приділити увагу велосипедистам на дорогах.

Метрополіс — метрополіс — космоград

Тижню екс-радник ризького мера Яніс Рінькіс. Проте не завжди вдається запобігти заторам — вулиці Старої Риги надто вузькі. Цю проблему має вирішити Південний міст, який уже кілька років будують у Ризі — ним можна потрапити на правий берег, оминаючи центр. Також у латвійській столиці стають популярними мопеди та велосипеди. «Одна з найдовших і найкращих велосипедних доріжок поєднує Ригу з Юрмалою», — каже пан Рінькіс. Проблему паркування, яка є гострою в Києві, у Ризі вирішили, запровадивши гнучку систему оплати. В центрі паркування коштує € 3–4 за годину, на околиці — € 1. Не хочеш платити — став авто й іди пішки. До речі, в Ризі готуються впровадити популярну європейську систему park&ride («паркуйся та їдь»): на безкоштовному паркінгу можна залишити авто і далі йти пішки чи пересісти на громадський транспорт.

Пан Рінькіс не одразу відповів на запитання **Тижня** щодо землевідведення. Формулювання «роздавати землю» виявилось трохи незрозумілим для прибалтійця. «А... Можливо, щось подібне в нас було. Але майже вся столична земля тепер у приватних руках і суперечок щодо цього

не виникає. Зараз обговорюють питання передачі в оренду підприємцям ще й придорожніх зон, на цьому місто теж заробить гроші», — каже Яніс Рінькіс. Також столична влада

має намір передавати деякі автошляхи в концесію приватним компаніям.

Керманичі Риги, розробляючи документи, орієнтуються на далеку перспективу. Наприклад, завершити оновлення трамвайного парку влада планує у 2032 році. Уявіть собі цю дату! Для Києва, який навіть не має пристойного Генплану, літочислення закінчується 2012 роком — часом проведення Чемпіонату Європи з футболу в Україні. Принаймні, це найвіддаленіша дата, яка фігурує у заявах політиків.

БАРИ, РЕСТОРАНИ, НІЧНІ КЛУБИ

Чи не єдиною передвиборчою обіцянкою наших кандидатів, адекватною потребам Києва, є будівництво культурних та розважальних центрів. Хоча ніхто з кандидатів не планує, як мер Нью-Делі, розпочати програму з відкриття барів і нічних клубів [детальніше також читайте на стор.24]. Річ навіть не в грошах, які залишать потенційні туристи. Сучасні дослідники сходяться на думці, що чим активніше культурне життя, тим місто багатше. Пояснення просте: інтелектуали прагнуть жити там, де цікаво. Сучасні мегаполіси конкурують між собою, щоб привабити до себе якомога більше творчих особистостей, адже їхня праця приносить і їм самим, і місту чималі гроші. ■

ДЛЯ ПОРІВНЯННЯ

Київ

Населення міста	2,8 млн.
Загальний бюджет (2008)*	3 млрд євро
Бюджет на 1 мешканця	1050 євро
Головні видатки бюджету (2008)	512 млн. євро (будівництво)
Видатки на транспорт та інфраструктуру (2008)	95 млн. євро
Зареєстровані авто, од.	900 тис.
Кількість мостів	4
Середня вартість 1 кв.м. житла	1800 євро
Середня зарплата	340 євро

Рига

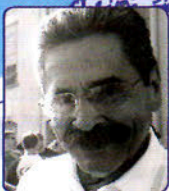
Населення міста	0,85 млн.
Загальний бюджет (2008)	850 млн. євро
Бюджет на 1 мешканця	1000 євро
Головні видатки бюджету (2008)	150 млн. євро (освіта)
Видатки на транспорт та інфраструктуру (2008)	126 млн. євро
Зареєстровані авто, од.	335 тис.
Кількість мостів	4 (добудов. 5-й)
Середня вартість 1 кв.м. житла	1400 євро
Середня зарплата	740 євро

* У Києві, на відміну від Риги, значна частина доходів бюджету формується за рахунок виділення землі

Стефан Мандель
Едмонтон, Канада
1 млн жителів

Намагається наздогнати Калгарі за допомогою створення транспортного хабу (пересадочного пункту, що є одночасно аеропортом і залізничним вокзалом)

Олівіу Дутра
Порто-Алегре, Бразилія
1,4 млн жителів

Запровадив більш ефективний спосіб використання коштів на розвиток з міського бюджету за допомогою «залучення у бюджетний процес» пересічних жителів міста. При цьому бюджет формується за схемою знизу — наверх: від потреб окремого будинку, вулиці до масштабу всього міста

Рудольф Джуліані
Нью-Йорк, США
8,2 млн жителів

Відчутно знизив рівень злочинності за допомогою нової програми боротьби з незначними правопорушеннями, такими як графіті, покарання за які стало набагато жорсткішим; створив програму підтримки нелегальних мігрантів — для того, щоб вони краще залучалися до міської громади. Запровадив нову систему поліцейської звітності

Хіроші Накада
Йокогама, Японія
3,6 млн жителів

Впорався з боргом міста у розмірі \$18 млрд, запровадивши фінансову прозорість у справах міста. Попередня місцева бюрократія приховувала борги від публіки та від політиків. Накада — аутсайдер у системі старої бюрократії та політичних династій, що правила містом десяти років до цього — зміг провести реформи управління, масштаб яких неможливо уявити за часів його попередників. Сюди належать: оплата для бюрократів за результатами роботи, відкритий набір на роботу, відміна автоматичного просування за вислугою років та нагороди за нові ідеї. За часів Накади у місто повернувся головний офіс корпорації «Ніссан», що стало високим визнанням досягнень мера

Місто під сонцем

ТИЖДЕНЬ ДОСЛІДИВ ПРОБЛЕМИ, ЩО ПОСТАЮТЬ ПЕРЕД НАЙБІЛЬШИМИ МІСТАМИ СВІТУ, І СПОСОБИ, ЯКИМИ ВОНИ ЇХ ВИРІШУЮТЬ

АВТОР: АНАТОЛІЙ БОНДАРЕНКО

Шейла Дікшіт
Нью-Делі, 11 млн жителів,
мер з 1998 року

Намагається вдихнути душу у місто, створене для парадів, у якому до цього часу живуть мільйони бідняків, а воду та електрику подають лише за графіком. Її досягнення вражають: розширення доріг і мостів, підземна залізниця, перехід громадського транспорту на газ зменшили рівень забруднення та смогу.

Програма зі збільшення кількості ресторанів, барів та нічних клубів, проведення щорічного тижня моди, який став головним у Індії, створює нове культурне середовище.

Місто стало постачальником третини послуг з інформаційних технологій, більше виробляє лише Бангалор.

Кількість зелених насаджень збільшено удвічі.

Але найцікавішою є кампанія, що надає можливість людям отримати владу для вирішення своїх проблем. Члени організованих об'єднань, від житлових кооперативів до профспоюзів, можуть зареєструватися в міському уряді і стати напівофіційними держслужбовцями. Вони отримують посвідчення і можуть заходити в кабінети чиновників та приймати участь у спільному вирішенні проблем, наприклад, щодо ремонту доріг, встановлення вуличних ліхтарів.

Уряд провів зміни у законодавство, за якими дозволив таким групам відслідковувати результати проектів, що їх проводить влада, включно до інформації з приводу зарплати чиновників. Групи громадян беруться за ті проблеми, які міська влада вирішити не змогла. Вони підтримують парки, збирають плату за комунальні послуги через своїх сусідів, накопичують дощову воду, щоб створювати запасні резервуари, виконують іншу чорну роботу, необхідну для життєдіяльності міста, яка одночасно покращує якість власного життя

Джоб Коен
Амстердам, Голландія
0,7 млн жителів

Провів успішну програму зі зменшення кількості автотранспорту за допомогою збільшення кількості велосипедів та трамваїв, які є складовою метрополітену міста. Хоча, за його словами, найбільшою проблемою є інтеграція імігрантів у міську спільноту. Крім постійного спілкування з лідерами общин, Коен відомий також тим, що припинив діяльність близько 80 банд молодих правопорушників-імігрантів

Лі Мьонг Бак
Сеул, Корея
0,3 млн жителів

Реалізував серед іншого, проект у \$350 млн — відкрив 6,5 км річки, що тече крізь центр міста, яка була закрита бетоном у 1960-х роках. Прикметно, що мер — екс-голова будівельного відділення фірми «Хюндай», яка в 60-х роках і виконала проект із закриття річки і побудувала на її місці естакадну магістраль. Річку, що стала каналізацією, за керівництва нового мера очистили і повернули їй «зелені береги». Тепер через неї побудовано 21 мостовий перехід

У XXI сторіччі, в глобалізованому світі, зростає значення великих міст. Брюс Стерлінг, впливовий інтелектуал, футурист та письменник, стверджує у своєму останньому огляді «Стан світу, 2008», що вони стануть навіть важливішими, ніж країни, до

яких належать. Успіх та розквіт міст залежать від людей, які хочуть в них жити, та від душі міста — культури, стилю, звичаїв, традицій тощо. Все це, а також якість та рівень життя, — вабить у міста нових жителів і тримає старих. Як вирішують свої проблеми великі міста, наскільки серйозні

проекти вдається реалізувати жителям та міській владі — читайте у нашому лікнепі. Порівняйте масштаби та потрібність цих проектів з тим, що обіцяють кандидати у мери міста Києва, і зробіть висновок — чи є у столиці України шанс утриматись у числі хоча б ста найкращих столиць світу. ■

ВПРИТУЛ

КОМУ НАЛЕЖАТЬ ДУШІ АЗАРТНИХ ГРАВЦІВ

АВТОРИ: БОГДАН БУТКЕВИЧ, АНДРІЙ ЛАВРИК

Не все спокійно в королівстві розваг. Власники мереж гральних автоматів та казино постійно плетуть один проти одного інтриги, намагаючись відхопити якнайбільший шмат ринку. До них почали вчащати міліція й контрольні органи, вишукуючи різноманітні порушення. Першою жертвою стала дніпропетровська філія ТОВ «Невада», яку звинуватили в ухилянні від сплати податків в особливо великих розмірах. А от заборізька влада взагалі збирається виселити «одноруких бандитів» за межі міста.

У Києві наближаються дострокові вибори мера й міської ради, і ледь не в кожного кандидата на столичний «престол» у передвиборній програмі є обіцянка відрубати голови «гральній гідрі». Кілька тижнів тому поки що чинний мер Леонід Черновецький власноруч розтросив «однорукого бандита», який, на думку влади, незаконно спорожняв кишені азартних киян і гостей столиці. З наближенням дострокових виборів поплічники Леоніда Михайловича побачили в рулетках і гральних автоматах загрозу національній безпеці й навіть пообіцяли звернутися з цього приводу до РНБО. Втім, як відомо з давньогрецьких міфів, замість однієї зрубаної голови у гідри виростає інша. Тож, попри посилення репресій влади, дохідність грального бізнесу дедалі зростає і сьогодні, за підрахунками експертів, уже перевищує \$3 млрд на рік. А в психіатричних клініках збільшується кількість ліжок для хворих на залежність від азартних ігор.

ХВОРІ НА АЗАРТ

Субота. Над Києвом прохолодний весняний вечір. Час, коли особливо гостро відчувається самотність людини у великому місті. В столичних гральних залах не проштотувалися. Заходжу в «Метро-Джекпот», що біля однієї зі станцій метро. Всі місця зайняті, окрім одного автомата. «Він зарезервований для постійного клієнта», — пояснює знайомий адміністратор Сергій. — Він у нас грає

майже щовечора. «Спускає» мінімум по 100 грн. Попередив, що буде за 5 хвилин».

Влаштуваюся біля барної стійки, замовляю каву, й починаю спостерігати. От сидить явний новачок, судячи із зовнішнього вигляду — не місцевий, можливо, в Києві проїздом, тож вирішив перед тим, як їхати на вокзал, зловити фортуна в столичних гральних закладах. Він із веселою цікавістю дивиться на цифри та фігурки, що швидко змінюють одна одну на екрані. Декілька разів поспіль програє й виходить. Особливого розчарування на обличчі не вдахи не видно.

А от його сусід — явно гравець зі стажем. Він постійно нервово смикається, потирає руки, щось бубнить собі під ніс, наче заклинання. Після кожного виграшу або програшу дістає блокнотик і щось туди старанно занотовує. «Це наш місцевий шизик, — невесело посміхається Сергій. — Намагається вивести формулу виграшу. Два роки тому, як я сюди прийшов на роботу, він уже тут був». Адміністратор розповідає, що одного разу, коли цьому «дослідникові Фортуни» поталанило й він виграв гривень триста (котрі в той же вечір «спустив» в автомат), відвідувач розбалакався. Й повідав, що колись був доволі успішним бізнесменом. Але якось, заради цікавості, пішов з компаньйонами в казино — і понеслося. Поки були гроші, грав у рулетку в елітних закладах. Потім, внаслідок браку коштів, переорієнтувався на автомати. Сергій каже, що часто, коли в цього гравця немає грошей, персонал закладу дає йому якийсь дріб'язок. Адже він, як тільки все програє, не йде геть, а починає давати поради іншим, втягує їх у гру. Так що салони цей дивак приносить зайву копійчку.

До зали заходить весела компанія молодих хлопців. Беруть собі пива й обсідають автомат, який щойно звільнився. Один із них ніяк не може відірватися від яскравих бананів, лимонів та цифр, що миготять на екрані. Другі майже силою відтягують його. Але жадібний погляд, яким хлопець обвів примі-

ПОТУ

FOTO GETTY IMAGES

ВОРОГУЮЧІ ІМПЕРІЇ: ХТО ЗА НИМИ СТОІТЬ*

щення перед тим, як вийти, не залишає сумнівів — він сюди повернеться. Й не раз.

За словами Сергія, гравців можна розділити на три умовні групи. Перша – випадкові відвідувачі, які більше одного разу в салон не приходять. Є коло постійних клієнтів, але не лудоманів – вони іноді грають, та не переходять певної межі. Ну, й третя група – це вже залежні від автоматів – таких, за спостереженнями мого співрозмовника, небагато. Гравці за день лишають у салоні з 5–10 автоматами щонайменше \$5 тис. Тобто за місяць прибутков гравельного закладу може сягати від \$50

нальні авторитети. Наприклад, подекують, що до заснування одного з найдавніших казино країни «Спліт», що в центрі Києва, свого часу був причетний Борис Савлохов, колишній король столичного рекету. Родині Савлохових належала чимала бізнес-імперія, але Борис Сасланович попався на здирництві \$10 тис. Він помер влітку 2004 року в душовій виправно-трудоваї колонії №67 від серцевого нападу. Його брати стали жертвами кримінальних «розборок» ще раніше.

Сьогодні «Спліт» — це солідна група компаній, що має 15 філій по всій країні. Серед власників «Спліт груп» тепер важко знайти людей із

казино «Спліт» одна й та сама —
вул. Прорізна, 8.

«Спліт груп» має капітал і в інших гральних компаніях. Зокрема, консалтингова компанія «Спліт груп» є співзасновником вінницького ТОВ «Гансша». У свою чергу, партнер «Спліта» по «Гансші» Ігор Кулик виступає співзасновником компанії «Екстрема-Україна» — одного з найбільших операторів українського грального бізнесу.

Ще один цікавий учасник цього бізнесу — львівське ТОВ «Роял ЛТД». Восени 2006 року після того, як влада Львова почала боротьбу із засиллям гральних автоматів, його частка на регіональному ринку зросла до 60%, що дало підстави конкурентам звинуватити «Роял ЛТД» у змові з мерією та нечесній конкуренції. **Тижню** не вдалося встановити корупційні зв'язки цієї компанії з Львівською міськрадою, проте один із засновників ТОВ Іво Валента помічений в іншому скандалі. Цей громадянин Чехії свого часу був співвласником і керівником чеського футбольного клубу «Синот». У 2004 році його звинуватили в спробі організувати домовлені матчі й оштрафували на €12 тис.

Останнім часом в Україні активізувалися потужні закордонні гравці грального бізнесу. Торік на вітчизняному ринку з'явилась Olympic Entertainment Group естонського грального магната Арміна Кару. Вона заснувала тут ТОВ «Олімпік казино Україна», а також викупила мережу гральних закладів «Ельдорадо». Армін Кару, статки якого оці-

ФАКТИЧНО, НОВІ СТАНЦІЇ І ТУНЕЛІ СТОЛИЧНОЇ ПІДЗЕМКИ БУДУЮТЬ ПІД КОНТРОЛЕМ СПІВВЛАСНИКІВ КАЗИНО

до \$100 тис. А в одному лише Києві їх сотні. Мова йде про чималі гроші. Саме тому «гральні королі» — дуже впливова сила українського суспільства, яка досі залишається в тіні.

ЛЮДИ З 1990-Х

Власники багатьох гральних закладів мають непросте минуле. Ці люди нечасто з'являються на публіці, говорять рідко, але завжди влучно, й подекуди — з помітним іноземним акцентом.

Піонерами вітчизняного грального бізнесу були так звані кримі-

кримінальним минулим. Але цікаво, що в статутному фонді цього ТОВ беруть участь співзасновники ЗАТ «Метробуд». Йдеться про Євгена Гуменка, Петра Кузнецова та Дмитра Кофто. Відкриті джерела вказують на те, що «Метробуд» контролює топ-менеджмент (як нинішній, так і колишній) метробудівельного гіганта ВАТ «Київметробуд». Зазначимо, що 51% акцій ВАТ де-юре належать «Метробуду». Тож фактично, нові станції й тунелі столичної підземки будуть під контролем співвласників казино. До речі, адреса офісу «Київметробуду» та

нюють щонайменше в чверть мільярда доларів, разів зо два ставав героєм кримінальних історій. Зокрема, в 1997 році партнери готували замах на його життя. А в січні цього року двоє молодиків планували викрасти дочку Кару Інес з метою викупу. В обох випадках естонській поліції вдалося викрити зловмисників до скоєння злочину. Відомо, що Армінові Кару належить контрольний пакет акцій Olympic Entertainment Group. У кого решта — загадка.

Найодіозніший іноземець на українському гральному ринку,

новником ТОВ «Порив». Серед співвласників як «Пориву», так і «Олбі-Україна» згадується український фінансист Віктор Адамович, який тривалий час був партнером банкіра Сергія Тігіпка та очолював його компанію «ТАС-Фінанс». Пізніше він працював на експрезидентського зятя Віктора Пінчука в страховій компанії «Орантажиття», минулого ж року пішов у «вільне плавання».

До сфери впливу російського капіталу деякі експерти відносять також велику мережу гральних закладів «Максбет» — її пов'язують з

вати місце під сонцем у «аборигенів». За останні два роки у Верховній Раді України з'явилося два законопроекти, за якими, на думку місцевих гральних компаній, «стирчать вуха» російських колег.

«Торік вони вже намагалися проштовхнути через парламент закон, котрий був прописаний так, що не підходив під жодного українського оператора, — бідкається голова Української асоціації діячів грального бізнесу (УАГБ) Сергій Третяков. — Наприклад, чого тільки варта пропозиція встановити норму для початку грального бізнесу в €11 млн, причому €5 млн має становити лише статутний капітал. І, найголовніше, без права кредитування на цей капітал! Російські концерни такі суми приведуть як інвестиції, а нашим компаніям доведеться, грубо кажучи, ставати на вуха. Адже зрозуміло, що ні в кого (з українських операторів. — Авт.) таких сум у сейфі немає — всі гроші в обороті».

В УАГБ компанії з російським корінням, такі як «Порив», звинувачують у нечесній конкуренції. Раніше згадане ТОВ разом з мережею «Максбет» також входили до асоціації, однак були виключені за ворожі дії проти її членів. «Вони пробули у нас два роки, розвідали всю важливу інформацію про всіх членів асоціації, а потім провели проти них низку жорстких заходів», — пояснює Сергій Третяков, особливо не вдаючись у подробиці.

Таким чином, боротьба за душі українських азартних гравців посилюється. ■

ПОПРИ ТЕ, ЩО УКРАЇНСЬКИЙ РИНОК АЗАРТНИХ ІГОР СЯГАЄ МІЛЬЯРДІВ ДОЛАРІВ ЗА РІК, НА НЬОМУ СТАЄ ДЕДАЛІ ТІСНІШЕ

напевне, — російський мультимільйонер Олег Бойко, власник компанії Ritzio Entertainment. До сфери його впливу належить зареєстроване в Києві ТОВ «Порив», що контролює великі мережі гральних закладів, такі як «Кіпр» та «Метро-Джекпот». Свого часу ходили чутки про причетність Бойка до злочинного угруповання «солнцевських». Беззаперечним же є заснування Олегом Бойком сумнозвісного концерну «Олбі», що в 1990-х обдурило тисячі вкладників як у Росії, так і в Україні. До речі, українсько-російсько-американське акціонерне товариство відкритого типу «Олбі-Україна» де-юре є співзас-

партнером Олега Бойка Віктором Білоцерківським. Але офіційно ТОВ «Максбет» володіють кіпротське «Арлан інтерпрайзес» та міжгалузевий кліринговий центр «Євроконсалтинг».

МІСЦЕ ПІД СОНЦЕМ

Попри те, що український ринок азартних ігор сягає мільярдів доларів за рік, на ньому стає дедалі тісніше. Головна причина — жорсткі обмеження на проведення ігор на гроші в Росії, запроваджені Держдумою РФ 2006 року, через що російські гральні магнати скерували свій бізнес за кордон. Вони докладають максимум зусиль, аби відвою-

Одіссея ФУТБОЛКИ

ФІРМОВУ ОДЕЖИНУ, ЩО КОШТУЄ В КИЄВІ КІЛЬКАСОТ ГРИВЕНЬ, КИТАЙСЬКІ ЗАВОДИ ВІДПУСКАЮТЬ ЗА ЦІНОЮ В КІЛЬКА ДОЛАРІВ. УТІМ, НІЯКОГО ШАХРАЙСТВА – ТІЛЬКИ ЕКОНОМІКА

АВТОР: ВАСИЛЬ ГЕРЕЗ

Володимир, київський підприємець, не один рік возить китайські вироби в Україну. За його словами, китайські фабрики ледь не за однією ціною відпускають одяг, призначений для торговельних мереж відомих брендів, та звичайний нефірмовий. І футболка, що для кінцевого споживача коштує, скажімо, \$250, на виході з фабрики може продаватися замовникові всього за \$1–2.

ДЕШЕВО, АЛЕ ЯКІСНО

Причин такої низької собівартості декілька. По-перше, Китай — найбільший у світі виробник і споживач бавовни. Тут її виробляють 8 млн т і ще майже 3 млн т купують на світовому ринку, бо своєї сировини не вистачає. Власна сировинна база дає змогу китайським підприємцям продукувати дешеві тканини, нитки й іншу фурнітуру.

По-друге, китайці активно запроваджують новітні технології, починаючи вже з поля. Наприклад, успішно вирощують генетично мо-

дифіковану бавовну. Такі рослини стійкіші до шкідників, відповідно, підвищується врожайність і зменшується собівартість готової продукції.

По-третє, робоча сила китайців чи не найдешевша у світі. При цьому тамтешні підприємці намагаються використовувати її на сучасних заводах, а місцеві культурні традиції дозволяють без великих затрат підтримувати високий рівень продуктивності праці.

У результаті за одні й ті самі гроші місцеві фабрики виробляють продукцію найрізноманітнішої якості як для задоволення попиту вимогливих покупців із Європи чи США, так і для ринків країн, які розвиваються.

МУТАЦІЯ ЦІН

Але після того, як товар залишив китайську фабрику, його ціна для фірмових і звичайних виробів змінюється неоднаково. Легальний пошив фірмового одягу здійснюється на вимогу власника бренду. Останній до ціни виробництва — \$1–2 — додає свої витрати на розробку та рекламу нової колекції.

Наприклад, рекламні бюджети відомих виробників спортивного одягу, таких, як Nike, Adidas, Puma, загалом перевищують мільярд доларів для кожної. За рік така компанія створює 4–8 нових колекцій одягу. Як правило, для цього наймають фахівців світового рівня чи укладають угоди з відомими дизайнерськими фірмами. Це знову сотні тисяч, а то й мільйони доларів витрат. Додайте, що великі компанії нічого не роблять без попередніх маркетингових досліджень, які часто коштують не менше, ніж рекламна кампанія.

Усі ці витрати, а також витрати на утримання головного та регіональних офісів, по суті, штаб-квартир, із яких лише керують бізнесом — діляться на тисячі та мільйони одиниць виробів. Відповідно, чим ексклюзивніший товар, тим більша частка його ціни припадає на ці витрати. Наприклад, для футболок на масові, але фірмові колекції сягає \$10–50 на одиницю.

Далі одяг направляється у дистрибуторську мережу, якщо фір-

ШОВКОВИЙ ШЛЯХ

УМОВНА СХЕМА ФОРМУВАННЯ ВАРТOSTІ ФІРМОВОЇ ФУТБОЛКИ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ВІД ВИРОБНИЦТВА ДО ПРОДАЖУ

мовий виробник не має в Україні власного представництва та магазинів.

На цьому рівні доводиться сплачувати податки та мито, зрозуміло, що ті, хто працюють за нелегальними схемами, можуть продавати товар дешевше. Хоча великим компаніям вигідніше заплатити податки «по повній», ніж мати проблеми із владою та втратити перспективний ринок.

Дистриб'ютори повинні покри-

куса використати дешевшу сировину, тоді можна отримати більше прибутків. По-друге, ще більша спокуса — випустити нелегальну партію вже розрекламованих речей.

Тому потужні фірми (наприклад Adidas) завжди слідкують за якістю виробів, які потім реалізуються у фірмових магазинах. Для цього вони посилають своїх фахівців у країни, де виробляють їхні то-

Затрати на організацію «базарної» торгівлі теж невеликі — спрощена система оподаткування, примітивний склад, точка на базарі та реалізатор на мінімальній платні. До цих витрат додається націнка від 20 до 100%, залежно від сезону та попиту на конкретну продукцію. В результаті кінцева ціна футболки для споживача становитиме від 25 грн. Тобто усього в 5 разів вище за фабричну ціну.

Втім, тут є серйозний підводний камінь — якість товару. Якщо замовник не достатньо уважний, то виробник може замінити якісну сировину на дешевшу. Зовнішньо товар виглядатиме однаково, та користуватися ним остаточний покупець буде недовго.

«ФІРМА» ДЛЯ БІДНИХ

Проте у багатьох випадках «підроблена» річ китайського виробництва нічим не поступається фірмовій. Адже виробляли її в одному й тому ж цеху, на тому самому обладнанні, з тієї ж тканини й руками того самого «дядька Ляо». І, як не дивно, у торгівлі дешевими речами «під фірму» китайського, малайзійського й іншого виробництва є певний зиск і для власників бренду. Можливо, тому останні не надто ретельно борються з контрафактною продукцією.

Річ у тім, що як тільки китайський або інший виробник повністю освоїв ліцензійну технологію виробництва якогось товару, він одразу починає торгувати поза межами ліцензії. За неофіційними оцінками, світовий ринок контрабандної (в тому числі й контрафактної) торгівлі сягає 15% від загального обсягу роздрібно торгівлі.

Товар легко збути в країнах Східної Європи, Африки чи Латинської Америки, та потрапляє він навіть у США й Західну Європу. Минулого року стався скандал у Гамбурзі. Там митники затримали аж 9 контейнерів із контрабандними кросівками Nike, які прямували з Китаю до Польщі. В передмісті Парижа дешевою «фірмою» торгують у бідних емігрантських кварталах.

І хоча власники брендів недоотримують внаслідок цього прибутків, незаможні стають ходячою рекламою модних товарів, навіть не усвідомлюючи цього. І як тільки їх доходи зростають, вони поспішають у фірмові крамниці, щоб купити «справжню» омріяну річ. ■

ФУТБОЛКА, ЩО ДЛЯ КІНЦЕВОГО СПОЖИВАЧА КОШТУЄ \$250, НА ВИХОДІ З ФАБРИКИ МОЖЕ ПРОДАВАТИСЯ ВСЬОГО ЗА \$1-2

ти всі виробничі витрати з організації доставки товару, його продажу та реклами своєї торгівельної мережі. Тому вони збільшують ціну товару ще у 2–2,5 рази. Якщо у дистриб'ютора немає власних магазинів, то він змушений ділитися маржею з іншими власниками, у яких орендує торгові площі. Цікаво, що відомі компанії встановлюють для кожної країни чи регіону «рекомендовані» оптові та роздрібні ціни на свої вироби, однак не завжди остаточні продавці їх дотримуються.

Ось так початкова ціна фірмової футболки з \$1–2 зростає до \$25–250.

При цьому стовідсоткової гарантії того, що ви купите в дорогому магазині першокласну річ, немає. Помічено, що деякі китайські фабрики підтримують якість лише кілька років, а потім починають халтурити. По-перше, велика спо-

вари, але і їх китайці намагаються надурити. До речі, широко розповсюджена думка, що потужні компанії мають свої підприємства в Китаї, хибна: жодних заводів у них там немає, лише місцеві підрядники.

ПЛАТА ЗА ПРЕСТИЖ

Зовсім по-іншому формуються ціни на дешевий одяг. Наприклад, вироблені в Китаї футболки для продажу на ринках Одеси, Харкова чи Хмельницького оптові покупці вантажать у контейнери й морем доставляють в Україну. За словами Володимира, розмитнити товар допомагають численні «посередники». Їхні послуги значно дешевші, ніж витрати на офіційну сплату мита й інших податків. Ніхто не приховує, що частина цього «гонорару» іде на хабарі посадовцям, а держава не отримує до бюджету сотні мільйонів гривень.

Шкіра НЕПОДІЛЕНОГО шельфу

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР ЮЛІЯ ТИМОШЕНКО СТАЛА ІНІЦІАТОРКОЮ ЧЕРГОВОГО ГАЗОВОГО СКАНДАЛУ. ЦЬОГО РАЗУ ОБ'ЄКТ АТАКИ – АМЕРИКАНСЬКА КОМПАНІЯ VANCO

АВТОР: СЕРГІЙ ЛУК'ЯНЧУК

У квітні 2006 року Vanco перемогла в міжнародному конкурсі за право проводити розвідку та видобувати нафту й газ на Чорноморському шельфі України. У листопаді 2007 року підписали угоду про розподіл продукції — базовий документ, який визначає, скільки нафти й газу отримає кожна зі сторін [детальніше читайте в **Тижні** №1, 1 – 8 листопада 2007 року]. Очікували, що після цього фактичні роботи на шельфі розпочнуться вже нинішнього року.

Однак сталося інакше. Спочатку новопризначений міністр охорони навколишнього природного середовища України Георгій Філіпчук висловив до Vanco низку претензій, натякаючи, що вона є не найкращим кандидатом на освоєння шельфу. У квітні міністерство перейшло від натяків до дій, і наказало анулювати виданий Vanco дозвіл на користування надрами. Компанія, у свою чергу, заявила про порушення урядом України умов підписаної угоди й поінформувала про намір подати позов до Стокгольмського суду.

Всі ці колізії можна було б вважати типовим для пострадянського простору процесом «притирання» новообраної влади з бізнес-структурою, яка отримала певні права від влади попередньої. Якби не драматична кульмінація: на спеціальному урядовому брифінгу, присвяченому конфліктові з компанією Vanco, прем'єрка Тимошенко висунула до Vanco низку жорстких звинувачень. По-перше, це несерйозна фірма зі статутним капіталом у \$12 тис., по-друге, умови розподілу продукції є несправедливими, по-третє, Vanco збиралася поступитися шельфом комусь іншому. Й остаточний вердикт прем'єрки: «Це «РосУкрЕнерго»-2, але вже в більш страшних формах». А винні в усьому, як виявляється, «продажні керівники і чиновники» й особисто пре-

Бурові платформи на глибоководному шельфі України з'являться не скоро

зидент Ющенко, оскільки, цитуємо, «все відбувалося за дорученням президента і всупереч національним інтересам України».

На людей, не дуже обізнаних із принципами доступу іноземних компаній до національних родовищ, подібна риторика Тимошенко неминуче справить глибоке враження. Втім, на тих, хто в темі, вона справляє враження ще глибше. Адже за рівнем адекватності її можна порівняти хіба що з заявами президента Венесуели та палкого викривача підступів світового імперіалізму Уго Чавеса. Справді, навіщо згадувати про те, що коли підступна Vanco виграла 2006 року тендер, то вищі державні українські чиновники (ті самі, які, судячи з логіки Тимошенко, мали б пити на radoшах шампанське) були неприємно вражені цим результатом? Адже фаворитом вважали «свого» претендента — «Чорноморнафтогаз» разом з Hunt Oil — і перемога «чужої» компанії вже є свідченням того, що тендер проводили чесно. Більше того, підписував угоду про розподіл продукції вже інший уряд — Януковича. І якби в цій

справі приховали якесь шахрайство, опоненти Ющенка неодмінно оприлюднили б ці факти. Й зрозуміло, що посол США ніколи б не прийшов на церемонію укладання угоди, якби йшлося про фіктивну фірму.

Так, до Vanco можна висувати обґрунтовані претензії. Але, по-перше, їх можна висувати до будь-якої компанії, котра працює в нафтогазовому бізнесі. І коли хтось думає, що серед транснаціональних акул капіталізму є «білі й пухнасті», то він або дуже наївний, або вкрай цинічний. По-друге, робити це треба було до моменту підписання угод, а якщо вони вже підписані, то виконувати взяті на себе зобов'язання.

З позицій здорового глузду, після подібних заяв у відставку мали б піти або прем'єр-міністр, або президент. Схоже, що Юлію Тимошенко влаштували б обидва варіанти. А от Україну навряд чи влаштує те, що внаслідок політичного протистояння різних гілок влади проект із видобутку природного газу на шельфі, який би РЕАЛЬНО зменшив залежність України від «Газпрому», фактично зірвано. ■

European Bank
for Reconstruction and Development

Щорічні збори Ради керуючих Європейського банку реконструкції та розвитку у столиці України місті Києві

18-19 травня

ЗА ПІДТРИМКИ:

СИНЬО-ЖОВТІ К

ЦЬОГОРІЧ ВПЕРШЕ НА
НАБЕРЕЖНІЙ КРУАЗЕТ
ЗАМАЙОРИТЬ
ЖОВТО-СИНІЙ СТЯГ

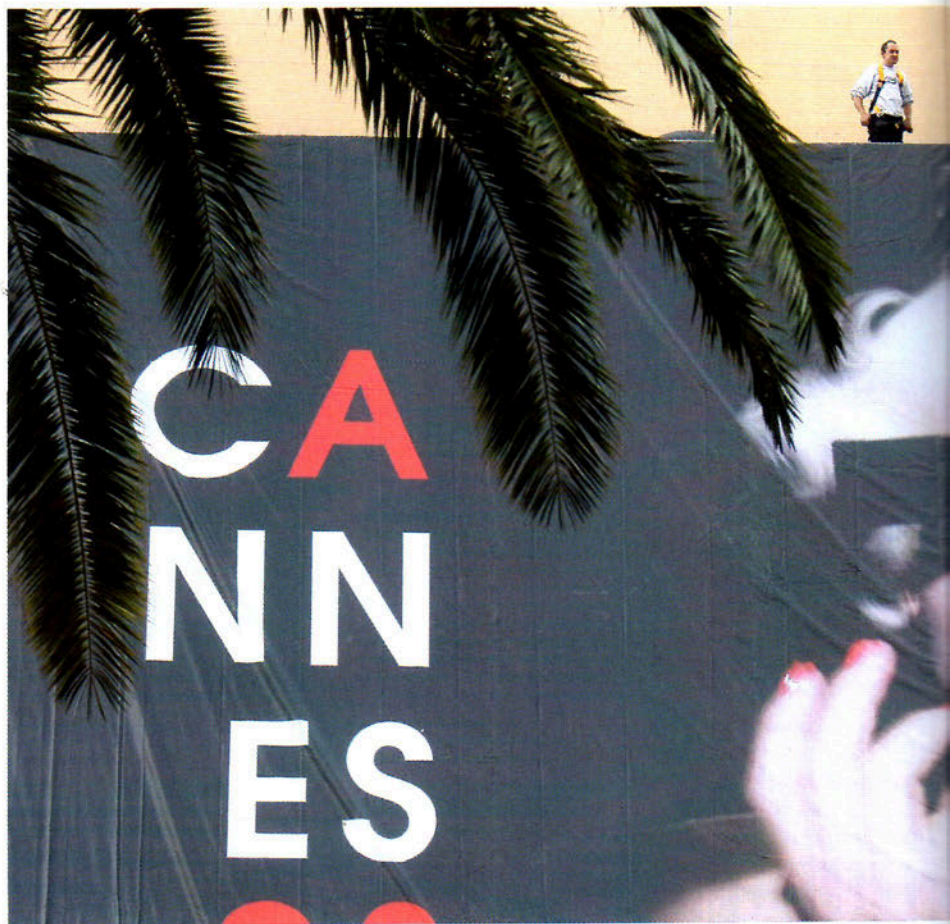
АВТОР: АНАТОЛІЙ ЄРЕМА

Щоб не писали про Каннський міжнародний кінофестиваль, який цими травневими днями щороку проходить у курортному містечку на Лазуровому узбережжі Франції, — про скандали та курйози, акції протесту чи навіть погрози — бал тут править кіно. Те, що Канни є провідною кіноареною світу, — це аксіома. Тож піддавати сумніву аксіоми — справа невдячна. Так, є Берлін з його чітко вираженою соціальною спрямованістю та прагненням стати головною лабораторією молодого кіно. Є романтична Венеція з усе більш виразним акцентом на артгаузному кінематографі та безліч інших цікавих імпрез (зрештою, наша «Молодість»). Але все ж таки моду в світовому кіно визначають Канни — французи без культурної диктатури не можуть.

КІНОСУД: ХТО, КОГО І ЗА ЩО

Втім наївно було б підозрювати нащадків галлів у альтруїзмі вселенського масштабу. Тож цілком закономірно, що значною частиною всіх програм фестивалю є не тільки роботи світових «культовиків», але й стрічки французьких режисерів або ж зразки міжнародних кінопродуктів за участю французів або просто фільми, які тут вважають за потрібне підтримати бодай морально (наприклад, із колишніх колоній чи «братів по крові» — тих-таки румунів).

А от що з цього носитимуть, перепрошую, дивитимуться цього сезону, визначатимуть журі фесту. Їх тут кілька. Повнометражні фільми

конкурсної програми, котрі претендують на Золоту пальмову гілку, оцінюватиме головне журі, яке очолює американський режисер, актор і сценарист Шон Пенн.

Те, що Пенн далеко не пайхлопчик і часом відзначається непередбачуваною поведінкою (згадати хоча б його антибушівський спіч на одній з оскарівських церемоній), наводить на думку про те, що він не надто зважатиме на принципи доцільності й не прислухатиметься до чийось побажань. Тож варто очікувати несподіванок. Чекати залишилося недовго — головний щасливчик отримає омріяну Золоту пальму на сцені палацу братів Люм'єрів уже 25 травня з рук самого Роберта де Ніро. Іншим пальмам знайти своїх володарів допоможе журі програми «Особливий погляд», у межах якої представлено новаторські роботи.

Призи даватимуть за короткометражні стрічки, а ще одне офіційне журі вручатиме Золоту камеру за найкращий дебют. Окрім чотирьох офіційних, журі визначатимуть призерів і в неофіційних, але не менш престижних, програмах двотижневика режисерів та тижня критиків. Тож невдовзі матимемо цілу когорту імен, яким Канни видадуть право окреслювати тенденції у світовому кіно бодай на найближчий рік.

ЙМОВІРНІ ДОСТОЙНИКИ

Хто б це міг бути, зараз можна лише гадати. Однакові шанси мають як мастодонти, так і режисери, чії імена наразі не дуже відомі. Втім перед фестивалем зазвичай звертають увагу на перших. Наприклад, на Клінта Іствуда, стрічка якого «Підміна» — у списку конкурсантів, чи на Стівена Содерберга, який зняв діалогію в

АННІ

Море, пальми і гламур. Але перш за все кіно і ще раз кіно. Все інше в травні у Каннах – похідне

PHOTO: REUTERS

жанрі бойовика про Че Гевару («Партизанська війна» та «Аргентина»).

Не вперше у Каннах і канадець Атом Еґоян («Поклоніння») чи німець, автор культового «Неба над Берліном» Вім Вендерс («Зйомки у Палермо»). А творчий дует братів-бельгійців Жана-П'єра та Люка Дарденнів узагалі має шанс стати фестивалним феноменом. Їхні стрічки «Розетта» (1999) і «Дитина» (2005) вже принесли їм дві Золоті пальмові гілки. Якщо такого самого успіху цьогоріч досягне й «Мовчання Лорни», то вони стануть єдиними в світі, хто тричі здобували у Каннах нагороди найвищого ґатунку.

Нарешті на екрани повертається улюбленець публіки Індіана Джонс — міжнародну прем'єру стрічки «Індіана Джонс і Королівство кришталевого черепа» Стівен Спілберг запланував саме тут. Не

втомлюється знімати все нові й нові картини Вуді Аллен. Цього разу в Каннах дивитимуться його роботу «Вікі Кристина Барселона». Давно обіцяв, а тепер нарешті закінчив свій документальний фільм «Марадонна» ще один двічі лауреат Золотої пальмової гілки сербський режисер Емір Кустурица. Та оскільки стрічку покажуть в основній програмі поза конкурсом, він, на відміну від братів Дарденнів,

лося та зайняло належне місце як на внутрішньому, так і міжнародному ринках. Вже зараз відчутно збільшилася кількість вироблених в Україні фільмів, а головне — підвищилася їхня якість та конкурентоспроможність. Деякі стрічки, які вже з'явилися на українських екранах, як-от «Сафо», встановили абсолютний рекорд касових зборів для вітчизняної продукції — понад \$1 млн. Напередодні фестивалю ми

«САФО» НЕ БОРОТИМЕТЬСЯ З «ІНДІАНОЮ ДЖОНС», БО УКРАЇНСЬКІ СТРІЧКИ ПОКАЗУВАТИМУТЬ ПОЗА ОФІЦІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ

шансу втретє отримати Золоту пальму не має. Втім таким майстрам воно ніби вже й ні до чого — їхні імена й без того навечно закарбовані в пантеоні гур у світового кінематографа.

НАШІ В КАННАХ

А от сучасному українському кіно такого статусу ще далеко. І хоча в цьогорічній офіційній програмі фестивалю немає жодної нашої стрічки, ситуація не зовсім безнадійна. 2008-го вперше над одним із павільйонів Вілаж Інтернасьйональ на головній каннській набережній Круазет замаярить жовто-синій стяг. Наше кіно в ньому представлятиме недержавна Українська кінофундація, створена минулоріч за підтримки Міжнародного благодійного фонду «Україна 3000».

Українська кінофундація вже презентувала українську класику й доробок сучасних майстрів на «Берлінале» в лютому, але за той короткий проміжок часу, що минув відтоді, її досє поповнилося ще сімома новими картинами. Це «Кастинг» Олександра Шапіро, «Ілюзія страху» Олександра Кірієнка, «Сафо» Роберта Кромбі, «Богдан-Зиновій Хмельницький» Миколи Мащенка, «Прикольна казка» Романа Ширмана, «Владика Андрей» Олеся Янчука та «Тринадцять місяців» Іллі Ноябрьова. Тож закиди скептиків про те, що нам нічого показати світові, директор Української кінофундації Андрій Халлахчі рішуче відкидає: «Сьогодні є всі підстави для того, щоб українське кіно розвива-

провели чималу роботу з інформування про нашу програму іноземних дистриб'юторів, фестивалів, преси. Мушу зауважити, що інтерес до наших офіційних показів у 6-ти кінозалах Каннського ринку зростає з кожним днем».

Відкриття українського павільйону на Круазет уповні може оцінити лише той, хто вже бував у Каннах і знає, наскільки насиченими є фестивалні дні. Окрім показів, відбуваються ще й сотні зустрічей між представниками світової кіноіндустрії, презентації нових кінопроектів і пошуки потенційних партнерів. Це справді унікальна нагода не лише для інформування про наше кіно й продаж його за кордон, а зрештою, і для покращення іміджу нашої країни у світі, про який зазвичай говорять багато, а роблять, як кіт наплакав. ■

ДОВІДКА ТИЖНЯ

КАННСЬКИЙ КІНОФЕСТИВАЛЬ У ЦИФРАХ І ФАКТАХ

Уперше мав відбутися 1939 року. Було навіть складено конкурсну програму. Та фестиваль відмінили через початок Другої світової війни. Тому він дебютував 1946-го.

Цьогоріч на конкурс подано 4025 повнометражних та короткометражних фільмів зі 107 країн світу. Відібрано до участі у фестивалі 54 повнометражні фільми з 31 країни (20 в основному конкурсі, 15 – позаконкурсні покази, 19 – для програми «Особливий погляд»). Буде також презентовано 26 короткометражок із 18 країн.

Черга за ВИ

ОЧІКУВАННЯ НА ТУМАН СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА Є КОНЦЕПТУАЛЬНИМ

АВТОР: ОЛЕКСАНДРА КИРИЧУК

Світові бієнале сучасного мистецтва вже давно є предметом масового зацікавлення: черги до павільйонів із мистецькими об'єктами нічим не поступаються легендарним чергам до «Диснейленду». Це, здавалося б, має тішити, проте чомусь не перестає викликати нарікання критиків. Адже сучасне мистецтво, на думку багатьох із них, ще з часів Марселя Дюшана [див. довідку] є продуктом концептуальним, розуміння якого вимагає певного рівня культурної освіченості, інтелектуальних здібностей тощо. Спеціалісти схильні розглядати черги на виставки як сумний синдром перетворення мистецтва на атракціон. Такому трактуванню сприяє ще й усе частіше звертання сучасного мистецтва до високих технологій, інтерактивності, видовищності, що нібито й перетворює його на привабливу розвагу. Все це, до того ж, вписується в загальну споживацьку тенденцію, притаманну постіндустріальним суспільствам, яку можна охарактеризувати як «попит на досвіди» (на яскраві враження, нові відчуття і т. ін.). У свою чергу, захоплення конструюванням відчуттів з боку митців часто й перетворює виставки на своєрідні атракціони — чуттєві, естетичні, етичні.

Проте для України черги на виставки сучасного мистецтва (а точніше — до галереї PinchukArtCentre) — явище нове, можна сказати, безпрецедентне. Тому **Тижень** вирішив дізнатися, що ж означає цей масовий інтерес українського споживача до сучасного мистецтва, й спитати безпосередньо у відвідувачів, що їх у ньому приваблює, що вони про все це думають, що вони від такого мистецтва очікують, що отримують.

ПІЗНАВАЛЬНО

Дарина, книгознавець:

«Це дуже гарна ідея — робити такі виставки, тому що в людей з'являється місце, куди вони можуть піти, культурно просвітитися. Це цікаво, ми можемо побачити світогляд іншої людини. Оця японка Маріко Морі, вона справді показала, як все це сприймає і відчуває, і ми можемо відчути це так, як вона».

Олександр, студент:

«Мені завжди подобалося сучасне мистецтво. Ти намагаєшся зрозуміти, про що думав творець певного експоната, що він намагався висловити. Спочатку не розумієш, а потім починаєш бачити певний сенс у тому, що він зробив, і це чудово».

НЕЗВИЧАЙНО

Олександр, бізнесмен:

«Ментальний удар завдає, але враження таке собі. Ну є і є, не більше. Людей уже мало чим здивуєш, тому художники вдаються до таких методів, щоб вразити чимось наповал».

Наташа, студентка:

«Незвичайно, є де провести час, я, наприклад, такого ще ніде не бачила. Думаю, чому виставка безкоштовна? Може, щоб спочатку привабити людей, а наступні експозиції вже будуть платні?»

ПОВЧАЛЬНО

Леонід, багато чим займається:

«Думаю, треба, щоб таких виставок було побільше, бо їх розуміння вимагає певної освіти, мислення, а це нашому народові необхідно — більше думати головою. Там багато філософії. Головна ідея, мені здається, щоб ми всі усвідомили нікчемність того, що в нас відбувається — всі ці вибори, перевибори — порівняно з космосом, мільярдами світлових років».

Олена, економіст:

«За кордоном я ніде не була, на виставках теж не була, для мене це своєрідне відкриття і себе, і своїх вражень. Інопланетяни сподобалися, приємно було їх обніматися, відчувати биття сердець. Ще сподобалися викладки з каміння. Ніби якийсь задум є, але я прийшла з дитиною, мені важко було затриматися, подумати. Мені здається, що світ ми не знаємо, і життя наше ми так проживаємо: встаємо зранку, йдемо на роботу, потім приходимо з роботи, лягаємо спати, й так щодня одне й те саме, і ми не помічаємо, що відбувається взагалі у світі, в космосі, ми цього не знаємо».

ЦЕ НЕ РЕПІН

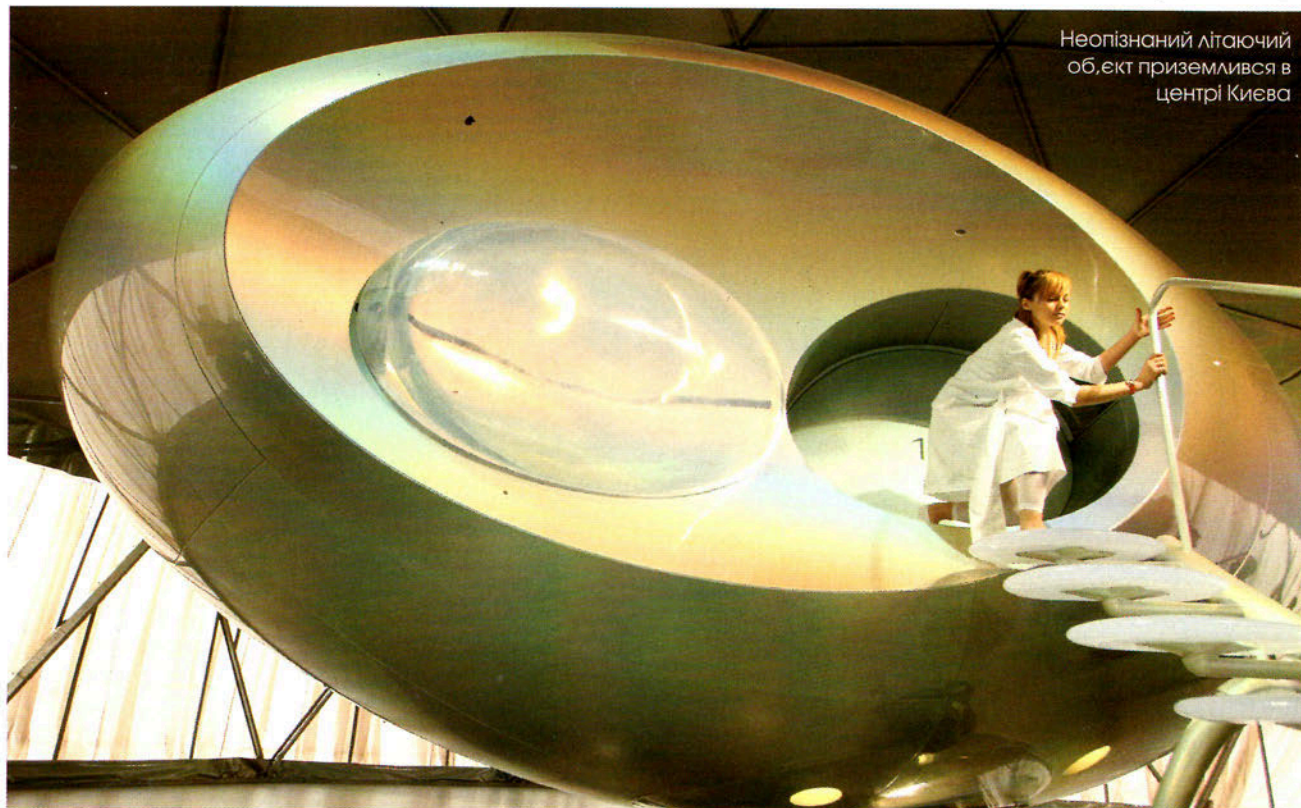

Любов, живе за кордоном:

«Б'є по голові. Дуже цікаво. Цікава техніка, просто потрясна. В принципі, тут представлено минуле й

| ВПРИТУЛ |

ДОВИЩЕМ

Неопізнаний літаючий об'єкт приземлився в центрі Києва

ФОТО: КИРИЛО КАВЛОВ

майбутнє, більше майбутнє. Так, це не Репін і не Шишкін, розумієте».

Марат, агент з продажу авіаквитків:

«Багато чого не сподобалося, може, тому що я не настільки розвинений і не розумію мистецтва. Не те що не сподобалося, просто я не зрозумів ні фотографії, ні того, що камінням на підлозі викладено. Але, в принципі, не шкодую, що стояв у черзі».

Крістіна, юрист:

«У цілому, непогано, але, мабуть, це на сурогат більше схоже, не мистецтво все це. Там є одна картина, просто живопис олією, це дуже погано, що її повісили, бо порівняно з нею все здається якось несправжнім, дешевим.

Справжнє мистецтво — це живопис».

НОВИЙ РИНОК

Як свідчать висловлювання відвідувачів PinchukArtCentre, сучасне мистецтво поступово, але успішно, вписується в український ринок розваг, пропонуючи новий продукт — незвичайні враження. Бачимо, що працюють стандартні ринкові механізми: новизна плюс вдала рекламна кампанія.

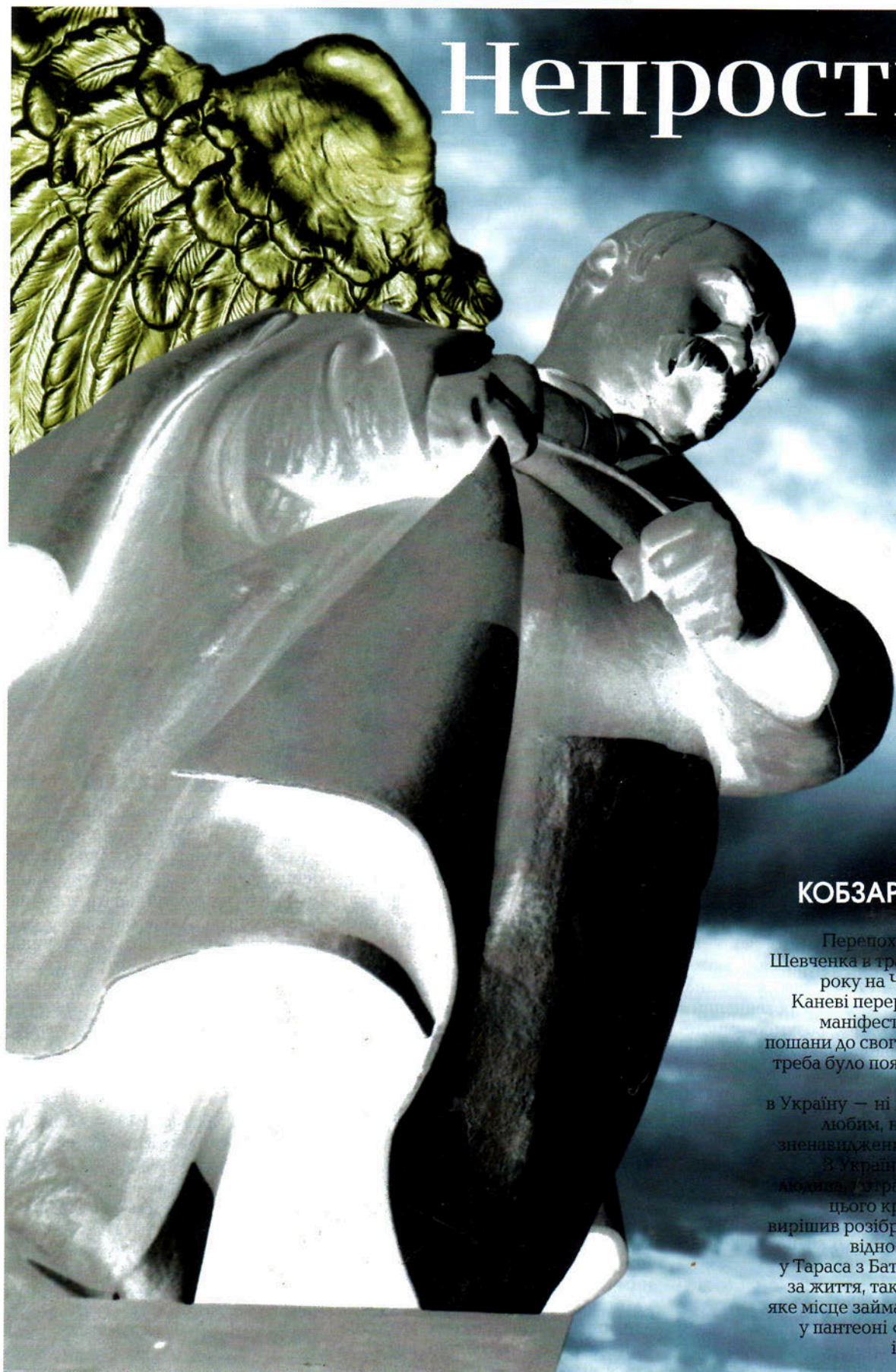
Арт-критики часто кажуть, мовляв, нове мистецтво потребує нового інструментарію сприйняття, нових видів чутливості. Проте формування чутливості споживача, як і, наприклад, потреби в новій пральній машині, цілком до снаги всемогутньому ринку. В цьому сенсі, можливо, не таким уже й печальним виглядає оплакуване критиками перетворення мистецтва на атракціон. Усе-таки цей мистецький «атракціон» значно відрізняється від «Диснейленду». А ще до-

сить показово, що від попередньої виставки в галереї залишилася «Кімната туману» — скляне приміщення, в якому крізь густий білий туман ти не бачиш навіть того, що перед очима. Люди блукають, безпорадні, наштотують на винахідливих студентів, котрі заходять сюди, аби поцілуватися, й виходять дещо розгублені, але задоволені. Адже потрапити у кімнату з туманом легше, аніж вийти з неї. ■

ДОВІДКА

Марсель Дюшан (1887 – 1968) — французький та американський художник, теоретик мистецтва. Вважається засновником концептуального напрямку в мистецтві. Однією з найвідоміших його робіт є так званий «Фонтан» (1917) — пісуар, який відрізнявся від звичайного тільки тим, що містив на собі підпис художника та був запропонований як експонат для виставки Товариства незалежних художників Нью-Йорка.

Непростий

КОБЗАР FOREVER

Перепоховання Тараса Шевченка в травніві дні 1881 року на Чернечій горі в Каневі переросло у велику маніфестацію народної пошани до свого «Батька». Не треба було пояснювати, кого привезли в Україну — ні його землякам любим, ні «землячкам» зненавидженим, ні ворогам. В Україну повернулася людина, яка створила міф цього краю. **Тиждень** вирішив розібратися, щож за відносини склалися у Тараса з Батьківщиною як за життя, так і по смерті, та яке місце займає наш пророк у пантеоні «батьків нації» інших народів.

ШЕВЧЕНКО

ЗМІСТ:

ЖИВІШИЙ УСІХ ЖИВИХ

Образ Тараса має
випромінювати успішність
українського проекту
СТОР. 40 – 41

ДІЯТИ ЗА ЗАПОВІТОМ

Українці і досі використовують
послання «вусатого Ше»
СТОР. 42 – 43

БРАТТЯ-ПРОРОКИ

Інші народи довіряли не лише
поетам, але й царям
і полководцям
СТОР. 44 – 45

НАРОДЖЕНИЙ З ПОПЕЛИЩА

Дисидент Леонід Плющ про
«творця культури й нації»
СТОР. 44 – 46 ■

Сторінка альбому
1848-1850 рр.
Папір, олівець.
Т. Шевченко

«ШЕВА» ЖИВИЙ!

ЧАС ПЕРЕГЛЯНУТИ ОБРАЗ ПОЕТА
З ЧИСЛЕНИХ ПАМ'ЯТНИКІВ:
ЗАМІСТЬ ДЕПРЕСІЇ ВІН МАЄ
ВИПРОМІНЮВАТИ УСПІШНІСТЬ

АВТОР: Юрій МАКАРОВ

«Щоб убити поета, досить поставити йому пам'ятник» — цей, може, дещо категоричний афоризм в Україні набув виняткової актуальності. Кількість монументів Батькові нації не піддається точному підрахунку. В кожному разі вона значно перевищує кількість видань «Кобзаря», а можливо, і обсяг накладу кожного окремого видання.

Ідеться навіть не про те, що будь-якого поета краще читати, ніж на нього дивитися. Питання: на кого дивитися? На похмурого старого (про всяк випадок нагадаю: Тарасові Григоровичу було відпущено 47 років земного життя), заглибленого у свої невеселі думки. Цей канонічний образ Кобзаря — лише одне з можливих обличчя живого Шевченка, до створення якого він доклав певних зусиль сам, але чи такого його обличчя потребує сучасна Україна?

Я знаю лише три винятки: пам'ятники в Петербурзі, Ялті (обидва — роботи канадського українця Лео Мола) й зовсім недавній у Прилуках на Чернігівщині (авторства Володимира Небоженка та Семена Кантура): на них Тарас молодий енергійний і... привабливий, причому останнє слово тут — ключове.

Що ж до актуальних потреб, то вони не наша ініціатива. Сам Тарас Григорович був цілком свідомий своєї місії як візир новітньої української ідентичності й ставився до завдання цілком відповідально, в дусі свого часу, коли ж точніше, випереджаючи свій час. Якщо сучасні українці хочуть справді бути адресатами його послання, а не пасивними статистами архаїчного культу, що вже давно не містить у собі жодної несподіванки, доведеться, хай там як, вступати в діалог із Пророком, а не з його жерцями чи самими собою.

Мова про те, що сивочолий Мойсей — артефакт, вигаданий самим

Шевченком. Образ Кобзаря веде свій початок від офорта Василя Штернберга, яким було проілюстровано першу скромну збірку творів поета. Насправді ж, 1840 року, коли вийшло перше видання «Кобзаря», його автор був 26-річним красенем, перед яким капітулювали чимало аристократок.

Усе просто, Шевченко сформувався на хвилі європейського романтизму, коли постать автора не просто виходила з тіні, а й перетворювалася на окремий майданчик для творчості, залежно від завдання. Байрон, Гюго, Лермонтов, Міцкевич, Паганіні, Ліст і десятки інших літераторів, художників, композиторів були визнані цінними не лише як виробники творів, а також як володарі думок, громадські лідери, законодавці моди. Їхній образ (або, як тепер сказали б, імідж) ставав окремим продуктом творчості, витвором мистецтва, й від того, наскільки він був артистично переконливим, залежало якоюсь мі-

СЛАЙДИ НАДАНО НАЦІОНАЛЬНИМ МУЗЕЕМ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

рою донесення до публіки їхніх ідей. Шевченко грав у цю гру свідомо й із задоволенням.

Під впливом яких саме чинників змінювався зовнішній вигляд поета від талановитого гульвіси, улюбленця столичних салонів і провінційних маєтків до народного мудреця, па-

ж, врешті-решт ідеться передусім не про одяг, а про цілісний образ, основою якого є водночас демонстрація національного коріння та волелюбного духу, незалежності від офіціозу.

Що ж до постійної похмурості, то сучасники запам'ятали зовсім іншу людину: веселу й енергійну

ром. Кожна не просто не сприятлива, але насправді критична обставина біографії парадоксально дарувала Шевченкові перевагу як особистості та митцеві. Народження в сім'ї кріпака — вкоріненість у народну культуру й ментальність, сирітство — незалежний характер, служба в пана — знайомство з Європою, заслання та військова служба на фініші епохи географічних відкриттів. І все це разом — унікальний життєвий досвід.

Плейбой, денді, експлорер, харизматичний лідер — ця низка іншомовних слів насправді цілком відповідає потребам модерної (чи то постмодерної) доби. Час нагадати, що Шевченко може стати для наших сучасників зразком успішності. Як іще назвати людину, котра спромоглася перекодувати свій народ, а пам'ятники якій стоять по всьому світу?

Як іще назвати людину, котру сучасні українські студенти фамільярно називають «Шева» й тексти якої успішно кладуть на акорди важкого року? Попри все, що ми намагалися з ним зробити, Шева досі живий!

У статті використано матеріали телевізійного документального серіалу «Мій Шевченко», виробництво телеканалу «1+1», 2002 р. |

НЕ БУЛО Б ПЕРЕБІЛЬШЕННЯМ ВИЗНАЧИТИ РОЛЬ ШЕВЧЕНКА В ПЕТЕРБУРЗЬКОМУ СВІТІ ЯК ДЕНДІ

тріарха — тема окремого дослідження, очевидно, що в ній є і відчутна частка містики. Крім обставин долі (хвороба, ув'язнення, заслання, військова служба і т. ін.), в цій зміні був і окремий творчий, театральний елемент. Але жодного дешевого маскування за зразком Байрона, який полюбляв гуляти Лондоном у турецьких строях. Із усього «малоросійського» в одязі пізнього Шевченка — лише... смушкова шапка й вуса, все! У вишиванці він не фотографувався і майже ніколи не малював себе, кожух був стандартним міським зимовим одягом, а під кожухом був звичайний європейський сюртук і сорочка з краваткою за останньою модою. В хаті-музеї поета експонується автентичний літній костюм Тараса Григоровича. Раджу придивитися: якість виняткова, в такому костюмі несоромно було б гуляти й у Парижі, й у Лондоні.

Гадаю, не було б перебільшенням визначити роль Шевченка в петербурзькому світі як денді — сенс цього слова в повсякденному розумінні дещо втрачений. Денді — це не та людина, яка бездоганно дотримується вимог новітньої сучасної моди, а навпаки, ексцентрик, котрому дозволено моду порушувати й диктувати. До того ж, у традиціях Російської імперії манера вбиратися завжди сприймалася як дещо ідеологічно навантажене. Звісно

(попри хвороби, привезені з колоніальної війни), привітну й чарівну (в колі людей, які були того гідні), з винятковим почуттям гумору, дещо беззахисну в побуті та цілком світську. Тільки така особа могла без зайвих зусиль справляти вплив на інших людей. Цей комплекс якостей найпростіше визначити грецьким словом «харизма». З такого металу ллють полководців, політиків, проповідників, інакше кажучи, лідерів.

Такий Шевченко — живий і сучасний — значно ширший, ніж депресивний дідуган із позеленілих пам'ятників. Річ у акцентах. Шевченко-страждалець є частиною дуже застарілого національного міфу, де українцям відведено роль покірних жертв історії, сусідів, географічних обставин. Таке бачення України à la Грушевський (за всієї поваги до видатного історика) не може виховати в сучасниках нічого, крім віктимності (комплексу жертви). Від страждальця до невдахи — один крок.

Реальну людину, яка стала «іконою» нації, за всього бажання недоврозичливців, важко назвати лузе-

«... коли б бачила з його боку любов, то може відповіла б йому з пристрасстю.» (переклад з французької)

З листа княжни Варвари Репніної, правнуки гетьмана Кирила Розумовського до духівника.

«...Тарас мій частенько став роз'їжджати по вечорах. Він, як то кажуть, увійшов у моду: його приймали скрізь як диковинку. Він став гарно вдягатись, навіть з претензією на франтіство; словом, у нього вселився світський біс».

Іван Сошенко. Спогад, записаний М. Чалим у книзі: «Жизнь и произведения Т. Г. Шевченко»

«...видевшие его на дороге от Киева до Петербурга, куда он следовал под наблюдением полицейского чиновника, говорили, что он был чрезвычайно весел, безперестанно шутил, хохотал, пел песни и так вообще держал себя, что на одной станции смотритель, записывая дорожную, в которой значился чиновник с арестованным, заметил, что трудно узнать по виду, кто из едущих арестован, а кто везет арестованного. Во все время производства следствия Тарас Григорьевич был неизменно бодр, и казался спокойным и даже веселым».

З листа Миколи Костомарова до видавця-редактора «Русской старины» М.І. Семецького

Tarasshevchenko

Tarasshevchen

ВЖЕ 100 РОКІВ ШЕВЧЕНКО ЗАЛИШАЄТЬСЯ АКТИВНОЮ ДІЙОВОЮ ОСОБОЮ УКРАЇНСЬКОГО СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО ЖИТТЯ

АВТОР: ПАВЛО СОЛОДЬКО

Офорт «Казка».
Т. Шевченко

КАЗКА

Зараз буде палити «Кобзаря», — з жахом каже один із пересічних героїв вірша українського футуриста 1920-х років Михайля Семенка. — Пожаар!» З того часу міфологізований образ Найголовнішого українця назавжди увійшов у свідомість українців — митців, політиків і звичайних громадян.

ЮЩЕНКО Й КУЧМА

«Думці Тараса Григоровича належить народження цього новітнього проекту на ім'я Україна, — полюбляє казати нинішній президент України. — Говорячи сучасними термінами, Україна розпочалася як європейська політична нація після першого «Кобзаря».

Попередній президент теж виводив ім'я народу, який обрав його на найвищу посаду, від Тараса Григоровича. «Не те, щоб Шевченко постійно впроваджував слово «українці», просто будь-яке використане ним слово ставало беззаперечним, — пише Леонід Кучма в книжці «Україна — не Росія». — Ніхто б не зміг заперечити слово, а тим більше таке важливе, після того, як його використав Тарас. Час для імені настав».

Переконавання Кучми та Ющенка можна зрозуміти — з радянських часів Шевченко був чи не єдиним легітимним українським генієм, от і перетворився з талановитого поета й художника на головного ідеолога «політичної нації». «Кобзарем» як політичним гаслом розмахували всі українські політики, а пам'ятник Шевченкові в Києві повсякчас притягував до себе опозиціонерів — у 1960-х, 22 травня тут збиралися дисиденти й ті, хто їм співчували, —

СПИСОК НАЦІОНАЛЬНИХ МУЗЕЇВ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ko.livejournal.com

з ризиком вилетіти з роботи чи навчання, — в 1970-х, за інерцією, паслися міліцейські й гебешні «тихарі», а 9 березня 2001-го звідси почалися нечувані за своїм масштабом сутички громадян зі спецназом.

ДІЯТИ ЗГІДНО ІЗ ЗАПОВІТОМ

А поки громадяни билися, політики піарилися. «Сьогодні необхідно об'єднатися проти панів і катів, як колись закликав Тарас Шевченко». Це Петро Симоненко. Його Компартія навіть розробила рекламний ролик із використанням віршів Кобзаря.

«Український народ має право діяти відповідно до Заповіту Кобзаря — «Поховайте та вставайте, кайдани порвіте!» Це колишній ти́мошенківець, а нині соратник Ющенка — Анатолій Матвієнко. Про те, що треба робити після розривання кайданів, Матвієнко говорити не став — може, щоб не розцінили виступ як заклик до «наси́льницького повалення існуючого ладу»?

Тоді ж під Шевченком виступав ще один політик, котрий емоційно заявляв, що нинішня Україна зовсім не схожа на ту, про яку мріяв Великий Кобзар. Олександр Мороз — пригадуєте такого? За кілька років до того Мороз уже використав Шевченка з метою політичного піару — коли на президентських виборах 1999 року ще з трьома маловідомими нині діячами створив на Тарасовій горі так звану канівську четвірку.

Всі антикучмівські акції 2000 — 2001 років пройшли під шевченківськими гаслами. Люди не пускали Кучму класти квіти до пам'ятника, і в той же час невідомий народний геній переспівував «Заповіт» в іронічному стилі: «Як умру, то поховайте мене на «Южмаші»...» Проте Леонід Данилович не розчарувався у творчості класика — навпаки, в березні 2007-го його благодійний фонд виділив гроші на запис віршів Шевченка в стилі хард-рок.

Нешанування Кобзаря стає моветоном. Коли Януковичу закинули,

що він, відвідавши США, не побував біля пам'ятника Шевченкові, Тарас Чорновіл (у 2001 році він захищав київський монумент від Кучми) поспішив це спростувати — був опозиціонер біля Шевченка й навіть Кобзаря цитував.

А ось що думає про Тараса ще одна псевдоопозиційна сторона. «Якби Шевченко жив сьогодні, то сидів би в Лук'янівській тюрмі. Тарасу шили б справу за підпал парламенту, спробу задушити президента і зарізати прем'єра». Це — цитата із сайта партії «Братство».

ВУСАТИЙ «ШЕ»

Шевченко й далі залишається уособленням «українства» — чи не тому його цитують і закордонні політики, які хочуть достукатися до українських сердець. У жовтні 2004 року Володимир Путін прочитав у прямому ефірі «...і голову схопивши в руки, дивуєшся, чому не йде апостол правди і науки?». У березні 2000-го Білл Клінтон закликав киян, які прийшли послухати президента США: «Борітеся — поборете». Навіть Папа Римський Іван Павло II нагадував нам, що «в своїй хаті своя правда, і сила, і воля».

За «свого» Кобзаря мають і пересічні громадяни. Вони розмальовують його вусатим анфасом стіни будинків, підписуючи «Ше» (за аналогом із «Че»). Вони створюють інтернет-щоденник tarasshevchenko.livejournal.com — у цьому ЖЖ із запізненням точно на 150 років вивішується реальний щоденник Григоровича.

Річниці народження Кобзаря присвячують свою акцію захисники Києва від ущільнюваної забудови. Вони читають вірші про «проклятих лихварів» і кидають на дно засипаного котловану сокиру, попереджаючи забудовників — «дивіться, щоб потім не довелося її добре вигострювати й вас будити».

У Шевченка закохуються не в школі. Хто у виші, хто в 30 років, хто пізніше — одного разу береш у дорогу не детектив чи там підручник, а маленький «Кобзар». І читаєш його, наче вперше. ■

«— Какими случаями доведены вы были до такой наглости, что писали самые дерзкие стихи против государя-императора и до такой неблагодарности, что сверх великости священной особы монарха забыли в нем и августейшем семействе его лично ваших благотворителей, столь нежно поступивших при выкупе вас из крепостного состояния?»

— Будучи еще в Петербурге, я слышал везде дерзости и порицания на государя и правительство. Возвратясь в Малороссию, я услышал еще более и хуже между молодыми и между степенными людьми; я увидел нищету и ужасное угнетение крестьян помещиками, посесорами и экономами-шляхтичами. И все это делалось и делается именем государя и правительства...»

1847 р. 3 протоколу допиту

«Синови моему Тарасові з спадщини після мене нічого не треба. Він не буде людиною абиякою. З його вийде або щось дуже добре, або велике ледащо, для нього моя спадщина або нічого не значитиме, або нічого не може».

Із заповіту батька Григорія Івановича Шевченка-Грушівського

ВОЖДИ І ПРОРОКИ

Кайхосро (Какуца) Чолакашвілі (1888–1930) — грузинський князь. Після встановлення радєлади створив партизанський загін і підняв повстання в Кавказі. В 1924 році був змушений емігрувати до Туреччини. 2005-го перепохований на батьківщині. Зображений на банкноті номіналом 200 ларі.

Петро I (1682–1725) — російський цар. Перетворив Росію на імперію. Переніс столицю з Москви до новозаснованого Петербурга. Жорстоко розправлявся з політичними супротивниками. «Ікона» й прообраз «сильної руки» в російській владі. Зображений на банкноті номіналом 500 рублів.

Вінцас Кудирка (1858–1899) — литовський композитор і прозаїк. Автор тексту й мелодії державного гімну Литви «Національна пісня». Опубліковано пісню 1898 року в газеті Vagras («Давін»). Вперше виконано публічно в Петербурзі вже після смерті автора. Відновлено як гімн Литви в 1988 році. Зображений на банкноті номіналом 500 литів.

Штефан чел Маре (1457–1504) — молдавський господар. Правив Молдавським князівством протягом 47 років, зберіг і зміцнив незалежність країни. Збудував флот, який плавав до Венеції та Генуї. Зображений на банкноті номіналом 500 лей.

Махатма (Мохандас Карамчанд) Ганді (1869–1948) — «велика душа» Індії. Голова партії «Індійський національний конгрес», філософ. Сповідував філософію ненасильницької боротьби, за допомогою якої звільнив батьківщину від англійського панування. Убитий індійськими шовіністами. Зображений на банкноті номіналом 500 рупій.

Андрей Глінка (1864–1938) — словацький священник. Лідер націоналістичної Словацької Народної Партії. Займав відверту антиугорську, а пізніше античеську позицію. Заступником Глінки в партії був Йозеф Тісо, котрий під час II світової війни очолював уряд профашистської Словаччини. Зображений на банкноті номіналом 1000 словацьких корун.

Бесідувати з Тарасом СУЧАСНОЮ МОВОЮ

ШЕВЧЕНКО ВАЖИТЬ ДЛЯ НАС БІЛЬШЕ, НІЖ ПУШКІН ДЛЯ РОСІЯН, —
ВВАЖАЄ ДИСИДЕНТ ЛЕОНІД ПЛЮЩ

РОЗМОВЛЯВ Ілько Майдачевський (ПОДАНО В АВТОРСЬКІЙ РЕДАКЦІЇ)

Леонід Плющ до Шевченка йшов довго — через переслідування в СРСР і депортацію за межі вітчизни. Розумін-

ня поета не лише «ліриком», а і фізиком Плющем спричинило появу книги «Екзод Тараса Шевченка. Навколо «Москалевої криниці», видану в київському видавництві «Факт».

Це оригінальне психолого-семіотичне дослідження двох редакцій поеми «Москалева криниця», котре продовжило ідеї Тартуської школи структуралістів та Михайла Бахтіна. Леонід

Франтішек Палацький (1798–1876) – чеський історик і політик

Чехи називають його «Батьком народу», оскільки він належав до кола чеських «будителів», які в часи німецькомовної Праги переконували чехів повернутися до своєї культури й мови.

Зображений на банкноті номіналом 1000 чеських корун

Юкіті Фукудзава (1835–1901) – перший президент Японської академії наук

Після поїздки із першими японськими місіями на Захід написав книгу «Про західні країни», яка миттєво стала популярною. Обстоював парламентаризм, народну освіту, реформу мови та права жінок.

Зображений на банкноті номіналом 10000 єн

Авраам Лінкольн (1809–1865) – шостий президент США

Засновник Республіканської партії США, котра виступила проти рабства. Керував військами Півночі під час війни з Півднем (1861–1865). Після повторного обрання президентом був убитий.

Зображений на банкноті номіналом 5 доларів США

Владислав II Ягайло (1362–1431) – король польський, князь литовський.

Із моменту одруження його 1385 року з королевою Польщі Ядвігою та прийняття ним християнства починається спільна історія Польщі й Литви, увінчана появою Річі Посполитої.

Зображений на банкноті номіналом 100 злотих

ГРАВІКА: АНДРІЙ ЄРМОЛЕНКО

Плющ є дійсним членом Наукового товариства імені Тараса Шевченка.

У.Т.: Шевченко для українців, немов Пушкін для росіян, – «наше всь». Важко знайти іншу націю, яка так залежала б від якоїсь однієї своєї «ікони». Це показник винятковості Шевченка чи ознака нашої залежності за браком інших реперів ідентифікації?

– Думаю, що для нас він більше, ніж Пушкін для росіян. Він, наче Афіна з голови Бога, народився в нас майже з нуля (майже!!!), з попелища запетрованої Малоросії. «Нуля» в сенсі фізичного вакууму як величезної потенції українського національного ґрунту, в яку відмовився вірити Гоголь, що в «Бульбі» демонстра-

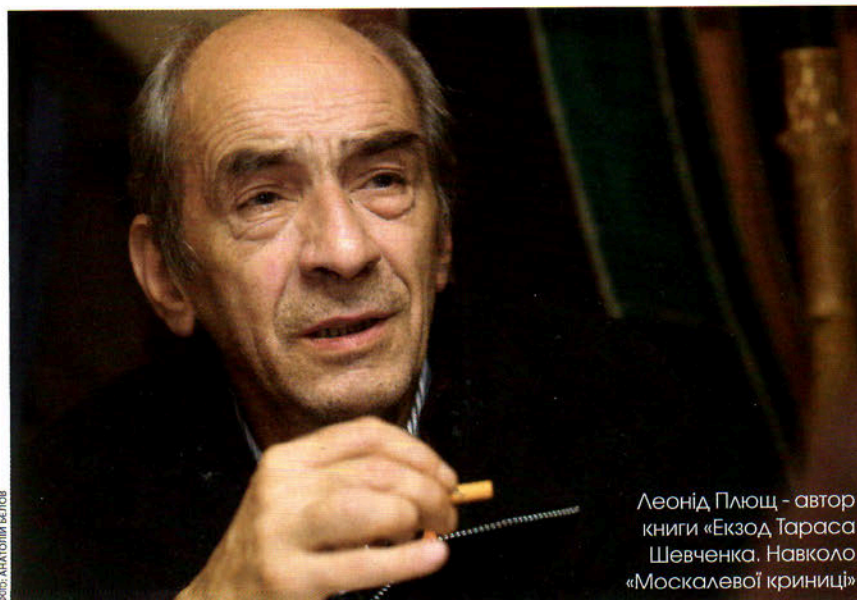
тивно спалив свою Україну й свою віру.

Тому всі оті, так уже остогидлі суперлятиви про Шевченка (пророк, апостол, вождь...) по-своєму правильні. Правильні навіть «творець культури й нації». Згоден, що насамперед це показник роздушеності нашого етносу імперією й попередніми руйнами. Але без винятковості він не зміг би зіграти такої ролі, ролі «культурного героя» нації. Навіть виняткової винятковості. Бо ж усі справжні мистці – виняткові, а що вже казати про «засновників» (Гюго, Пушкін, Міцкевич тощо)? Якимось Андрій Синявський, який намагався боротися з заштампованим ликом Пушкіна й Гоголя, признався мені, що геній Шевченка йому здається

глибшим, ніж Пушкінський. Думаю, що до деякої міри Синявський мав рацію. Пушкін народився з уже готового культурного дворянського зерна й ґрунту, загальноевропейського. Він виразник зверхнього культурного прошарку Росії. Шевченко – виразник колективної свідомості/підсвідомості всього етносу, а тому й людини як такої. Він ретранслятор «народної душі» в усій її широчині й глибині.

У.Т.: Навздогін: відомо, що Пушкін принципово не піддається перекладам будь-якою мовою. А Шевченко?

– Єфім Еткінд і його учні спробували перекласти Пушкіна французькою, й кажуть, добре... Та ►

Леонід Плющ - автор книги «Екзод Тараса Шевченка. Навколо «Москалевої криниці»

«Здравый смысл в Шевченке должен видеть осла, дурака и пошлеца, а сверх того горького пьяницу, любителя горелки и патриотизма хохлацкого. Этот хохлацкий радикал написал два пасквиля – один на Государя Императора, другой – на Государыню. Я не читал этих пасквилей, и никто из моих знакомых не читал (что, между прочим, доказывает, что они не сколько не злы, а только плоски и глупы), но уверен, что пасквиль на Императрицу должен быть возмутительно гадок по причине, о которой я уже говорил. Шевченку послали на Кавказ солдатом. Мне не жаль его, будь я его судьей, я сделал бы не меньше. Я питаю личную вражду к такого рода либералам...»

3 листа Віссаріона
Белінського до Павла
Анненкова. 1947 р.

«... перейшов я пішки двічі увесь киргизький степ аж до Аральського моря, плавав по йому аж два літа. Господи! Як погано! Аж бридко згадати, не то що розказувати добрим людям! Нудьга! Не знаю, чи карався ще хто на сім світі так, як я караюсь і не знаю, за що?»

3 листа Тараса Шевченка
до Осипа Бодяньського. 1854 р.

У.Т.: Шевченко – універсальний митець, який легко вмонтовується в будь-яку естетику. Здавалося б, абсолютний продукт романтизму, після повернення із заслання він чудово вписався у зовсім інший контекст (реалізм, народнічество). Ним надихались українські модерністи, його намагався не без успіху привласнити соцреалізм, він цілком природно виглядає в сучасному українському літературному процесі. Як це можна пояснити?

— Гоголь теж непогано вписувався. Та у випадку Шевченка, мабуть, спрацьовує ота сама «народна душа», його відповідність колективній національній свідомості/позасвідомості, «шаманність» Шевченка, вглибленість в прапраміф мови. Різні ж естетики беруть лише ту чи іншу його грань, частинність. Це й

приводить до ідолізації Шевченка, коли в ньому бачать лише «себе».

У.Т.: Які месиджі можуть вичитати сучасні молоді українці з Шевченка – за умови, що вони щось читатимуть?

— Хоч і ставлять під сумнів вплив Сковороди на Шевченка, та все ж залишається сократо-сковородинське: «пізнай себе» і вийди зі знайденого Я до безмежного світу, Бога, України... Недарма в «Рефлексіях ідентичності» Зиновій Антонюк пов'язав нашу національну неідентичність зі слабо розвиненим особистісним началом.

У.Т.: Яким чином можна запобігти привласнення Шевченка ревними «патріотами», носіями архаїчної провінційної свідомості та смаку, схильними обрубати його під себе?

— Саме оте Шевченківське «всю для нас», його своєрідна адекватність усім робить це неможливим. Та хай обрубують – для себе, за делікатною формулою Тичининої селянки: «Ви десь, мабуть, не з наших сел/.../ а все ж таки у Вас не так, не так, як у Тараса». Аби не використовували обрубаного Шевченка як жандармського демократизатора...

Гірше те, що патріотизм спрацьовує в тандемі з антиукраїнським хамством табачників-бузин, які претендують на свою культурну політику України (в дусі В. Белінського). Ці дві форми провінціалізму взаємороджують і взаємодіють одна одну. Та це вже проблема не культури, а нашого мізерного, печерного політикуму чи, за точним виразом Івана Дзюби – порнократії...

Культурі ж треба робити свою справу, відкривати Шевченка, його глибини й вершини, очищати від намулу й бронзи ідолопоклонства. Бесідувати з ним сучасною мовою. І не боятися бачити в ньому просто людину, з її вадами, помилками, наївністю тощо. Саме це й дасть змогу хоч трохи зрозуміти чудо його з'яви і ролі в Україні. І наша рідна Диканька змушена буде окультуритися й культурно прочитати Шевченка... Як це не парадоксально, але саме оте ідолоське поклоніння, оте обрубання Шевченкового «листа» й «гілок» і призвело до того, що ми його не знаємо досі – суцільні білі, а то й замазюкані культом, чорні плями... Плями Роршаха... ■

Пушкін так і не ввійшов у поетичну свідомість Європи. Щодо Шевченка знаю лише один вдалий переклад: «Марія», зроблений Пастернаком. Заважає обом їхня «простота» чи видимість простоти, тобто вкоріненість у міфослово національної культури, в глибини мови.

ХТО ДИВИТЬСЯ ТВ-РЕКЛАМУ?

ВДОМА Ж НІКОГО НЕМАЄ!

ПрессКом® ADVERTISING

Всеукраїнський IndoorVideo оператор
www.presscom.ua

Василь Кривенко
Генадій Миченко
Василина Врублевська
Світлана Мухна
Едуард Страндєко
Іван Черняк
Юлія Сардакова
Рита Огірська
Дарин Філіппович
Юрій Кавкало
Олександр Рамчук
Олександр Чекименюк
Віталій Крижун
Ірина Нічка
Сергій Солонський
Віктор Суворов
Міла Тешев
Олександр Маслов
Олександр Пляделов
Олексій Гутєв
Зіна Понієвська
Фелікс Хачатурян
Юрій Ковалевич

**АЛЬБОМ
ФОТОГРАФІЙ
КОЛЕКЦІЙНОГО
ФОРМАТУ**

www.blackandwhite.org.ua

KONTURPRESS

**Шукайте
на книжкових
полицях**

ІНСАЙТ

УКРАЇНСЬКА ЧОРНО-БІЛА ФОТОГРАФІЯ ХХІ СТ.

До книги увійшли роботи українських фотографів, створені в новому тисячолітті за допомогою класичної аналогової техніки: зняті на чорно-білу фотоплівку й надруковані вручну на желатиново-срібному папері.

головний фотопартнер
Photographer

за підтримки
Піднеб

інформаційний партнер
Тижень

**ФОТО
CITI**

інтернет-партнер
Лавка Бабуїн
lavka.babuin.org

У ЛЬВІВСЬКИХ
КНАЙПАХ ТРИВАЄ
ЕВОЛЮЦІЯ – ДО
АВТЕНТИЧНОСТІ
Й БОГЕМНОСТІ
ДОДАЛАСЯ ЩЕ
Й СКАНДАЛЬНІСТЬ.
БІЗНЕС ВІЯВИВСЯ
ПРИБУТКОВИМ:
МІСЦЕВА БОГЕМА
ПІДТРИМУЄ ЗАКЛАДИ
НА ПЛАВУ, А ТУРИСТИ
ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ
ПРИБУТОК

АВТОР: НАТАЛКА СНІДАНКО, Львів

ФОТО: ВІТАЛІЙ ГРАБАР

КУЛЬТУРА розбитих філіжанок

«**Т**епер у багатьох львівських кнайпах потрібно заздалегідь резервувати місця навіть у будень, і це приємно», — такий висновок зробили ми з чоловіком після того, як протягом двох годин марно намагалися знайти затишний заклад, аби посидіти за келихом вина. Врешті, вже майже втративши надію, знайшли-таки столик у «Фресці», замовили гаряче пиво і втішилися ще більше. «Фреска», розташована зовсім поряд з площею Ринок, нагадала нам краківські кнайпи божого району Казімеж. Старанно відреставроване приміщення з високими склепіннями, антикварний інтер'єр, автентичні фрески на стінах. ▀

Ми давно не влаштували собі таких вечірніх походів по кнайпах і були приємно здивовані. Втішно знати, що можеш пообідати в китайському ресторані, повечеряти в грузинському, з'їсти десерт за єврейським рецептом, а потім випити вина під живий польський джаз в одному з клубів, причому з-поміж клубів, як і живих концертів, можна вибирати. Кнайпова культура традиційно виявилася найживучішою в усе більш периферійному в деяких інших аспектах Львові.

В одному зі своїх есеїв Юрій Андрухович в'їдливо зауважив щось на зразок: харківська кав'ярня — це приблизно настільки ж нереальне словосполучення, як віденська пельменна. Напевно, ще трохи, й ця фраза втратить актуальність, бо ж у Харкові і нині в кожному фастфуді можна випити цілком пристойне еспreso. Але треба віддати належне львів'янам, які виставляють до ритуалу пиття кави значно вищі вимоги. Цим вони схожі на не менш принципових у таких питаннях італійців.

КУЛЬТУРА РОЗБИТИХ — НА ЩАСТЯ! — ФІЛІЖАНОК

Кнайпами у Львові традиційно називають «усе» — від ресторанів до наливайок із пластиковими столиками. Можна назвати кнайпою і звичайну кав'ярню, хоча в такому разі львів'янин навряд чи запропонує: «Ходімо до кнайпи!», а скаже просто: на каву. Похід до кнайпи передбачає хоча б мінімальне споживання алкоголю. Похід на каву це теж не виключає, але й не зобов'язує.

На каву до проїзду Кривої липи, а потім до «Червоної калини» навпроти філармонії, у мої студентські роки ходилося значно частіше,

У «Синій пляшці» тусуються у стилі цісаря Франца-Йосифа

переважно замість пари декана, який, як виявилось, записки помічав, і в кінці семестру ми це нарешті зрозуміли.

Ностальгійні спогади охоплюють мене щоразу, коли я минаю «Червону калину», наливайку в проїзді Кривої липи, «Вірменку» й кілька інших кнайп, більшість яких дивом

Прохасько називає «кнайпою, де Мухи на стінах».

І справді, специфічний дух дешевих алкоголів, назавжди змішаний із запахом доброї кави, яка незбагненим чином продукується навіть із неякісних зерен лише старими кавовими машинами. Липкі столи й осоловілі вже зранку очі постійних клієнтів контрастують із вицвілими сецесійними репродукціями плакатів Альфонса Мухи...

— А все це разом налаштовує на легку меланхолію, — каже один із відвідувачів. Судячи з зовнішності, художник, який продає свої картини на арт-ринку «Вернісаж», що знаходиться неподалік від оперного театру.

Вже давно немає знаменитої «Домової кухні» на Академічній. Там ніколи не зустрічалися «на каву», а завжди віддавали перевагу міцнішим напоям, але в історії львів-

ПОХІД ДО КНАЙПИ ПЕРЕДБАЧАЄ ХОЧА Б МІНІМАЛЬНЕ СПОЖИВАННЯ АЛКОГОЛЮ. ПОХІД НА КАВУ ЦЕ ТЕЖ НЕ ВИКЛЮЧАЄ, АЛЕ Й НЕ ЗОБОВ'ЯЗУЄ

ніж на пари. На третьому курсі ми вже знахабніли настільки, що залишали одна одній яскраво-жовті записки «Пішла до «Калини»!» просто на дверях центрального входу до університету. І на каву ходили

зберегли незмінний відтоді вигляд. Сьогодні це автентичне ретро викликає не лише в мене напади зрозумілої ностальгії. Як і інша наливайка, розташована на кілька брам далі «Червоної калини». Її Тарас

ської богемі 1980–1990-х це місце однозначно відіграє знакову роль. Я можу легко уявити собі якийсь такий день у джойсівсько-ерофеевському стилі. Сповільнення часу — за Джойсом, і кількість алкоголю — за Венечкою.

Вражає тривкість цих кнайп, їхня непоступливість змінам і новочасним віянням, міцність кавових апаратів (чи то прибалтійських, чи то угорських), які працюють і досі, вірність і чистота стилю, не зіпсованого жодними сучасними вкрапленнями.

Давно не збирається тусівка на вулиці біля легендарної «Вірменки» — кав'ярні (розташованій на вул. Вірменській — прим. ред.), біля якої у 1970–1980-х можна було зустріти найцікавіших львівських митців. Сьогодні тут усе виглядає, як тоді: тіснява й недостатня кількість засмальцьованих столиків. Тому раніше всі брали каву й пили її навстоячки, на вулиці, відставляючи горнятка на широкий парапет вікна. Якби тоді хтось вів підрахунок кількості філіжанок із нетривкого радянського фаянсу, що їх щодня розбивали під час такого вальняжного кавування, це, мабуть, були б промовисті цифри. Але такої статистики, напевно, не існує або ж вона неправдива, як уся статистика тодішньої доби.

ПРО МОДНІ ІНТЕР'ЄРИ ТА «ІДЕЙНІ» КАВ'ЯРНІ

Кнайпи, оформлені відомими художниками — характерна для сьогоdnішнього Львова риса.

Роль в оновленні львівських кав'ярень відіграли кнайп-тури до Кракова. Звідти прийшла мода на антикварне оформлення інтер'єрів, усі ці віденські стільчики, які найдорожчі дизайнери меблів досі не переплунули за зручністю, старі швейні машинки замість столів, кресени (серванти — прим. ред.) і шафи, частину з яких естетські орієнтовані власники вишукували на смітниках, куди меблі потрапляли з помешкань спраглих «евростандарту» власників.

Мистецтвознавець Катерина Сліпченко та художниця Наталка Шимін — саме їм належить ідея перетворити захаращений підвал львівського театру ім. Леся Курбаса на модну тепер кнайпу «Смачна плітка» — можуть годинами розповідати кумедні історії про те, як стрімголов вискакували з маршру-

ток і в чесній боротьбі відбивали у бомжів антикварні крісла, викинуті на смітник.

До речі, ось одне з них, — каже Наталка й зганяє мене з насидженого місця. Самому переставляти крісла від столика до столика в «Смачній плітці» заборонено, бо це

Львівські журналісти давно знають, що саме тут слід шукати екзотичного Романа Віктюка, коли він приїздить до Львова на гастролях — й тому займають столики з самого ранку.

Не менш відома й «Синя пляшка» на Руській, оформлена Воло-

«ЗНАМЕНІТІ ФІЛІЖАНКИ-УНІТАЗИКИ, З ЯКИХ ПИЛИ КАВУ В ПЕРШИХ ЕСТЕТСЬКИ ОФОРМЛЕНИХ ЗАКЛАДАХ «ДЗИГІ», «ЛЯЛЬКИ» ЧИ «СВІТУ КАВИ», БУЛИ ВІНАХОДОМ МОЇХ ЗНАЙОМИХ КЕРАМІСТІВ»

порушує цілісність інтер'єру. За дотриманням численних, схожих на цей приписів художника суворо стежить, адже персонал переважно вважає це дрібницями, і тому в інших кнайпах, які спочатку виглядали досить непогано, з часом втрачається атмосфера, задумана дизайнером.

У «Смачній плітці» також люблять бувати не лише туристи, а й львів'яни, які цінують добру кухню.

димиром Костирком у стилі доби Франца-Йосифа, яка довгий час функціонувала як закритий клуб мистецько-інтелектуальної тусівки. Не так давно відкрилася й перша у Львові «Винарня», оформлена тим же художником і в схожому стилі — ввечері місць там зазвичай бракує.

Зараз у місті активно впроваджується мода на «кнайпи з іде-

ЗНАВЕЦЬ КНАЙПОВОЇ СПРАВИ

За рік через заклад проходять 20-80 тисяч людей

МАРКІЯН ІВАЩИШИН
директор мистецького
об'єднання «Дзиґа» (Львів)

Кнайпи без живого, в буквальному сенсі, середовища львів'ян успішними є тимчасово, насправді в успішному проєкті продається не їжа чи напої, а настрої. Мистецькі кнайпи з яскраво вираженим «львівським» обличчям, якщо вони потрапляють у туристичні потоки, стають прибутковими.

Мистецьке об'єднання «Дзиґа», яке я очолюю, є власником закладів «Під клепсидрою», «Лялька», «Синя пляшка», «Кабінет» і ще напівзакритого клубу

«За кулісами». Через кав'ярню «Під клепсидрою» чи клуб «Лялька» за рік проходять 60-80 тис. відвідувачів, через решту — в 2-4 рази менше.

У період напливу туристів, як то на Різдво чи Великдень, на День міста, Форум видавців та інші великі фестивалі, до кнайп виникають черги. Однак туристичний потік у Львові не є сталим. Місцева богема забезпечує стабільну фінансову базу, а туристи виводять ці проєкти вже в прибутки.

Кнайпи-клуби «експериментального напрямку», як «Лялька», є все-таки збитковими. На жаль, у Львові, як у всіх нестоличних містах світу, фінансовий ресурс інтелектуального споживача культури є низький, натомість «гламурний» — фінансово успішний.

Виокремити фінансові результати якогось окремого закладу досить складно з огляду на «культурну» взаємointegraцію. Але загалом уся «Дзиґа» — навіть із галереєю, літературними проєктами, перформансами, гепенінгами та іншими соціокультурними «бздурками» — є прибутковою. За місяць сплачуємо сумарних податків понад 40 тис. грн.

сю». Після знаменитої «Криївки» із перебільшено націоналістичним ухилом відкрилася кнайпа імені Захер-Мазоха, де акцент зроблено вже на еротичному аспекті, але з тим же відтінком скандальності.

ЛЬВІВСЬКА КНАЙПА ЗНОВУ СТАЄ САМОДОСТАТНЬОЮ

Нова ера в естетиці львівських кнайп починалася з філіжанок. Можливо, так мені здається, через

кторії Франко, в яких раптом з'явилось дуже багато роботи. Бо з'ясувалося, що людям таки не все одно, де і як пити каву.

Самих філіжанок для цього виявилось недостатньо, і щойно з'явилися перші плетені столики біля галереї і кнайпи «Дзига», що в кінці вулиці Вірменської, як тусівка радісно перемістилася туди. Зворушливим елементом цих столиків на вулиці один час були теплі накидки,

смаків туристичних і місцевих. І річ, звичайно, не тільки в кнайпі чи її вишуканому завдяки старанням одного з найкращих львівських художників Влодка Кауфмана інтер'єрі. «Дзига» стала чи не першою львівською кав'ярнею, яка запропонувала відвідувачам і продумане оформлення, і «цікавинки» в меню, і програму мистецьких акцій: часто змінювані експозиції в галереї, концерти, літературні презентації.

Кнайп все більше — ще трохи, і зникне потреба порівнювати їх із краківськими, віденськими чи московськими. Стає очевидним наявність типово львівського, ні на що не схожого «кавового» стилю, сформованого під впливом традиційної для Львова в усі часи мультикультурності.

Щоправда, трохи шкода авторських філіжанок, адже випити каву саме зі зробленого вручну керамічного горнятка вдається дедалі рідше. Будемо сподіватися, що це тимчасові труднощі й мода на такі горнятка незабаром повернеться. ■

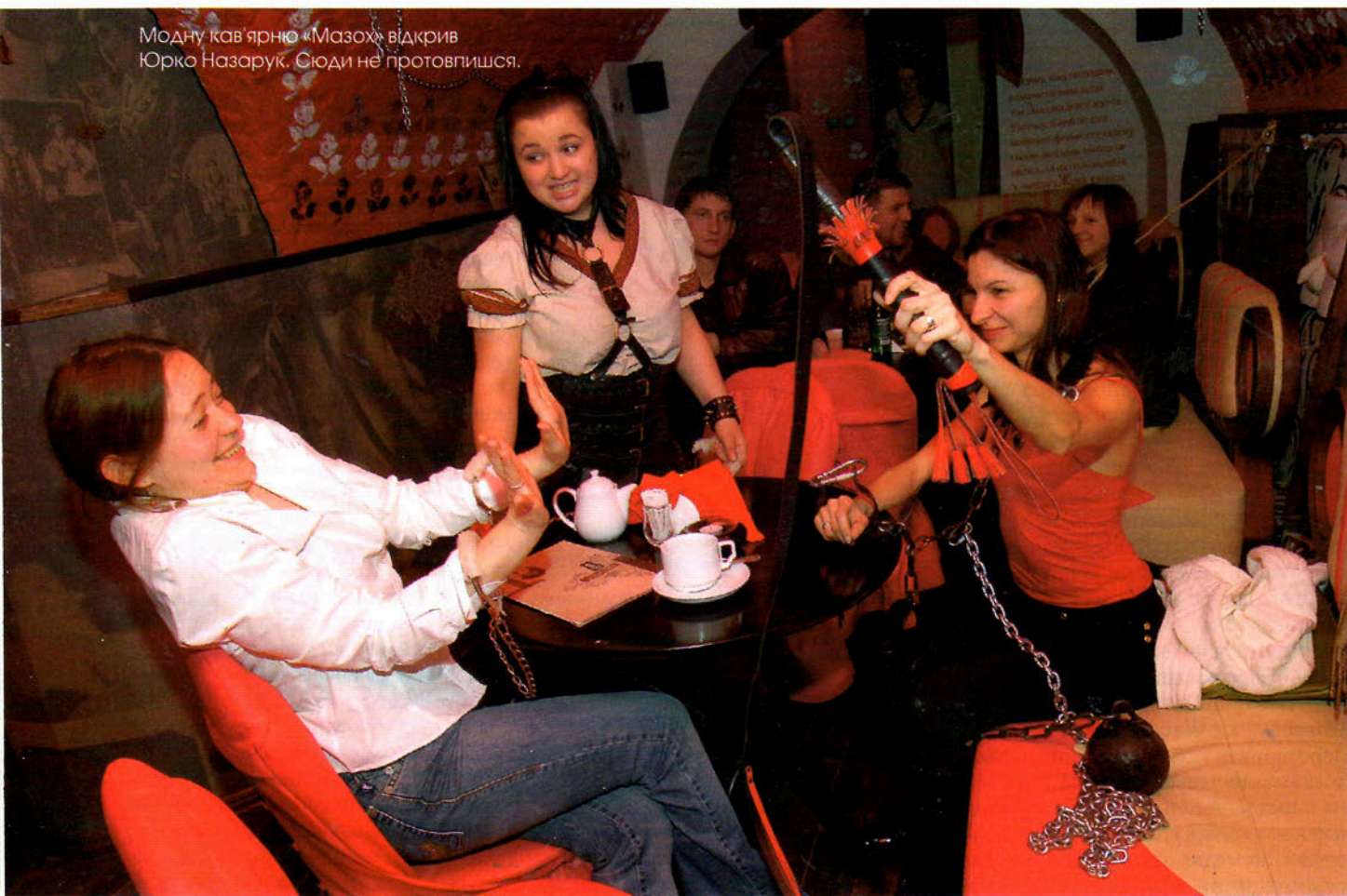
СТАЄ ОЧЕВИДНИМ НАЯВНІСТЬ ТИПОВО ЛЬВІВСЬКОГО, НІ НА ЩО НЕ СХОЖОГО «КАВОВОГО» СТИЛЮ, СФОРМОВАНОГО ПІД ВПЛИВОМ ТРАДИЦІЙНОЇ ДЛЯ ЛЬВОВА В УСІ ЧАСИ МУЛЬТИКУЛЬТУРНОСТІ

те, що знамениті філіжанки-унітазики, з яких пили каву в перших естетськи оформлених закладах «Дзиги», «Ляльки» чи «Світу кави», були винаходом моїх знайомих керамістів Василя Огородника та Ві-

загорнувшись у які, можна було довші витримати вечірню прохолоду.

Тепер повз «Дзигу» проходить не лише кожна туристична група. Сюди часто зазирають на каву й аборигени, а це рідкісний феномен поєднання

Модну кав'ярню «Мазох» відкрив Юрко Назарук. Сюди не протовпишся.

ПОГЛЯД

«ВАУ», — СКАЗАЛА ВОНА

ТЯЖІННЯ ДО КУМИРІВ
НАСПРАВДІ Є ПРАГНЕННЯМ
ЗНАЙТИ СЕБЕ

Нікому не кажіть, але колись я фанатіла від Ірени Карпи. Було це не так уже й давно, якихось три роки тому. Я саме поїхала вчитися до Москви й періодично поверталася в Україну. Тоді Карпа була всюди. Вмикаєш телевізор: вона світиться на музичному каналі. Клацаєш радіо: вона дає інтерв'ю в прямому ефірі, рясно змашуючи його відбірною лайкою. Я часто цитувала Карпу під час обговорення з подружками якихось важливих дівочих питань, її думка здавалася мені експертною. Вона була для мене справжньою старшою подругою, хоч сама про це не мала й гадки. Карпа подобалася мені як явище: молода, успішна, україномовна, провокативна, смілива.

Однієї чудової суботи я надигала в Інтернеті її е-мейл. Саме читала «50 хвилин трави», де йшлося про лйсти до незнайомої дівчини в незнайомому місті, про яке відомо тільки те, що в ньому ходять трамваї. Це міг бути Київ або Дніпропетровськ, могла бути й Москва. І мені так захотілося написати їй, це був справжній душевний порив, і написала, а вона несподівано відповіла з якогось там Східного Тимору. Я писала їй, що саме читаю «50 хвилин трави», а вона відповіла, що краще взятися за «Фрейда», якщо мені вже трішки за 21. Стало смішно, бо мені було тільки 20.

Якось вкотре зайшовши на її персональний сайт, побачила новину: Карпа приїздить до Москви, щоб узяти участь у

ІННА ЗАВГОРОДНЯ
журналістка

засіданні Кримського клубу на тему «Птахи в літературі». Я трохи образилася, що вона не запросила мене на те засідання особисто, але про те, щоб туди не піти, не могло бути й мови. Страшенно хвилювалася, навіть взяла з собою Ленку, щоб було не так лячно. Пам'ятаю, як моє серце ледь не вискакувало з грудей, долоні пітіли, бо мала побачити її — Ту, Яка Знає Все. Карпа прочитала уривок про пінгвінів і вийшла надвір, ми з Ленкою — за нею.

«Привіт», — сказала Карпа. Вона стояла так близько, маленького зросту, засмагла і привітна. Я розповіла їй, що перевелася з Дніпра у Москву, що вчуся на журфаці, що, крім англійської, знаю ще й німецьку, що ходжу на польську, а ще пишу вірші. «Вау», — сказала Карпа.

Чого я, власне кажучи, від неї тоді хотіла? Ось твоя зірка, казала я собі, спитай у неї, що хочеш. Ленка запитала, як їй вдалося організувати групу, бо і вона співає, тільки більше полюбляє класику, але теж так хотіла б. Карпа сказала, що це дуже просто, що і Ленка так зможе, нехай збирає групу, пише тексти і співає їх на ту музику, яка їй подобається.

Минуло багато часу, і вона випала з поля зору. Я не купила Карпиної останньої книжки й альбому. Я навіть не знаю, за кого Карпа днями виходить заміж. Просто я тоді зрозуміла, що бути собою набагато цікавіше. Але зрозуміла я все це саме завдяки Карпі.

Тепер я частіше залишаюсь осторонь, мовчки спостерігаючи, як пристрасні фанати прориваються до своєї зірки. Їх чудово розумію. Але в книжках, які тицяють їм для автографа, часом принагідних і зовсім не авторських, а також у блокнотах, на фотографіях, серветках, декольте й сірникових коробках, мені здається, треба було б писати щось таке: «Олеже (Богдане, Інно), я така сама людина, як і ти».

Шістдесятники ЗАХОДУ

ЗА СВОБОДУ ВОНИ ПЛАТИЛИ ЖИТТЯМ. ЯК І ЇХНІ СУЧАСНИКИ НА СХОДІ

АВТОР: ОЛЕНА ЧЕКАН

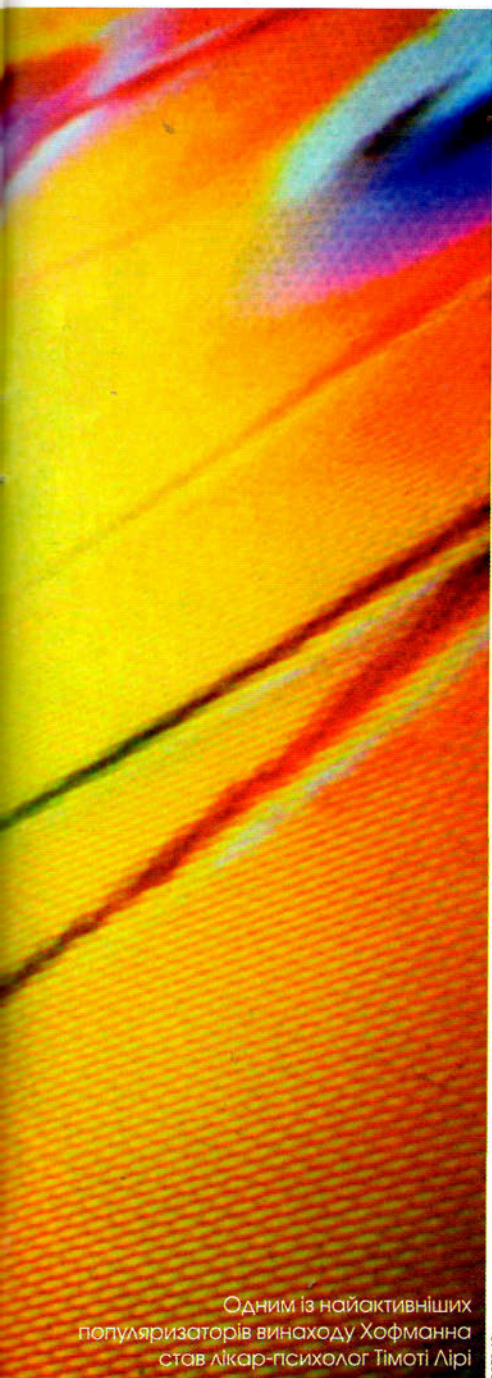
Днями на 103-му році пішов з життя Альберт Хофманн. У це важко повірити, але багато світоглядних речей сучасної західної цивілізації — глобалізм і пошуки власної автентичності, бо-

ротьба за екологію та права секс-меншин, ліва більшість Європарламенту й глибока зацікавленість орієнтальними релігіями, соціальна та політична толерантність, навіть розвиток «зеленого» туризму мають єдине джерело — випадковий нау-

ковий експеримент, який проводив пан Хофманн 65 років тому.

16.04.1943

16 квітня 1943 року співробітник швейцарської фармацевтичної компанії «Сандоз» Альберт Хофманн чо-

Одним із найактивніших популяризаторів винаходу Хофманна став лікар-психолог Тімоті Лірі

Пояснення могло було лише одне — під час експерименту якась мізерія речовини потрапила в організм. Враховуючи, що Хофманн мав отримати всього-на-всього декілька сотих грама, виходило, що досліджувана речовина має нечувану силу дії. Вона була двадцять п'ятою в серії дослідів з похідними лізергінової кислоти й тому одержала назву LSD-25 (скорочення від Lyserg-saurediaethylamid). Саме їй судилося стати прaporом, натхненням і фундатором цілої епохи.

Усе збіглося: науковий винахід, політична поляризація світу, зміни в суспільстві. Спочатку їхні шляхи не перетиналися. Альберт Хофманн і далі експериментував, країни антигітлерівської коаліції поступово сповзали в стан «холодної війни», а серед західної молоді визрівало вічне, як життя, невдоволення всім: політикою урядів, диктатом батьків, цінностями суспільства.

ЛІТО ЛЮБОВІ, ВЕСНА РЕВОЛЮЦІЇ

На вулиці LSD вийшла разом із молоддю Америкою — в середині 1960-х. У цей час лікар-психолог Тімоті Лірі приєднується до все потужнішого руху за громадянські права афро-

американців, екологію, виступає проти війни у В'єтнамі. Він нехтує застереженнями колег-психологів, які вважали за злочин надавати інформацію про маловивчену речовину. Він нехтує засторогою симпатиків LSD на кшталт Олдоса Хакслі, Кена Кізі, Вільяма Берроуза, Артура Кестлера, котрі відстоювали використання психоделіків лише вузьким колом інтелектуалів. Лірі робить сенсаційні заяви, в яких закликає за допомогою LSD віднайти божественну суть світу і свою власну, а також проголошує LSD найсильнішим з афродизіаків, яких ще не знало людство.

Починається сексуальна революція, круто замішана на пацифізмі та політиці. Рух Love & Peace з його слоганом Make Love Not War досягає свого піку 1967 року, коли в Сан-Франциско відбувається Summer of Love (Літо любові) — знаменита зустріч тисяч хіпі й адептів вільного кохання. Аллен Гінсберг засновує в Колорадо легендарний буддійський Naropa Institute, де сексуальні стосунки між учителями та учнями були нормою. Саме в ті часи інституціонувалися сьогоденні права гомосексуалістів і лесбіянок. «Парижський травень» 1968 року віддуною всією

КИСЛОТНИЙ ШЛЯХ

LSD: від хімічної зброї до антивоєнного протесту

1946 рік. ЦРУ починає таємно фінансувати дослідження LSD у Бостонській психіатричній лікарні. Мета — викликати тимчасове божевілля. Уряд США покладав великі сподівання на LSD, як потужний інструмент контролю за свідомістю.

1953 рік. У Великій Британії та США за допомогою LSD намагаються лікувати депресії, алкоголізм та психічні розлади.

1955 рік. Видатний англійський письменник Олдос Хакслі одним з перших починає вживати LSD як лікувальний засіб. В своїх книгах «Небеса і Пекло» та «Врата сприйняття» він ділиться власним психоделічним досвідом. Через 10 років ці книжки видаватимуться мільйонними накладками.

1959 рік. До LSD долучається фронтмен американських бітників Аллен Гінсберг.

1960 рік. Викладач Гарварду доктор психології Тімоті Лірі вперше знайомиться в Мексиці з дією галюциногенних грибів, під час якої досягає стану релігійно-містичного екстазу, що вважатиме найбільш значущою подією свого життя. Лірі розпочинає науково-дослідну роботу з LSD як найпотужнішим психоактивним препаратом.

1962 рік. Доктор Лірі засновує «Міжнародну федерацію внутрішньої свободи», яка прагнула до усунення зовнішнього контролю над внутрішньою свободою людини і закликала на основі LSD створити культурну гру, яка б мала стати метагрою для всіх охочих.

1963 рік. За вказівкою СРСР Чехословаччині нарешті вдається придбати у компанії «Сандоз» патент на виробництво LSD. На базі Психоневрологічного інституту імені В.М. Бехтерева КДБ розпочинає проводити експерименти з LSD. Ходили чутки, що LSD випробовують також на в'язнях і дисидентах.

1965 рік. Початок війни у В'єтнамі.

мусь вирішив ще раз перевірити властивості речовини, яку він отримав у 1938 році, досліджуючи алкалоїди грибків. Тоді ця речовина не зацікавила ані фармакологів, ані лікарів — і досліді було припинено. Але цього разу під час кристалізації розчину вчений раптом відчув себе якось дивно й мусив припинити дослід, аби швидше дістатися домівки. Майже дві години в стані напівсну й водночас украй збудженої уяви він перебував у полоні фантастичних картин, дивних образів і калейдоскопічної гри кольорів.

РЕЙВ-КУЛЬТУРА – ВІДРОДЖЕННЯ КИСЛОТИ

Second Summer of Love

Друге Літо любові – європейське відродження кислотної музики. Так називають курортні сезони 1988-1989 років, які вважають «золотим віком» у розвитку рейв-культури. В Україну ця електронщина втрапила на початку 1990-их, перетворившись із музики елітних лондонських клубів на гімн гопників спальних районів. А на початку 2000-х хтось переробив гімн Літа любові 1967 року «If You are Going to San-Francisco» від гурту Mamas&Papas на «If you are going to Borshchagovka». Замість слів «мусиш заплести квіти у волосся» співалося «мусиш з собою носити ніжик». Теж кислотно.

Європою, – 40-річчя студентської революції згадують сьогодні всі «солідні» ЗМІ. Відбувалася усвідомлювана зміна покоління, а з нею – і цінностей покоління.

Не тільки спеціалізовані хіп-вські видання, а й провідні журнали та газети світу – від Spiegel до The New York Times віддають психоделічним сюжетам свої найкращі шпальти й навіть присвячують обкладинки – найвище визнання з погляду маркетингу! Перед нами той рідкісний випадок, коли преса не конструювала

була смерть військового лікаря Джо Олсона, який під час сімейної вечері зненацька шугонув із вікна хмарочоса. Він навіть не здогадувався, що брав участь у планових експериментах ЦРУ. Через 15 років перед його родиною публічно вибачиться президент Рональд Рейган.

САРТР, «НАД ГНІЗДОМ ЗОЗУЛІ» І ВУДСТОК

Із сан-франциського Літа любові десятки тисяч юнаків і дівчат розвезли нову культуру по всій Америці. За кілька місяців до LSD долучилися мільйони мешканців Нового й Старого світів. Переважно це були молоді та інтелектуали різних поколінь.

Французькі філософи Жак Дерріда, Мішель Фуко, Мірча Еліаде та сам метр Жан-Поль Сартр підтримали радикальних студентів, хоча й не очолили їх лав. Цього не можна сказати про представників Франкфуртської філософської школи Теодора Адорно та Герберта Маркузе, які виступили в ролі гуру німецьких хіпі. Це надало протестам молоді деякої академічної глибини, хоча не обходилося без курйозів, – студентки якось по-своєму розуміли професорські викладки й під час лекцій оголювали перед враженими викладачами свої перса.

Не втрималися перед LSD і теологи. В галюцинаційних видіннях вони шукали Unio mystica католиць-

**ПРИХІПОВАНІ СТУДЕНТКИ ЯКОСЬ
ПО-СВОЄМУ РОЗУМІЛИ
ПРОФЕСОРСЬКІ ВИКЛАДКИ
Й ПІД ЧАС ЛЕКЦІЙ ОГОЛЮВАЛИ
ПЕРЕД ВРАЖЕНИМИ
ВИКЛАДАЧАМИ СВОЇ ПЕРСА**

реальність, не формувала подію, а марно намагалася її наздогнати.

Ціле покоління бере собі за житеве гасло заклик Тімоті Лірі «Врубайся, настройся, відпади!» (Turn on, tune in, drop out!) і назавжди відривається від соціуму, сім'ї, ринку праці. Частішали «жахливі мандри» (horrortrips), під час яких виникали неприємні зміни кольоро- й звукосприйняття, а страшні видіння, страх смерті й божевілля. Ці кошмари проковували нещасні випадки, психічні зриви, злочини й навіть убивства та самогубства. Великого розголосу на-

ких святих і осяянь християнських богословів Якоба Бьоме, Майстера Екхарта, Ангеліуса Сілезіуса, Вільяма Блейка...

Так чи інакше зустрічі з LSD не минули й представники образотворчого мистецтва. Художники Марк Ротко, Роберт Раушенберг, Енді Ворхол, Джаспер Джонс, скульптори Ентоні Каро, Роберт Морріс, Крісто та Жанна Клод. Перелік безкінечний, це тільки найвідоміші.

Та найцікавішою в психоделічній культурі стала її музична складова. В

В основі контркультури хіпі також лежало LSD

текстах і музиці кумирів епохи Ліверпульської четвірки ідеологія 1960-х відобразилася не менше, ніж у доповідях філософів та дослідженнях соціологів. Від The Beatles не відставали Rolling Stones, Pink Floyd, Grateful Dead і найпопулярніший американський гурт The Doors, сама назва якого відсилає до роману Олдоса Хак-

суспільним цінностям, що ніс у собі молодіжний рух. На цьому тлі стає зрозумілою жорстокість, з якою в СРСР переслідували напівлегальні музичні гурти, і те, як пильно і прискипливо «пас» їх КДБ.

Психоделічної культури в СРСР, звісно, не було й не могло бути. Але якийсь суто зовнішній зріз її проглядав. Бітломанія, поголені голівки дівчат і довге волосся у хлопців, міні-спіднички «Твігі» й строкате етнічне максі. Молодь мріяла жити комуністично — і деяким це вдавалося. І на-решті, роман Кена Кізі «Над гніздом зозулі», що дійшов до нас в екранізації.

СУХІ РЕШТКИ КИСЛОТИ

СРСР та США згорнули свої програми зі створення хімічної зброї на основі LSD з огляду на непередбачувані наслідки дії цієї речовини. Хіпі вмерли або стали статечними громадянами. «Вона була королевою автостради, він був монстром у чорній шкірі», — співав Джим Моррісон у 1970 році. — А тепер вони одружилися й скоро заведуть дитинчат».

Учений-хімік Альберт Хофманн написав книгу «LSD — моя проблемна дитина», в якій розповів історію свого винаходу й підвів трагічний підсумок безконтрольного застосування цієї речовини. До кінця життя пан Хофманн, який торік очолив список ста живих геніїв, намагався розібратися, чим насправді став для людства його винахід.

Апостол LSD — доктор Тімоті Лірі — висувався на пост губернатора Каліфорнії, двічі сидів у в'язниці. Наприкінці життя займався дослідженням взаємодії нервової системи людини й міжзоряного простору. Вважав, що Інтернет 1990-х років буде аналогом LSD 1960-х.

Від жаху, з яким суспільство колись сприймало молодіжну субкультуру, не залишилось ані сліду. Зараз психоделічний андеграунд — класика, мейнстрим. Найкращий доказ того — чималі гроші, які ладні платити за авторські права на твори шістдесятників, і супер-успішні гастролі зірок, які вижили.

В Індії, Марокко, Таїланді ще й досі в забутих Богом містечках можна натрапити на комуні хіпі. Сиві, худорляві, із застиглим усміхом на гладеньких обличчях, вони зачаровано дивляться на океани,

кутаючись у свої неодмінно квітчасті строї.

І все-таки щось дуже суттєве сталося в історії нашої цивілізації, щось примарне й незбагненне, що дало маленький поштовх тектонічним плитам буття, від чого вони здригнулися й почали свій рух.

Людство завжди розгойдується на терезах самопізнання й самознищення, і в кожному науковому відкритті є загроза непередбачуваного. Як знати, може й зараз у пилуці якоїсь шафи, в тихій лабораторії, в записках у конспекті, всіма забуте знаходиться Щось, що чекає на свій час. ■

СПОВІДЬ УЧАСНИКА ПОДІЙ

Аллен Гінсберг.
Плач. (фрагменти)
Переклад
Юрія Андруховича.

Я бачив найкращих людей мого покоління зруйнованих шалом,

истеричних, оголених, спраглих,

і як вони волочилися вздовж негритянських вулиць у пошуках

ламаного шприца...

ті, що прикували себе до метро-заклад для безперервного літання на бензедрині...

що стрибали внікуди... з усіх підвіконників Емпайр Стейту...

ті, що зникли внікуди в Дзен... звиваючись у Танжерській ломці й

мігреньях Китаю від героїнової абстиненції...

ті, що вивчали Платона, По, Святого Хуана, телепатію й боб-кабалу,

тому що Космос вібрував на їхніх стопах...

ті, що гнали авто через увесь материк 72 години поспіль, щоб

дізнатися, чи я мав видіння, чи ти мав видіння, чи він мав видіння,

щоб пізнати Вічність...

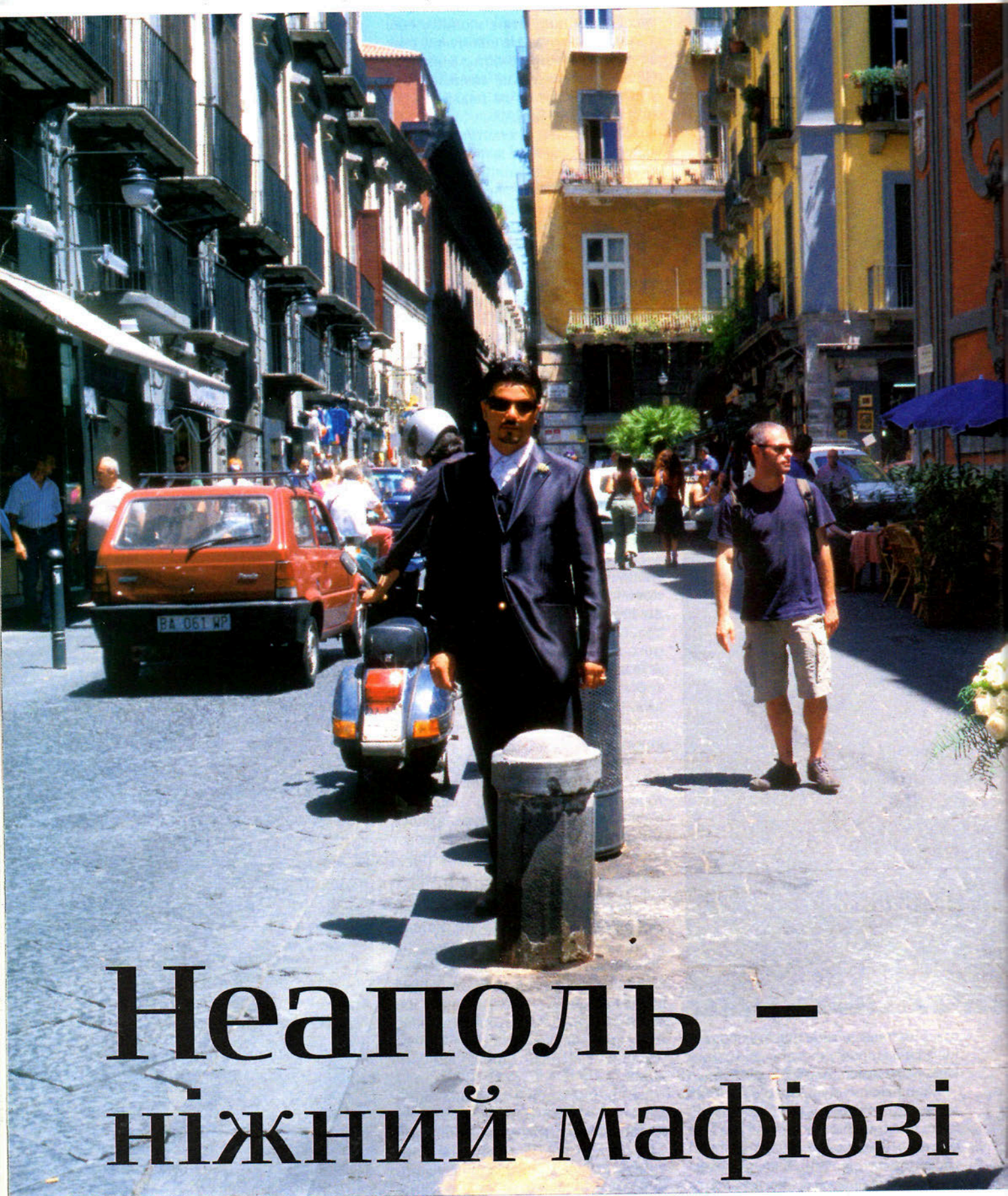
ті, хто виснив а потім утілив проломи між Часом та Простором крізь

накладення образів... аж підстрибуючи від переповнення відчуттям

Отця Всевишнього Вічного Бога...

слі. Підігрівала себе LSD-галюцинаціями й надпрохуд талановита американська співачка Дженіс Джоплін.

Апофеозом музики 1960-х став триденний фестиваль у Вудстоці, штат Нью-Йорк, який відбувся у серпні 1969 року й зібрав 450-тисячний натовп. Він засвідчив величезну потенційну загрозу усталеним

Неаполь – ніжний мафіозі

КОНТРАБАНДИСТИ
Й СВЯТЕННИКИ, ГҮРКІТ
МОТОЦИКЛІВ І НІЖНЕ
«О, СОЛЄ МІО!» –
ВСЕ ТУТ ВМІЩУЄТЬСЯ
В ОДНОМУ ПРОСТОРІ,
СТВОРЮЮЧИ
ВІДЧУТТЯ ВУЛИЧНОГО
СВЯТА

АВТОР: МІЛА ТЕШАЄВА

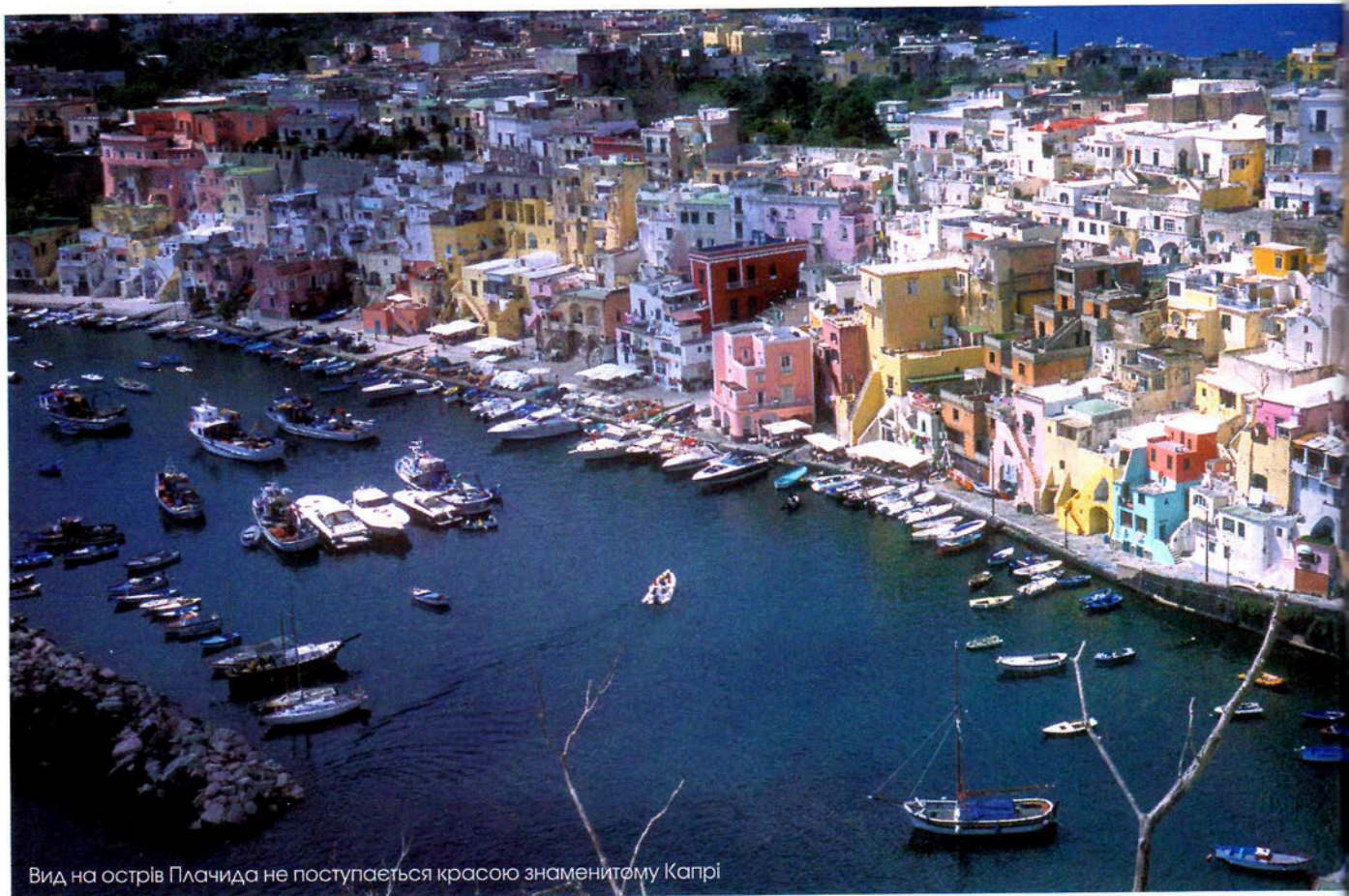
ФОТО АВТОРА

«**Х**то бачив Неаполь, той ніколи не сумуватиме», — зауважив колись Гете. Так, у цьому місті стає весело з перших хвилин перебування... Тут ви зрозумієте, що зелений сигнал світлофора зовсім не дає права безтурботно перейти вулицю. Упорядкованість бабусі Європи закінчилася, ласкаво просимо до Неаполя — заповідника порушників порядку!

«ГАМАНЕЦЬ АБО ЖИТТЯ?» – ФРАЗА РОДОМ ЗВІДСИ

Варто потрапити на вулиці цього міста, щоб оцінити всі «за» й «проти» південного характеру. В Неаполі прийнято починати справи з чашечки особливої кави: еспресо консистенції шоколаду, рівно на ковток. До кави подають склянку мінеральної води, щоб не вмерти на місці від міцності трюнку. Так, спочатку кожна філіжанка неаполітанської кави постає, як подвиг, але опісля у голові стає ясно, як у небі Неаполя. За

Вулиця Спакканополі

Вид на острів Плачида не поступається красою знаменитому Капрі

АВЕ, ТУРИСТЕ!

Як дістатися

Віза: шенгенська. І якщо ви не президент чи прем'єр, то навіть за умови придбання туру чимало добropорядних громадян України ризикують отримати від посольства Італії відмову. Та є можливість замовити візу (а разом і готель) через одне з надійних турагентств. У випадку успіху, мінімальний бюджет тижневої подорожі (разом із авіаперельотом) – €700. Самі лише авіаквитки «Київ – Неаполь – Київ» можна купити в «Аеросвіті» за \$450–500. Економічніше трясуться через стареньку Європу автобусом. Квиток до Неаполя на «Неоплан» коштує 1100 грн, туди й назад – 1800 грн.

планом у нас далі — невелика прогулянка історичним центром і захід Сонця у фортеці дель Ельмо, яка гордо височіє над містом.

Собі на лихо, я запитала дорогу в тубільця — «рагаццо», котрий саме чимчикував повз мене. І за кілька хвилин була оточена юрбою неаполітанців, які запекло сперечалися між собою щодо найправильнішого шляху. Довелося ретируватися, залишивши їх спілкуватися один із одним, але потрапити у фортецю цього вечора я так і не встигла. Втішила себе білим вином і спагетті карбонарі в затишній траторії неподалік. Із тераси відкривався краєвид на всю неаполітанську затоку, вдалині мерехтіли

вогні острова Капрі. Неначе за помахом чарівної палички, в мене з'явилася приємна компанія, й подумалося: коли в Неаполі заплановане йде нанівець, то це, без сумніву, на краще.

Прогулянки містом можуть принести чимало несподіванок: крутими терасами воно спускається з висоти пагорба до затоки, а поділ між аристократичними кварталами й «справжніс іншим» Неаполем непомітний для ока туриста. Щойно я крокувала історичним центром королівської п'яцца Плебесчіто... І ось, звернувши вглиб вузьких вуличок на сто метрів, опинилася в неаполітанському «Бронксі» — іспанському кварталі, що заслужив свою сумнівну репутацію ще сотню років тому. Традиційне неаполітанське питання «Гаманець або життя?» народилося саме тут, у часи, коли іноземні матроси почали активно заходити в

**Є ТІЛЬКИ ТРИ ПРИЧИНИ ДЛЯ
ГРАНДІОЗНОГО САЛЮТУ: ФІЄСТА
НА ЧЕСТЬ ОДНІЄЇ З МАДОНН,
ПРИБУТТЯ ПАРТІЇ КОКАЇНУ АБО Ж
ХТОСЬ ІЗ БОСІВ КАМОРРИ СВЯТКУЄ
ПРИМУСОВИЙ ПЕРЕХІД
КОНКУРЕНТА В ІНШИЙ СВІТ**

гості до пишних красунь цього куточка Неаполя.

А сьогодні головна небезпека для випадкових відвідувачів кварталу — мотоциклісти, які мчать туди-сюди вузькими вулицями, «спеціалізуючись» на зрізанні жіночих сумочок і фотоапаратів на ходу. Поліція над кварталом геть не владна: тут свої закони, окремий світ, де всі мешканці знають один одного в обличчя. Але цікавість сильніша за страх. Та й настільки мальовничого способу життя я ще не зустрічала: просто на вулицях, завішаних уздовж і впоперек білизною, встановлено обідні столи, й колоритні матрони частують своїх нащадків незмінною пастою, а за рогом батьки сімейств галасливо ріжуться у покер. На посмішку мешканці відповідають привітним універсальним «чао!» Знати хоча б трохи італійську — скільки цікавих історій можна тут почути!

Кварталів, подібних «іспанському», у Неаполі кілька, кожен на свій кшталт мальовничий і кожен по-своєму небезпечний. Крім приємного спілкування зі справжніми неаполітанцями, лише там мож-

● НЕАПОЛІТАНСЬКА ЗАТОКА —

одна з наймальовничіших у старенькій Європі. Скелястий берег, цитрусові сади, гаряча галька й чисте море. 20 км традиційного (не клубного) пляжного відпочинку

● ФОРТЕЦЯ НУОВО

височіє над містом. Звідси цікаво спостерігати захід Сонця, єдиний у континентальній Європі діючий вулкан Везувій або просто хвилі, які малював ще Айвазовський

● КАФЕДРАЛЬНИЙ СОБОР ДУОМО

Щороку 19 листопада й у першу неділю травня тут відбувається справжнє релігійне чудо — скам'яніла кров святого Януарія, страченого у 305 році язичниками, знову на кілька днів перетворюється на рідину

● ОСТРІВ КАПРІ

Колись там відпочивав Михайло Коцюбинський з Володимиром Винниченком, а нині — багаті буржуа. Місце для тих, хто любить сонце — майже немає дощів, тепле й надзвичайно прозоре (до 8–10 м) море

на відчуті присутність у місті знаменитої неаполітанської мафії — каморри, котра живе й процвітає донині. Місцеві в один голос застерігають туристів від таких прогулянок, але, як на мене, небезпека цих кварталів значно перебільшена, й уникати їх не варто. Бо навіть головна туристична вулиця Спакканаполі приводить нас у серце кварталу Форчелла, до будинку боса Джуліані. Найзнаменитіші піцерії і траторії міста розташовані саме тут, надвечір вони завжди заповнюються різношерстим товариством із неаполітанських бандитів та інтелектуалів.

КОЦЮБІНСЬКИЙ ЗНАВ, ДЕ ЖИТИ

Скільки не блукай кварталами, та рано чи пізно шлях виведе до моря. Правда, й море в Неаполі сповнене класових протиріч. Набережна від королівського палацу до фортеці дель Ово — парадна парсуна міста, гідна фотографії на пам'ять. Мене раз у раз обганяють групи туристів, які вічно кудись квапляться. Але навіть найдосвідченіші мандрівники застигають, побачивши яхти небачених форм і розмірів, що погойдуються на хвилях у місцевому порту.

Біля фортеці дель Ово — нескінченна низка весільних процесій. А ближче до «простонародного» району Мержеліне, на прибережному парапеті, не знайти вільного місця: він весь заповнений парочками, які цілуються, причому вік цілувальників — будь-який.

Ближче до тепла народне життя переміщується з тісних вуличок на широкі пляжі, вони чимось невловимим нагадують Одесу. В повітрі пахне смаженими горішками й кукурудзою, місцеві «рагаццо» (себто хлопці) ненав'язливо клеять гордих неаполітанок. Неподалік — рибальський порт. Варто прийти сюди надвечір, коли рибалки повертаються додому, відразу виставляючи свіжий улов на огляд і продаж. Для аматорів риби Неаполь — просто знахідка: таких форм морської фауни, як на прилавках місцевих ринків, мені не доводилося бачити ніде! З рибалками можна домовитися про спільний вихід у море — у Неаполі так просто домовлятися про будь-яке порушення правил!

Суботнім ранком на просторах Неаполітанської затоки можна спо-

стерігати ледве не затори з катерів і яхт у напрямку до прилеглих островів. Найпритягальніший із них — Капрі, та навіть якщо відправитися на цей острів на звичайному паса-

жирському лайнері, прогулянка обійдеться недешево. Капрі — просто енциклопедія розкоші! Тут відпочивала ще антимонархічно налаштована інтелігенція царських часів — від Коцюбинського й Винниченка до Горького й Леніна.

Дехто з сучасних «відомих людей» наразі окупував прибережні вілли, відрізавши простим смертним підступи до води. Втім, і ми знайшли можливість насолодитися видами

СКЕПТИКИ СТВЕРДЖУЮТЬ, ЩО ЗОВСІМ ЦЕ Й НЕ КРОВ, А ТАКИЙ СОБІ ВІНАЙДЕНИЙ АЛХІМІКАМИ СУХИЙ ХІМІЧНИЙ РОЗЧИН, ЯКИЙ, ПІСЛЯ ТОГО, ЯК ЙОГО НЕДОВГО ПОТРУСИТИ, СТАЄ РІДИНОЮ

Скромна альтернатива Капрі — острів Плачіда, не такий амбітний, але не менш мальовничий. Та й необов'язково їхати на острови — все узбережжя Неаполітанської затоки забудовано невеликими містечками під кодовою назвою «середземноморське щастя».

ЖИВА КРОВ СВЯТОГО ЯНУАРІЯ

В один із вечорів небо над містом загорілося вогнями феєрверка.

Поблажливо поглядаючи на мій захват, місцевий друг Франко пояснив: «У Неаполі є тільки три причини для грандіозного салюту: фієста на честь однієї з Мадонн, прибуття партії кокаїну... Або ж хтось із босів каморри святкує примусовий перехід конкурента в інший світ».

Наступного дня перші сторінки газет майорили заголовками про вбивство одного з босів мафії... А ввечері над містом знову запалили вогні. Цього разу — на честь Мадонни дель Карміні. Причини ж феєрверків у інші дні я дізнаватися більше не намагався: Неаполь потрібно приймати таким, який він є.

Здебільшого, неаполітанці надзвичайно релігійні. Ну, поміркуйте: за такого рівня законнеслухняності треба ж якось замолювати гріхи! Догджати святим нелегко, й урочисті процесії відбуваються в Неаполі ледве не щонеділі. Мені пощастило бути в місті під час свята Чуда Сан Женаро (Святого Януарія). Воно вже шістсот років відбувається суворо за

розкладом: у перші суботи травня й вересня. Сенса його в тім, що кров місцевого католицького святого, страченого на горло в IV столітті, повинна зі скам'янілої консистенції перетворитися знову на рідину, й тим самим урятувати Неаполь від усіляких нещасть.

Тисячі простих людей і найбільші чини міста збираються перед кафедральним собором Дуомо, звідки після урочистої меси, яка супроводжується прапорами й почесною вартою, виносять рештки святого й судину з його скам'янілою кров'ю, щоб урочисто доставити їх до місця, де й повинне сотворитися чудо.

Версії цієї події є чимало. Скептики стверджують, що зовсім це й не кров, а такий собі винайдений алхіміками сухий хімічний розчин, який після того, як його недовго потрусити, стає рідиною. У віруючих же є цілком вагомий доказ: двічі в історії міста чудо не відбулося, й у ті роки неаполітанцям дошкуляли природні катаклізми. Мені пощастило побачити чудо на власні очі —

ТАНОК ЖИВОТА

Кожному — по піцці!

Обов'язково знайдіть час для свята живота: неаполітанська кухня визнана кращою в Італії. Гордість неаполітанців — піца. Не іронізуйте, гурмани, тільки в цьому місті ви зможете зрозуміти, яка вона повинна бути за своєю природою. Коштує легендарна італійська страва від €5, вечеря в ресторані чи піцерії — від €10. Додайте ще 10–20% до вартості замовлення, якщо вирішите влаштуватися за столиком на вулиці, милуючись краєвидами і феєрверками.

я пройшла з процесією міськими вулицями аж до моменту перетворення крові.

І, побачивши щирі сльози радості на очах безтурботних італійців, їхні молитви й пелюстки троянд, які силалися з вікон на процесію, волю повірити в чудеса... Навіть якщо їх творять люди. Тим більше — в Неаполі. ■

Галерея Умберто — спадок королів і наймодніше місце Неаполя

Дівчина на набережній перед святом першого причастя

ЖИТТЯ НЕПОДАЛІК ПОМПЕЇ

Як дістатися

Найскромніші ціни на проживання — в хостелах за ціною €15–20 на добу. Для життя тут потрібен певний настрій: із вами в кімнаті житимуть ще 2–5 молодих мандрівників із різних країн.

Трохи дорожче, зате з комфортом, — у готелях типу B&B (bed & breakfast, тобто ліжко + сніданок) — €20–40 за ніч. Найкращий варіант для компанії з 2–4-х людей — оренда квартири — €350 на тиждень.

Любителям печених швейцарів — Grand Hotel Santa Lucia — від €150 за ніч. Взагалі, в місті є широкий вибір трьох-чотирьохзіркових готелів.

Але! У Європі все більше набуває поширення «Клуб гостинності»: он-лайн-співтовариство людей, котрі згодні приймати гостей із інших країн у себе вдома безкоштовно. Господар не тільки надає житло, але й покаже місто, і не завжди доступні туристам місця. Наприклад, знаменитий вулкан Везувій, розташований за 30 км від Неаполя. Його сайт: www.hospitalityclub.org

Terra танцю

У ТАНЦЮВАЛЬНИХ КЛУБАХ НАВЧАЮТЬ УСЬОГО: ВІД РИТУАЛЬНИХ СХІДНИХ ТАНЦІВ ДО СТРИПТИЗУ

АВТОР: ОЛЕНА ЧЕКАН

«Розумієш, прийшли ще дві жінки, і вже не вистачає місця. Я не можу розкрити крила. Танок метелика без крил... Це ж неможливо! Я просто не знаю, що тепер робити... Дивись, що я купила на нові крильця...» Випадково почуті в маршрутці слова настільки мене вразили, що я озирнулася. Моєму подиву не було меж: дві симпатичні тітоньки масою кілограмів за сто кожна прискіпливо роздивлялися бузковий, майже прозорий, в маленьку цяточку, невимовної краси шифон!!! І я миттєво захотіла стати метеликом.

НА ВСІ СМАКИ, НА БУДЬ-ЯКИЙ ВІК...

Я люблю танцювати. Ще з доби всіх тих сніжинок і подоляночок дитячого садка. В театральному училищі ім. Б.В. Шукіна це був мій чи не найулюбленіший предмет. Ладна пуститися в танок за будь-якої нагоди, але спеціально кудись піти вчитися... До речі, куди? В танц-клас? У спортклуб?

**В УКРАЇНІ МОЖНА НАВЧИТИСЯ
БУДЬ-ЯКОГО БАЛЬНОГО ЧИ
НАРОДНОГО ТАНЦЮ – ВІД ВАЛЬСУ
ДО САЛЬСИ. А ОТ ІЗ ГОПАКАМИ,
ВЕСНЯНКАМИ Й КОЗАЧКАМИ
ЗНАЧНО СКЛАДНІШЕ**

Випадкові попутники все пояснили. Вони вже п'ять років займаються танцями, п'ять років імпровізують на тему вишуканого маньчжурського танку «Метелик, що рятує від зливи троянду». А ще вчать ча-ча-ча. Й телевізійний про-

єкт «Танці з зірками» тут ні до чого. Просто це їм подобається. Як і сотням тисяч наших співвітчизників, які двічі на тиждень заповнюють численні зали та зальчики шикарних і не дуже танцклубів. Вони шукають радість і знаходять її.

В Україні за бажання можна навчитися будь-якого бального чи народного танцю. Самба, ча-ча-ча, румба, пасодобль, джайв, танго, вальс-бостон і віденський вальс, фокстрот, квікстеп, хастл, фламенко, джига, сальса. Перелік безкінечний, до того ж, більшість танців мають свої відгалуження, пов'язані з географією, традиціями, історією. А от із вітчизняними гопакми, веснянками й козачками значно складніше. Щоб опанувати їх, треба вступити до студії професійного чи самодіяльного колективу.

Все моднішим стає готувати танок саме до якоїсь важливої події. Весілля (перше, друге, срібне, золоте, платинове), заручини, корпоративна вечірка, Віденський бал або подарунок коханим, рідним, друзям... До речі, якщо ви вирішили здивувати

на себе, якщо якесь ваше па буде незграбним. Оплачується ця послуга як індивідуальний урок.

СКІЛЬКИ КОШТУЄ РАДІСТЬ

Але який би напрям, який стиль ви б не вибрали, плата за навчання в різних закладах визначається за єдиним принципом: абонемент та індивідуальне заняття. Розбіжність у цінах залежить від престижності «паркету», зірковості вчителів, кількості випускників, які досягли успіхів у вітчизняних та міжнародних змаганнях.

Абонементи (заняття двічі на тиждень): дорослий – 200–500 грн, дитячий – 150–300 грн за місяць. Індивідуальне заняття коштує значно дорожче: 30–100 грн за урок навчання стилю, який є в програмі певного закладу, та 80–200 грн за заняття, де вас навчатимуть чогось екзотичного, на кшталт гведри – трансцендентального молитовного танку туарегських жінок, або ритуального чоловічого хороводу перуанських заклинателів дощу.

До речі, є й такі танці, що допомагають майбутнім матусям під час пологів чи примушують дитинку, яка має народитися, зайняти правильне положення, тобто голівкою донизу. І це спрацює! Танцями лікують остеохондроз, погану поставу й навіть радикуліт.

Щодо стриптизу... Так, стриптизу в Україні вже вчать. Різного – й відвертого, й цнотливого. Як мені пояснили, більшість учениць – заміжні жінки 20–40 років, які хочуть порадувати своїх коханих. Ось, нарешті, й знадобився нам культовий фільм «Дев'ять з половиною тижнів». Навчання легкого стриптизу – стрип-пластики – відбувається в групах, професійним займаються тільки

своїм артистизмом колег на вечірці чи зробити подарунок у вигляді танку, раджу не ризикувати, а піти на захід зі своїм інструктором. Він (вона) не тільки додасть вам упевненості, але й зможе вигідно підкреслити ваше вміння та відвернути увагу

ФОТО: АНДРІЙ ПОМАХІН

Танець живота:
пасує будь-яким животам

індивідуально, переважно внаслідок сором'язливості і закомплексованості учениць. Такі заняття можуть коштувати до 500 грн за одне заняття. А от чоловічого стриптизу в школах танців не навчають. Нема його, як колись не було сексу в СРСР.

Окрема мова — про одяг і взуття для навчання та показових виступів. Усе це можна купити в театральних крамницях, вщерть заповнених різнобарвним мотлохом для маскарадів, вечірок і колективів самодіяльності. Та все ж серйозні, справжні фанати танців замовляють собі вбрання у кравчинь і шевців. І коштувати такий костюм може тисячі доларів.

НА ВІЗКАХ І В ГІДРОПАРКУ

У світі безліч фестивалів і танцювальних змагань для професіоналів та аматорів, і українці все частіше стають їх переможцями. Але зараз не про них. Про тих, кому танок подарував друге життя.

Вже кілька років у нашій країні існує спортивний танець на віз-

ках — вид спорту, визнаний у всьому світі. Він належить до параолімпійських видів спорту та підтримується Міжнародним параолімпійським комітетом і Національним комітетом спорту інвалідів України.

Їх важко назвати інвалідами. У вечірніх строях, з вишуканими зачісками, з променистими очима, ці хлопці та дівчата — справжній виклик долі й приклад усім скигліям та невдахам. Повільний і віденський вальси, танго, фокстрот, квікстеп, самба, ча-ча-ча, румба, пасодобль, джайв, дуети та «комбі» (це коли в парі — танцюрист на візку і нетравмований танцюрист) — вони можуть усе. І не має значення, хто з них переможе, вони щасливі! Будь ласка, перекажіть цей сайт www.berezil.com усім, кому зараз боляче, хто потребує допомоги...

Влітку на танцмайданчику Гідропарку, взимку у верхньому вестибюлі станції метро «Театральна» ви можете побачити літніх киян, які під скромний оркестрик чи взагалі магнітофон кружляють, підспівуючи у

вальсі давньої юності. Такі спільноти є в Харкові, Донецьку, Ужгороді, Львові, Одесі. Й у маленьких містечках і селах теж є. Вони не здаються. Попри не надто великі пенсії й тривалу політичну істерію, попри різні болячки, що все частіше даються взнаки, вони танцюють.

І здалося мені, що українці стають танцювальною нацією. Чи, може, завжди нею були? ■

СТАТИСТИКА

Планетарні танці

«Танці — моє найулюбленіше хобі», — сказали жителі цих країн (анонімне опитування однієї тисячі людей з кожної):

Куба — 98%;

Бразилія — 92%;

Аргентина — 85%;

Франція — 52%;

Україна — 43%;

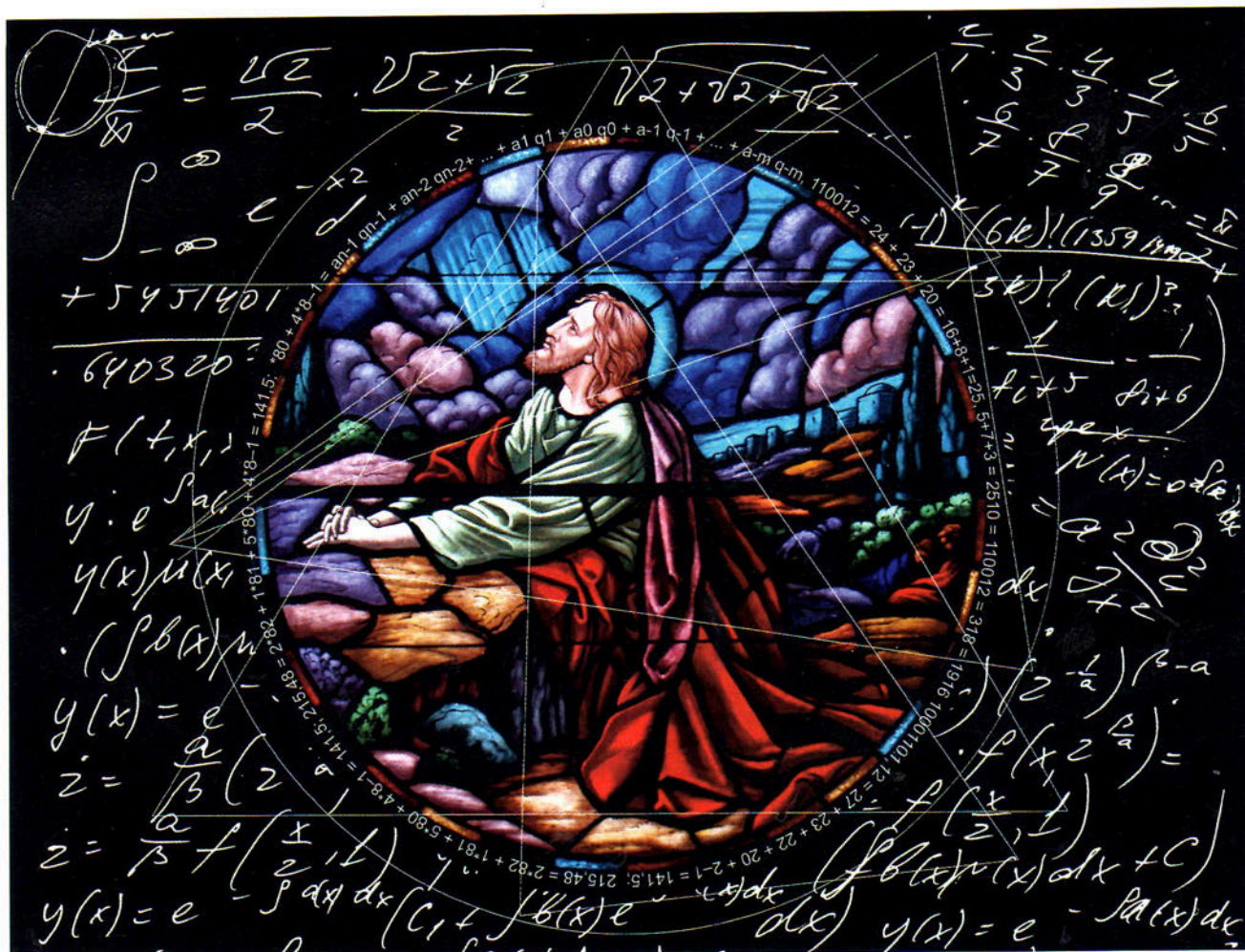
Росія — 34%

До раю через МАТЕМАТИКУ

ПЕРШОДЖЕРЕЛО ВСЕСВІТУ – ДОКАЗ ІСНУВАННЯ ТВОРЦЯ

АВТОР: РОМАН КАБАЧІЙ

У середу 7 травня в Букінгемському палаці чоловік британської королеви герцог Единбурзький Філіп вручив найбільшу (за сумою грошового фонду) наукову нагороду в світі – пре-

мію Темплтона. Призначається вона тим ученим, які намагаються поєднати у дослідженнях наукове начало з духовним. Адже для людства духовність людини важливіша, ніж вузькогалузеві відкриття, вважає засновник премії британський фі-

нансист Джон Темплтон. Цього року \$1,6 млн отримав професор Міхал Геллер. Польський фізик, математик і космолог у своїх працях прагне довести раціональним методом те, що Господь Бог не вигадка, а реальність.

«MADE BY GOD»

«Люди думають, що все є так, як вичили перед першим причастям, — Господь Бог створив квіти й метеликів, себто світ у готовому вигляді, — каже Геллер. — Ми б хотіли, щоб на

питання про першоджерело математичних законів, — пояснює Геллер. — Відтак ми повертаємося до грандіозного Божого задуму Всесвіту. Основна теза моєї теорії така: якщо Всесвіт мав початок, то ми мо-

«Те, що в нашій ретроспективі є випадком, може бути також замислене Богом, — відповідає Геллер на закиди надто традиційних теологів. — Еволюція світу — наслідок функціонування законів природи, але до них є вкомбінована також стратегія випадків. Приміром, гравітація дозволяє зіркам творити навколо себе системи планет. Але те, що в нашій Сонячній системі саме стільки планет, — це справа випадку. Саме Бог створив закони природи й додав до них вплив випадку...» ■

ГЕЛЛЕР ПРАГНЕ ВИГЛЯДАТИ ПЕРЕКОНЛИВИМ І ДЛЯ СВЯЩЕНИКІВ, І ДЛЯ ТИХ НАУКОВЦІВ, КОТРІ НЕ ПРОТИ ВИСЛУХАТИ НА КОНГРЕСІ З ФІЗИКИ ОДИН-ДВА РЕФЕРАТИ З ФІЛОСОФІЇ

якомусь атомі невідомою рукою було написано «made by God», а таких слідів немає. Натомість традиційна теологія стверджує інше: творіння є не одноразовим актом, а невинною взаємодією між світом і Богом. Полягає вона в тім, що світ в своєму існуванні залежить від Бога, — й релігієзнавці аж ніяк не виключають теорію еволюції».

Слідом Бога є не лише окремі частинки світу цього — як-от життя на Землі, біологічна еволюція чи окремо взята Сонячна система. Це вся реальність, що існувала до і після Великого Вибуху, що стався 13,7 млрд років тому).

Власне, всю реальність Геллер і ставить під сумнів: «Мої теорії не стільки доводять існування Бога, скільки піддають сумніву матеріальний світ навколо нас. Це наче доведення від супротивного». Натомість він доводить Божественне походження основоположних законів математики та фізики.

«Коли йдеться про першоджерело Всесвіту, маємо поставити за-

жемо припустити і те, що в нього був Творець. Щоразу під час роботи я повертався до головного питання: чому існує Щось, а не Ніщо? У своїх працях я не шукав якусь конкретну причину, а намагався знайти причину всіх імовірних причин!»

БОГ СТОРИВ ЗАКОНІ І... ВІДДАВСЯ НА ВОЛЮ ВИПАДКУ

У своїх висловлюваннях професор Геллер прагне бути переконливим і для ліберально налаштованих священників, і для тих науковців, котрі не проти вислухати на конгресі з фізики один-два реферати з філософії чи теології. Критикуючи існуючу на початку ХХ ст. течію креаціоністів і пізніше розвинуту теорію «інтелегентного проекту», згідно з якою випадковість у еволюції визнавалася за конкурента Бога, Геллер посилається на слова колишнього Папи Івана Павла II. «Ми не маємо права говорити, яка з наукових теорій є істинною, а яка — ні», — сказав у 1996 році Папа, виступаючи перед Ватиканською академією наук.

МІЖ ІНШИМ

Екуменічна премія — від православних до індуїстів

Цьогорічний лауреат премії Темплтона є представником космології — науки, яка недавно переживала далеко не найкращі часи. У Радянському Союзі її адепти Матвія Бронштейна, Юрія Куркова, Всеволода Фредерікса було відправлено до таборів, оскільки на той момент знані космологічні моделі представляли Всесвіт як закінчений просторово й часово — це суперечило твердженням марксистсько-ленінської філософії, за якою Всесвіт повинен бути нескінченний і вічний. За офіційним визначенням, премію Темплтона Міхал Геллер отримав «за зведення мостів між наукою та релігією». Імовірно, за подібне зведення мостів були нагороджені й Александр Солженіцин, Далай-лама, брат Роже (засновник спільноти Тезе у Франції), Мати Тереза і... винахідник лазера фізик Чарльз Таун. Напевно, не лише шляхи Господні невідомі, але й шляхи журі премії Темплтона. До складу якого, до речі, позмінно входять науковці й теологи різних вірувань — католики, православні, мусульмани, юдеї, буддисти, індуїсти.

ЦИТАТА

«Може, й розумно, та дуже вже не зрозуміло»

— Але, дозвольте вас запитати, — після тривожних роздумів сказав закордонний гість, — як же бути з доказами буття Божого, яких, як відомо, існує рівно п'ять?

— На жаль! — співчутливо відповів Берліоз, — жоден із цих доказів нічого не вартий, і людство давно здало їх у архів. Адже погодьтеся, що в царині розуму ніяких доказів існування Бога бути не може.

— Браво! — вигукнув іноземець, — браво! Ви цілком повторили думку неспокійного старого Іммануїла щодо цього. Та ось курйоз: він зовсім зруйнував всі п'ять доказів, а потім, ніби насміхаючись над самим собою, створив власний шостий доказ!

— Доказ Канта, — тонко посміхнувшись, заперечив освічений редактор, — також непереконливий. І недарма Шіллер говорив, що кантівські міркування з цього питання можуть задовольнити тільки рабів, а Штраус просто сміявся над цим доказом.

— Взяти б цього Канта, й за такі докази років на три на Соловки! — зовсім несподівано буркнув Іван Миколайович. — Іване! — зітхнуло шепнув Берліоз. Та пропозиція відправити Канта на Соловки не тільки не вразила іноземця, але навіть викликала захват.

— Саме, саме, — закричав він, і ліве зелене око його, звернене до Берліоза, зблиснуло, — йому там і місце! Бо ж говорив я йому тоді за сніданком: «Ви, професоре, воля ваша, щось недоладне придумали! Воно, може, й розумно, та дуже вже не зрозуміло. Над вами потішатися будуть».

МИХАІЛ БУЛГАКОВ
«Майстер і Маргарита»

ЦІ КОЛЕСА НЕ КОВТАЮТЬ

10 ТРАВНЯ СТАРТУВАВ ПЕРШИЙ ЦЬОГОРІЧНИЙ ГРАНД-ТУР
У ПРОФЕСІЙНОМУ ВЕЛОСПОРТІ – «ДЖИРО Д'ІТАЛІЯ». **ТИЖДЕНЬ**
ЗАЗИРНУВ ЗА ЛАШТУНКИ ЛЕГЕНДАРНОЇ ГОНКИ, ЩОБ ДІЗНАТИСЯ
ПОДРОБИЦІ ПРО ДІЄТУ, СОН ТА ІЄРАРХІЮ СПОРТСМЕНІВ

АВТОР: Владислав Головахін

Дзвінке й незвичне для українського вуха словосполучення «Джиро д'Італія» перекладається просто: «Італійські перегони». Наступного року велобагатоденка, що за три тижні проїжджає наймальовничішими куточками Апеннінського півострова, святкуватиме свій 100-й ювілей. Ініціатором гонки свого часу виступила місцева Gazzetta dello Sport,

Гончарові вілітку виповниться 38 років, і з цього сезону він виступає за континентальну команду, яка не бере участі в змаганнях такого високого рівня. А Попович перейшов до бельгійської команди Silence Lotto і жертвує Італією заради підготовки до «Тур де Франс». Оскільки відпрацювати обидві серйозні супербагатоденки за 3 місяці вкрай важко, доводиться вибирати. Решта вітчизняних спортсменів, котрі поїдуть від Палермо до Мі-

дев'ять годин на добу. Зазвичай ідуть до ліжка близько півночі й прокидаються о 8:30 – 9:00. Початок гонки залежить від довжини етапу. Іноді вона стартує о 10:00, але частіше – опівдні: «Джиро», як і більшість привабливих для світової аудиторії змагань, багато в чому залежить від телебачення, й усі заїзди планують так, щоб близько п'ятої вечора глядачі побачили фініш.

У кожній команді розроблено власний раціон. Наприклад, торік на «Джиро» в американській Discovery Channel практикували два сніданки. Спочатку хлопцям подавали до столу молочну кашу, бутерброди й фрукти. Вдруге вони підкріплювали сили вже за півгодини – спагеті, сир моцарела, який на смак нагадує бринзу, та італійська ковбаса прошуто. Російськомовні представники Discovery говорили: «Йдемо на макарони». Після гонки в готелі на спортсменів чекав легкий обід – тільки фрукти та овочі. Й лише під час вечері, вже після масажу, велосипедисти ні в чому собі не відмовляли.

Утім, перехопити щось їстівне й під час змагання – річ свята. Недаремно на формі гонщиків пришиті три кишені: у них кладуть невеликі булочки з варенням або фрукти. Підживитися на швидкості – справжнє мистецтво: тут банальне поїдання булочок відбувається за чіткими правилами. Першу з'їдають за 30-кілометровою позначкою. Інші йдуть у хід після кожних 10 – 15 км. А за 30 км до фінішу брати з супроводжувальної машини провізію заборонено (виняток роблять лише на найскладніших етапах).

Зазвичай на екваторі дистанції облаштовують спеціальний пункт

**ПОРОЖНЮ ТАРУ ГОНЩИКИ
ПРОСТО ВИКИДАЮТЬ НА УЗБІЧЧЯ:
СМІТТЯ ЗГОДОМ ПІДБИРАЄ
СПЕЦІАЛЬНА СЛУЖБА.
ЧИ ВБОЛІВАЛЬНИКИ, КОТРІ
ПОЛЮЮТЬ НА ТРОФЕЇ**

оскільки це видання друкують на рожевому папері, то й лідера загального заліку відтоді після кожного етапу нагороджують майкою цього ніжного кольору.

БЕЗ ПОПОВИЧА ТА ГОНЧАРА

Приміряли на себе рожеве й наші співвітчизники. П'ять років тому третє місце в генеральній класифікації «Джиро» посів галичанин Ярослав Попович. А через рік Попо, як називають українця колеги, впродовж трьох етапів вів перед у загальному заліку, але в результаті фінішував п'ятим. Тоді друге місце завоював інший наш земляк – Сергій Гончар із Рівного: цей успіх і досі є найкращим досягненням українців на гранд-турах.

У нинішніх велоперегонах найбільш імениті українці не з'являться.

лана, швидше за все, будуть просто статистами. Сумно. Адже ще кілька років тому «Джиро», завдяки успіхам Сергія та Ярослава, вважали практично «нашою» гонкою.

У 2008 році зі 198 учасників 54 – італійці. А фаворитами тут заздалегідь вважаються минулорічний звитяжець Даніло ді Лука, а також Джильберто Сімоні та Паоло Сальводеллі.

ЯК ПІД'ЇСТИ, КРУТЯЧИ ПЕДАЛІ

Автор цих рядків пропонує зазирнути за лаштунки «Джиро» й з'ясувати, як і чим живуть спортсмени під час трьох божевільних тижнів, поки тривають перегони. Одна з головних складових успіху в тривалому веломарафоні – здоровий сон і правильне харчування. Сну приділяють мінімум

харчування. А то й два — на довгих етапах. У кожної команди там знаходяться сумки з їжею. І клубні масажисти передають їх гонщикам, коли ті дістануться цього місця. Вміст сумочок стандартний: фляжка з водою, холодна Cola, підсолений енергетичний напій (відновлює сольовий баланс в організмі), а також калорійні батончики й пиріжки з рисом, яблуками або ананасами. Деякі спортсмени вживають так звані гелі — пакетики з желеподібною речовиною з укр. високою концентрацією цукру. Порожню тару гонщики просто викидають на узбіччя: сміття згодом підбирає спеціальна служба. Чи вболівальники, котрі полюють на трофеї.

ТЕМНІ КОНЯЧКИ — ЗБРОЄНОСТІ ЛІДЕРІВ

Невіддільною частиною будь-якої команди є грегари (іноді їх ще іменують зброєносцями або лейтенантами) — такі собі малопомітні для

непрофесійного ока «сірі кардинали», які працюють на свого капітана. Серед них є своя негласна класифікація. Першокласні грегари цінуються буквально на вагу золота. За неофіційною інформацією, торік персональний помічник Сальводеллі Едді Маззоліні мав у команді «Астана» річний контракт на €700 тис.

Грегари такого класу самі можуть перемагати у виснажливих багатоденках. Так, лейтенанти легендарного Ленса Армстронга були першими не лише під час окремих етапів, але й на гранд-турах. Багаті велогрупи, залучивши висококласного грегари до команди, в такий спосіб зменшують кількість конкурентів для свого лідера.

Без підтримки грегари навіть висококласний спортсмен не зможе добитись успіху. Вони «розвозять» лідера, постачають його за потреби водою (беруть із машини супроводу), захищають від вітру й загалом

контролюють перегони, зокрема, тримають швидкість, за якої зручно почувається вся група. Зброєносці пильнують, щоб капітан не потрапив до завалу.

Принаймні один із грегари за своїми антропологічними даними повинен бути подібним до лідера команди. Він завжди біля свого капітана — якщо в того проб'ється колесо, лейтенант негайно має віддати йому власний велосипед, аби капітан не витрачав дорогі секунди на заміну колеса. Слабкіші грегари «розвозять» лідера на початку етапу, а сильніші супроводжують його в завершальній частині гонки. Якщо хтось із лейтенантів раптом рвоне у відрив, його по рації (а вона є в кожного спортсмена) можуть відкликати назад — допомагати «тягнути» капітана. На фінішній прямій лідера обов'язково потрібно виводити в першу десятку. Бо самотужки він може до високого результату й не дотягнути. ■

Ярослав Попович:
піднімався на третю сходинку
генеральної класифікації
«Джиро д'Італія»

Президент вишніс ІЗ ДОМУ ІКОНИ

РОСІЯНИ РАДІЮТЬ, ЩО ВІКТОР ЮЩЕНКО КОЛЕКЦІОНУЄ
НЕ ХОЛОДНУ ЗБРОЮ, А ПРЕДМЕТИ МИСТЕЦТВА

АВТОР: Оксана Нараленкова (Москва), спеціально для **Тижня**

Фото: Андрей Нікольскій

«На олтарі часу» — під такою назвою в московському музеї образотворчого мистецтва імені Пушкіна 6 травня відкрилася виставка української ікони та скульптури з колекції президента Віктора Ющенка. Її презентація прогнозовано перетворилася на обмін люб'язностями між представниками культурних гілок урядів двох країн. Зокрема, керівник Федерального агентства РФ з культури й кінематографії Міхаїл Швидкой назвав цю експозицію особливим

яка розгорнулася напередодні інавгурації нового президента РФ Дмитрія Медведєва, надає події певного символізму: «Це духовне благословення через українську сакральну скульптуру й народну ікону майбутнього президента РФ і всього російського народу».

Сам ініціатор культурного свята до Москви не прибув. Президент Ющенко звернувся до присутніх із вітанням, опублікованим в офіційному каталозі виставки, де розповів, чому він так шанує старожитності: «Українська історія та художня старовина — моє велике захоплення. Як тільки випадає

чому це так значимо для нас? Відповідь проста: це національне — й тому найдорожче».

НАЇВНЕ В МОДІ

У Пушкінському музеї на три тижні розмістилася невелика за обсягом, але видатна за своїми мистецькими якостями колекція: 41 ікона та 19 скульптур XVIII—XIX ст. Страхова вартість цих експонатів становить €157 тис. Як розповідає куратор виставки від української сторони, директор видавництва й галереї мистецтва «Родовід» Лідія Лихач, Віктор Андрійович уже 20 років збирає стародавні речі. Та цікавиться він не тільки сакральними, а і звичайними, побутовими предметами, тільки б ті були давніми. Є в зібранні першої особи України й гарний посуд, і дерев'яний велосипед, і старі праски, які нагріваються вугіллям, і унікальні дерев'яні свічники у вигляді голів янголів.

Відшукує ці скарби президент переважно в антикварних магазинах і на «блошиних базарах». Де-що йому, безумовно, дарують — пристрасть нинішнього гаранта Конституції до минувшини загальноно відома. Міністр культури й туризму України Василь Вовкун розповів гостям виставки, що Віктор Ющенко дуже любить особисто поторгуватися з продавцями на антикварних «розвалах». Але ті й самі вже обізнані з президент-

МІХАІЛ ШВИДКОЙ ТОНКО ПОЯСНИВ, НАВІЩО ЦЯ ВИСТАВКА ПОТРІБНА РОСІЇ: ЯКЩО ЮЩЕНКО ЗБИРАЄ ПРЕДМЕТИ САКРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА, ТО ЦЕ ГАРАНТІЯ МИРУ ДЛЯ СУСІДНІХ ДЕРЖАВ

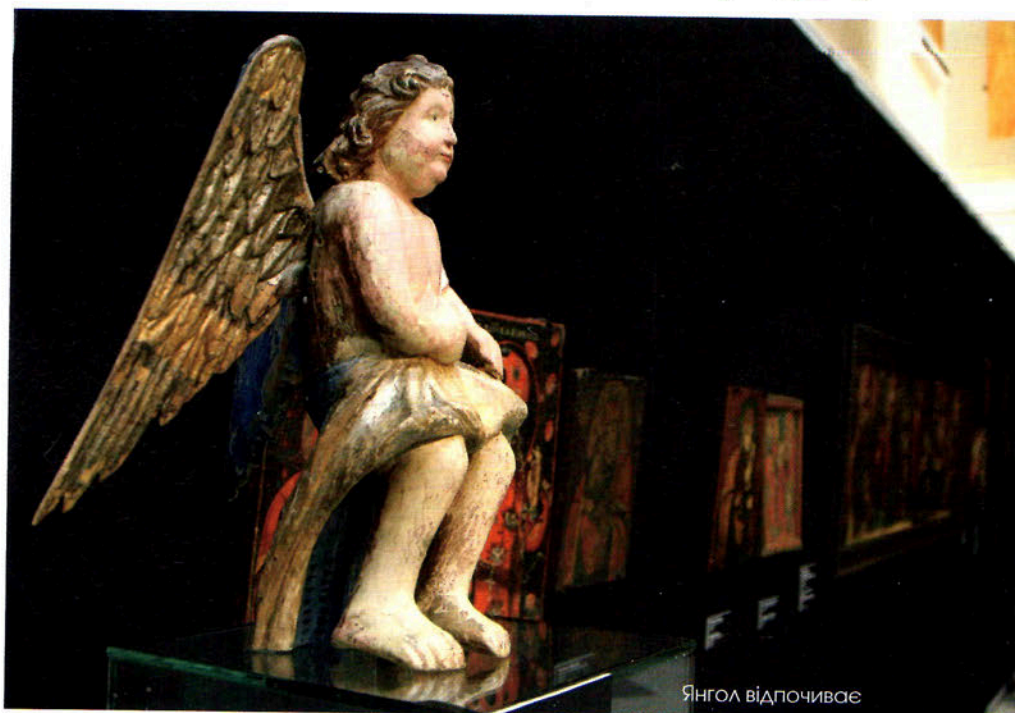
явищем культурного та політичного життя. Дотепер жодна із виставок музейного відділення приватних колекцій не удостоїлася такого визнання.

«ДУХОВНЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ» ДЛЯ МЕДВЕДЄВА

«Українська ікона — і про це, на жаль, погано знають у Росії — явище дивне й унікальне, — зазначив Міхаїл Єфімовіч на врочистому прийомі в колі гостей. — Воно перетинається з католицькою традицією, водночас демонструючи й даруючи нам свободу народного сприйняття. Російська ікона канонічніша й суворіша за композицією. Те, що Віктор Андрійович збирає народне начиння, ікону, скульптуру, — важливо. Виставка відкриває не тільки українську душу, а і риси характеру самого президента України, що по-людськи зворушливо. Я думаю, було б гірше, якби Віктор Андрійович збирав пістолети чи шаблі. Він колекціонує ікони — й це гарний знак для сусідніх з Україною земель, і для нашої держави також. Я сподіваюся, що цей знак не виявиться облудним».

У взаємних «реверансах» його перевершив лише міністр культури й туризму України Василь Вовкун. Промовляючи слово у відповідь, він відзначив той факт, що виставка,

вільна хвилина, люблю читати історичну літературу. Відчуваю величезну радість, коли вдається відшукати гарні речі народного побуту з різних куточків моєї землі. Це надихає і додає сил для щоденних відповідальних справ. Я часто запитую себе і своїх знайомих, які прикрасили квартири чи робочі кабінети українськими старожитностями, —

Янгол відпочиває

ським інтересом до народного мистецтва та спеціально притримують до приходу Віктора Андрійовича найцінніші та найунікальніші предмети народного промыслу й мистецтва.

За словами пана Вовкуна, пристрасть президента України до збирання народних витворів спричи-

скультурі часто нагадує Діда Мороза, який, привітавши усе село, утомлений повертається додому.

ХАТНЕ МИСТЕЦТВО

Оскільки «прототипами» святих і янголів для невідомих авторів українських скульптур та ікон слугували родичі або знайомі, сакральні

В УКРАЇНСЬКІЙ НАРОДНІЙ ІКОНОГРАФІЇ ТА СКУЛЬПТУРІ СВЯТИЙ МИКОЛАЙ ЧАСТО НАГАДУЄ ДІДА МОРОЗА, ЯКИЙ, ПРИВІТАВШИ УСЕ СЕЛО, УТОМЛЕНИЙ ПОВЕРТАЄТЬСЯ ДОДОМУ

нила сплеск зацікавленості наївним мистецтвом в Україні й у світі, що навіть спровокувало зростання цін

експонати виставки виглядають домашніми, добрими й дещо кумедними. І напрочуд далекими від

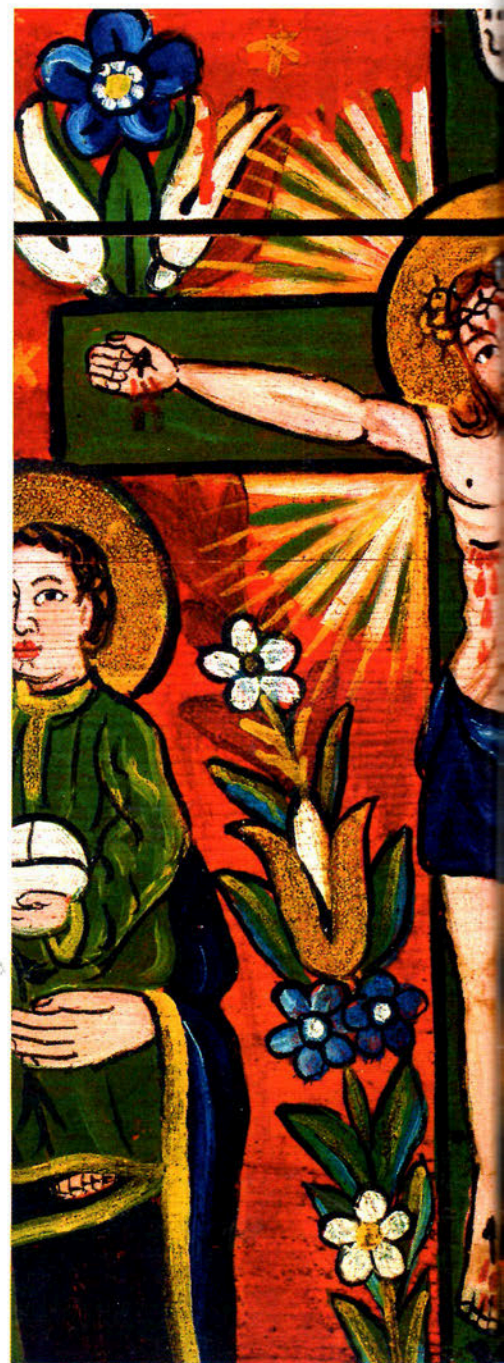

В Москві такого ще не бачили

на старожитності. Міністр, сам запеклий колекціонер, знає, на що потрібно звернути особливу увагу. Так, проводячи шанованих гостей залами виставки, він затримався біля унікальної за красою слобожанської ікони кінця XIX ст. «Ісус Христос — лоза виноградна», на якій зображено Спасителя, котрий витискає в чашу виноградне гріно з лози, що в'ється з його рани. А зупинившись поблизу іконописних ликів Святого Миколая (їх у колекції кілька), звернув увагу, що цей угодник у народній іконографії та

усталеного канону. Тло ікон, наприклад, не золоте, а частіше зелене чи синє, іноді жовтогаряче: народні богомази використовували ту фарбу, що була їм по кишені. Також давні майстри полюбили зображати в композиції квіти, іноді комбінуючи їх у букети чи прикрашаючи квітковим орнаментом убрання Богоматері й святих, як, приміром, на іконі середини XIX ст. «Покров Богоматері зі святими Миколою та Варварою».

Відкриттям для російських відвідувачів цієї виставки стали написані

олійними фарбами на склі гуцульські ікони позаминулого століття. Такі раритетів у світі залишилися одиниці. Позаяк майстри писали на зворотному боці скла, ці ікони зберегли свіжість своїх кольорів.

Після відкриття експозиції український режисер Сергій Проскурня поділився з **Тижнем** своїми враженнями: «Мені особливо сподобався виступ Михайла Швидкого, який спромігся тонко пояснити, навіть така виставка потрібна Росії. Логіка проста: якщо президент Ющенко збирає ікони та предмети

Скромна чарівність наївного мистецтва

«Розп'яття»
в народному стилі

сакрального мистецтва, то це абсолютна гарантія для сусідніх держав, що ми перебуватимемо з ними в мирі й плекатимемо демократію. Приємні враження залишає і сама колекція, щоправда, у зв'язку з великою кількістю гостей на відкритті, більшість скульптур на подіумах відсунули до стін, хоча за задумом вони повинні перебувати максимально близько до центру зали».

Згодом всі експонати зайняли відведені місця, а загалом виставка триватиме до 31 травня. ■

Давно я так не раділа з приводу дій нашого президента – без жодної іронії. Не знаю, хто порадив йому повезти в Москву саме таку добірку речей із приватної колекції українських старожитностей. Але більш промовисту (і при цьому цілком мирну й інтелігентну) демонстрацію того, хто насправді є «старшим братом», годі й уявити.

Річ у тім, що народна ікона для російського культурного, даруйте, дискурсу – те саме, що світська музика чи портретний живопис для російського ж суспільства XVI ст. Тобто більшість тамтешнього населення не уявляє, що таке взагалі могло бути.

У нашому іконописі завжди було дозволено все, що не заборонено. У російському навпаки – заборонено все, що не дозволено. Тому не дивно, коли в писаних на вітчизняних теренах у XVI чи XVII століттях «Страстях» Христа вартують вусаті «римляни» у кірасах та шоломах-моріонах, підозріло схожі на коронних жовнірів. Богородиця відпочиває після пологів на вишиваній хрестиком подушечці, а Небесний Єрусалим у «Страшних Судах» ховається за грубими фортечними мурами, найжаченими баштами з машикулями (це такі дірки, через які ворогові на голову лили гарячу смолу).

Коли вже профі таке собі дозволяли, то прості сільські богомази зі зворушливою старанністю відтворювали безліч побутових дрібниць, писали лики святих зі своїх сусідів, а з кольором поводитися просто й відчайдушно – щоб було яскраво та контрастно. Коротше кажучи, «робили красиво» відповідно до свого та замовника смаку. Такий середньовічний підхід до справи зберігся аж до XX ст. Тож народна ікона, скажімо XIX віку, має значно більшу мистецьку цінність, аніж її сучасниця, написана професіоналом.

У російському ж іконописі самодіяльність була неприпустимою: коли в XVII ст. тамтешні живописці спробували не те що додати до канонічних зображень якісь побутові деталі, а просто почали моделювати лики світлотінню, здійснювався

КАТЕРИНА ЛИПА
мистецтвознавець

страшний вереск. Церкві ці мистецькі шукання дуже не сподобалися, тож «модернізовані» ікони вилучали, а православні панотці виколювали очі ликів і носили спотворені образи вулицями Москви – на пострах вірянам.

Незнайома нашим північно-східним сусідам і така річ, як закарпатська ікона на склі. Техніку навіяно вітражами католицьких церков, що колись вразили уяву православних гуцулів, які, вряди-годи потрапляючи до міста з диких гір, бували зашкочені красою та, не комплексуючи, намагалися її відтворити вдома. У Росії свого часу спроби запозичити трохи досвіду в католиків закінчувалися анафемою митця, тож бажання вправлятися у «не ліцензованому» іконописі в місцевих художників відбили ще років 400 тому. Саме тому виставка творів з президентської колекції має стати справжнім культурним відкриттям для освіченої російської публіки та ще одним поясненням культурної окремішності й самодостатності України.

Втім, підозрюю, що дехто за хутором Михайлівським скаже, буцімто українці ніколи не вміли як слід малювати, от у них і повиходило казна-що. Але невміння малювати закидали й Казимиру Малевичу, який був великим поціновувачем народного малярства.

Гра в гру

ІНОДІ ПИТАТИ В ХУДОЖНИКА, ЩО ТОЙ ХОТІВ
СКАЗАТИ СВОЇМ ТВОРОМ, ДАРМА. ВІН СВОЄ
ЗРОБИВ – І ВМИВАЄ РУКИ

АВТОР: МАР'ЯНА ПРУТ

ТЕМО СВІРЕЛІ
homo ludens

Відомий український художник грузинського походження Темо Свірелі наголошує, що живопис — мистецтво неконцептуальне. Тому нема в його полотнах жодних «підводних каменів» чи прихованих шарів. Все ясно, як Божий день. Бо головне для Темо — гра. Відчайдушна, наче карнавал, без жорстких теорій і встановлених правил.

Ось він і грається. У ляльки — в майже наївній, мов ілюстрація до дитячих казок, серії картин «Ляльки теж люди». У нефігуратив (себто майже абстракцію) — в авангардистських веселошах «Полювання

на метеликів». У відвертий пуантилізм (манера письма розділеними мазками), що проявився на радісних і дощових полотнах «Пори року. Весна», вицяцькованих рожевими крапельками.

Свірелі не переймається, чи зрозуміють його глядачі, чи доречні його роботи з огляду на поточну кон'юнктуру, чи схожі придумані ним сьогодні образи на ті, що він створив раніше. Чи «впізнають руку», нарешті. Все це не має значення, коли ти не бажаєш обмежуватися сталими рамками, бронзовіти, гарувати над енциклопедичним «власним стилем».

Художника приваблює та надихає кольорова декоративність світу. І як він його зобразить, залежить лише від конкретного моменту, в який митець цей світ побачив, і його власного внутрішнього стану: був він тоді уважним ляльководом або даосом, котрий споглядає стихію, чи поетом, який вирішив зловити метелика та й забув про результат, захопившись красою лету. ■

К Н И Г А Р Н Я

Знаєш літературний Київ краще за нас?

Доведи це!

До дня Києва...

небачений та непередбачуваний...

КВЕСТ

твоїми путівниками будуть письменники:

Богдан-Олег Горобчук, брати Капранови, Євгенія Кононенко, Володимир Цибулько, Олеся Мамчич, Яна Дубинянська.

1. збери команду з 5 друзів;
2. зареєструйся за номером 8 063 288 25 73 або надішли заявку про участь на адресу knyharnya_ue@ukr.net з темою КВЕСТ до 21 травня;
3. розпочни подорож 24 травня об 11 годині у книгарні "Є";
4. прогуляйся КиЄвом, поспілкуйся з письменниками, отримай насолоду і, якщо переможеш, - ВИНАГОРОДУ!
5. телеграфуй усім своїм друзям!!!

а також:

запрошуємо відвідати у книгарні "Є" виставку фотографій та цитат, присвячених Києву. Виставка діятиме до 31 травня.

КНИГАРНЯ "Є", вул. ЛИСЕНКА, 3,
ст.м. "ЗОЛОТІ ВОРОТА"

CD

Пісні про долю

Американську інді-групу R.E.M. у нас знають завдяки незаперечному хіту *Losing my religion* («Втрачаю мою релігію»), написаному дивакуватим лідер-вокалістом Майком Стайпом за мотивами творів його улюбленого письменника Габрієля Гарсія Маркеса. Походить пісня з альбому *Out of time* (1991) — першого світового бестселера гурту, який критика нарекла «лонгплеєм про кохання». Диск *Automatic for the people* (1992) нагородили ярликом «пісні про смерть», а диск *Monster* (1994) оголосили «збіркою оповідок про секс». Такі характеристики з'явилися тому, що ця група схильна до тематичної цілісності своїх альбомів. Не дивно, що передостанню студійну роботу 2004 року *Around the sun* назвали «політично стурбованою», оскільки там ідеться про незадоволення діяльністю Джорджа Буша-молодшого. Суто альтернативний бенд R.E.M. з локальної зірки перетворився на визнаного хедлайнера міжнародних гастрольних трас. І став криголамом для інших, вторувавши дорогу таким своїм колегам, як Nirvana, Green Day, Pearl Jam. Перший за останні чотири роки студійник *Accelerate* («Прискорювач») підтвердив високу репутацію музикантів. Патріархи жанру себе не зрадили: геніально прості композиції альбому знову демонструють ясність мелодійно-ритмічних конструкцій і текстових месиджів. Тут вистачає точних афоризмів у піснях про долю, природу, час, мікро- і макрокосм людини. Здається, Майк Стайп спостерігає за всім цим із космосу, а звідти видніше.

Олександр Євтушенко

R.E.M. Accelerate. — Warner bros, 2008.

КІНО

Кохання за правила

Багатьох шанувальників Вонга Кар-Вая розчарував його американський дебют: мовляв, у фільмі «Мої чорничні ночі» надто сильно відчувається голлівудський присмак. Та саме ця стрічка вийшла чи не найбільш «карвайвською». Самотність, кохання, мрії та сподівання — це той фірмовий почерк небагатослівного гонконгця, заснований на поетичному конструктивізмі. Коли за банальними фразами й прозорістю викладу прихована вся мудрість світу. Західна в картині хіба сюжетна лінія. Аби звільнитися від спогадів про нещасливе кохання, Ліззі (Нора Джонс) щовечора ходить до затишного нью-

йоркського бару й виплескує свої емоції господареві закладу — англійцю Джеремі (Джуд Лоу), якому ця ситуація теж знайома. Джеремі мріяв побачити світ, та, зустрівши російську дівчину з фатальним ім'ям Катя, зупинився в Нью-Йорку. Катя згодом

ВИСТАВКА

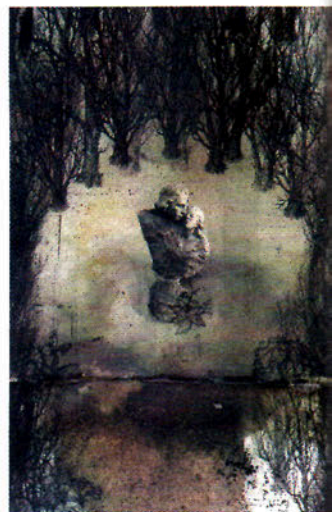
Реальність саду

Один із найвідоміших українських графіків Павло Маков наразі представляє в Києві свій цикл «Сади і парки Східної України та Криму». Його роботи завжди вирізнялися витонченістю та прискіпливою увагою до дрібниць. Апогеєм творчості митця став його масштабний проект «Утопія», якому художник присвятив близько 20 років. Макову вдалося вибудувати новий світ, деталізований до найменших дрібниць, зі своїми мапами, вулицями, жителями та військами. Світ вигаданий, який мав, однак, чимало спільного з улюбленим Харковом. Серед інших проектів графіка був і «Сад» — химерна спроба відтворити географію раю. Нинішня виставка теж представляє сади, проте вже досить конкретні. Всі образи, що закарбувалися в нових творах художника, передають характер справжніх місцин, які можна надібати на Сході України та в Криму. Але хоча зображувані об'єкти і є ціл-

ком реальними, все ж відчуття позачасовості пробивається й у них. Вони ніби застрягли десь між сном та дійсністю, і здається, що паркові скульптури ось-ось прокинуться й заворушаться. Сьогодні Маков не прагне надати вигадці тілесності, як це було в «Утопії», а навпаки: показує, що сама реальність наповнена вимислом і може спонукати до мрійництва.

До 1 червня
«Я Галерея»
(Київ, вул. Волоська, 55/57)

Анна Шабеко

КНИГА

ми та без

Вечори на хуторі

зникає, а Джеремі тут і залишається. «Коли мама водила мене у парк на атракціони, вона завжди казала: «Загубишся — чекай мене на одному місці», — пояснює герой чарівний незнайомці Ліззі, поволи закохуючись у неї. Однак дівчина ще не розібралася з власними «драконами», тому вона тікає. Звісно, щоб повернутися. Поцілунок Нори Джонс і Джуда Лоу, який підводить ризик в цій історії, критики вже встигли назвати найкрасивішим за всю історію кіно. Ламати голову, «справжній» це Кар-Вай чи ні, немає сенсу. Адже режисер елегантно й лаконічно відповів на всі закиди. «Це не канікули й не відхід від того, чим я зазвичай займаюся. Все, що я роблю, — частини одного цілого, хай і написані різними мовами».

Олександра Коверзнева

У кінотеатрах України
3 8 травня

Відкрити очі на те, що тебе оточує, побачити більше за сухими енциклопедичними даними, полюбити просте — лише деякі із завдань історичного альбому «Плюти», який вийшов друком за сприяння родини Подольських. Цей хутір нині є частиною містечка Українка неподалік Обухова, й під впливом дачних забудов поволи втрачає колорит місця відпочинку київської богемі XX сторіччя. Тож появу ще однієї спроби «вхопити» настрій мікроісторії, провести таке собі case study (дослідження окремого випадку) можна лише привітати.

За сталінсько-хрущовських часів у Плютах на дачі Олександра Корнійчука й Ванди Василевської зустрічалися порибалити українські радянські письменники, і з цього факту можна було б почати, якби не знати, завдяки книжці, чому саме їх вабила ця місцина між річками Дніпром, Козинкою й Стутною. Через Плюти мало не пройшла нова залізниця від Германівки до Києва, фінансована цукрозаводчиком і меценатом Олександром Терещенком. У громадян-

ську війну тут орудував отаман Зелений, у загонах якого були й хлопці з Плютів. До речі, Зелений (Данило Терпило) мав нагоду зберегти життя Остапові Вишні й Максимові Рильському — про це теж у нарисі. Сьогодні на колишній

дачі письменника й міністра Корнійчука — літературний музей, а фактично — музей хутора, котрий автори книги запрошують відвідати. Альбом рясно проілюстрований давніми й новими світлинами. Деякі з них відтворюють дух епохи, проте більшість передають щемливу тугу за втраченою невимушеністю.

Роман Кабачій

Николай Гоманюк, Борис Шиленко. Плюты. Иллюстрированный исторический очерк. — Херсон, 2008.

ТЕАТР

Вертеп Великодній

Традиційно вертепи розігрують на Різдво. Але на те він і вертеп, щоб перечувати канони. Прем'єра нової версії вистави «Вертеп» за драмою Валерія Шевчука, яку режисер Віталій Малахов уже успішно ставив понад 10 років тому, припала саме на Великодні свята. Чи є в тому якийсь таємний сенс, чи це просто випадок — питання відкрите. Як і годиться вертепові, вистава складається з двох частин: євангельської історії про царя Ірода й народної ярмаркової комедії. В п'єсі, написаній за радянських часів, домінує соціальна нота. Біблійні мотиви тут є радше тлом для розгортання філософської притчі про земного правителя, який боїться втратити владу. Й хоча мимоволі напрошуються алузії із сьогочасними

мерськими перегами в столиці, перша частина вистави вийшла дещо обтяженою соціальним підтекстом, який «вистрілював» тільки в підцензурному суспільстві. Та й наївно ніні звучать рядки, які закликають Царя бути батьком своїм підданам. Проте в другій частині тішить блазенським гумором ярмарковий хо-

ровод Цигана з Ведмедем, Москаля, Старого і його Баби, Смерті, Гайдамаки, Попа, Шляхтича. Як завжди, в дотепності зображення народних типажів українські актори неперевершені. Художник вистави Марія Погребняк і художник з костюмів Ніна Руденко перетворили сцену на бароковий космос: крутиться карусель життя, з'єднуючи орбіти планет і земних жорен, змінюються вбрання, які вражають своєю кількістю й майже марнотратною розкішшю та винахідливістю деталей. Ця вистава — про буянність життя, яке перемагає смерть і постійно відроджується у своїх персонажах, котрими є ми всі.

Театр на Подолі
(Київ, Контрактова пл., 4)

Наталія Шевченко

ВИСТАВКА

ДЖАЗ

КІНО

ТАНЕЦЬ

АМАЗОНКИ

ЖИВОПИС, ГРАФІКА Олександр Екстер без перебільшення можна назвати художницею зі світовим ім'ям. Дієва й амбітна, свого часу вона пробувала себе в малярстві, графіці, дизайні, сценографії, як художник працювала для кіно. А моделі театральних костюмів однієї із засновниць стилю арт-деко визнані чи не найкращими зразками авангардної сценографії. Хоча в Україні Екстер прожила трохи більше 20 років, її й нині вважають лідером вітчизняного авангарду початку ХХ століття. Щойно відкрита експозиція робіт мисткині містить 50 живописних та графічних творів. Урізноманітнює художню виставку за допомогою моди й кінематографа. 17 травня під час презентації модельєр Лілія Пустовіт представить нову колекцію, котру наша сучасниця розробила під враженням від доробку Екстер. Також тут демонструватимуть фільм Якова Протазанова «Аеліта», костюми до якого створила художниця.

До 15 червня

Національний художній музей (Київ, вул. Грушевського, 6)

ШЛЯХ ПЕНЗЛЯ

«Рух палички диригента є ідеальною формулою каліграфії», — стверджує Рюсєкі Морімото. Каліграф з діда-прадіда, майстер японського мистецтва письма, він працює в техніці «бокусєкі» — «слід туші». Більшість його робіт виконано на 400-річному рисовому папері, оздобленому благородними матеріалами: старовинними тканинами, позолотою, шовком.

23 травня – 12 червня

Художній музей (Дніпропетровськ, вул. Шевченка, 21)

ДЕЛІКАТЕС

ПРОЕКТ Команда Fatima Spar & Freedom Fries востаннє світілася в Україні на вересневому «Джаз-Коктебелі». Умовні австрійці чудово вписалися в тематичний контекст посидання джазу з народною музикою й залишили після себе історичну фразу. «Брегович створив моду на балканську музику, — жалівся тоді акордеоніст групи Мілош Тодоровскі. — А от джазовим авангардом у Центральній Європі жодна свиня не цікавиться». Та музикантам на життя скаржитися гірх. Їх уміння вдало міксувати в межах одного виступу мистецтво джазменів, клейзмерів, циган, акинів та японських гейш завоювало прихильність цілих натовпів фанів. А дебютний альбом Zirzor заслужив щедрі епітети в пресі: від «божевілля» до «екстремальний делікатес для вух». У Києві свій екстрим Freedom Fries розгнурт на всю інтернаціональну широту. А співуча Фатіма Спар гіпнотизуватиме слухачів і по-балканськи, і по-турецьки.

24 травня

«Мистецький Арсенал» (Київ, вул. Івана Мазепи, 30)

ТРІО ВІЛЬНИХ

Коли Вячеслав Гайворонський (труба), Андрей Кондаков (фортепіано) і Владімір Волков (контрабас) збираються в тріо, привести музичний процес до спільного знаменника — завдання нелегке. Бо кожен з них — артист незалежний, із власними стильовими вподобаннями. Проте слухачі, які вже побували на їхніх концертах у Лос-Анджелесі та Гаазі, кажуть, що джазменам це вдається.

18 травня

«Мистецький Арсенал» (Київ, вул. Івана Мазепи, 30)

НА ДНІ

ТРИЛЕР У захопливому психологічному фільмі «Діра» іспанського дебютанта Карлоса Мартіна Феррери головного героя Мігеля викрадають невідомі. Чоловік опиняється в криниці, де весь його статок обмежується відром і блаженною ковдрою. Інколи згори йому кидають свічку, цигарку або якусь їжу. Періодично зловмисники фотографують свою жертву. Мігель геть розчавлений: він не знає, скільки йому доведеться тут скітати, чому з ним таке трапилося, коли й чим усе це закінчиться. І коли в нього не залишається жодної надії на порятунк, він з'ясовує, що зі своїми катми дуже добре знайомий. Яскрава гра акторів (зокрема Хауме Гарсії та Енріка Лопеса), детально виписаний сценарій, психологічна точність сюжету, що за насиченістю абсурдом нагадує тексти Франца Кафки або Кобо Абе, — складові успіху стрічки, яку критики впевнено ставлять поруч з іншими трилерами, котрі вже давно стали класикою жанру.

У кінотеатрах України

з 15 травня

НЕ ПОЩАСТИЛО

Дрібні злочинці Рей і Кен після важкого завдання мають трохи відпочити. Бос знаходить для них найзатишніше, на перший погляд, європейське містечко. Втім, у спокійній Бельгії насправді виявляється набагато більше небезпек, ніж деінде. Головні ролі в британсько-бельгійській кримінальній комедії «Залягти на дно в Брюгге» від режисера Мартіна МакДонаха виконали Колін Фаррел і Брендан Глісон.

У кінотеатрах України

з 15 травня

ПА ТА ЕГО

ФЕСТИВАЛЬ «У своїх виставах я звільняв самого себе», — зізнався якось гурту сучасної хореографії Жозеф Надж, окресливши так сутність contemporary dance. Фестиваль «Вільний танець» підтверджує його тезу, визначивши головним своїм героєм людське тіло, рухи якого виражають внутрішню сутність танцівників. Протягом трьох днів межі своєї майстерності й власного еґо демонструватимуть театри танцю різних країн світу. Зокрема, організатори обирають перформанс-відеоінсталяцію Tulipe від хореографа Чіа Тачібана та допрем'єрну виставу A Howling Flower японсько-американської танцівниці Намі Яямото. Інтерактивне дійство на тему роздумів про створення ідолів покажуть хореографи міжнародної лабораторії Сибріга Доктера (Швеція). Родзинка фесту — перформанс Dialogo від британського танцівника бразильського походження Жана Абрью-Ансельмо, який поєднав contemporary, латину та капоєйру.

16 – 18 травня

Кінотеатр «Салют» (Дніпропетровськ, наб. Перемоги, 128)

БАЛЕТ І ГРОМОВ

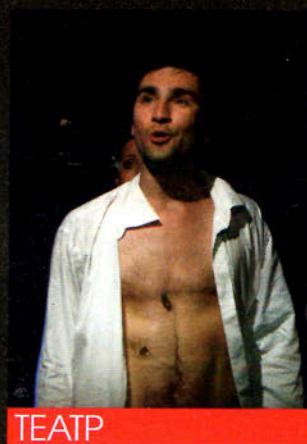
Злиття сучасного танцю з опусами авангардних композиторів — для українських меломанів страва відносно відома. Кілька років тому апетит до жанру розбудив московський піаніст Алексей Любімов із танцювальним ансамблем Zero. Наразі дійство куди жорсткіше: німецький класик Карлхайнц Штокгаузен, «Танц-Лабораторіум» Лариси Венедиктової та піаніст Євген Громов.

22 травня

«Мистецький Арсенал» (Київ, вул. Івана Мазепи, 30)

ФЕСТИВАЛЬ

ТЕАТР

КЛАСИКА

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

«ШЕВЧЕНКО-ФЕСТ 2008»

Піснярі, барди, виконавці авторської поезії та прози протягом трьох днів демонструватимуть сучасне розуміння та бачення пошати й спадку Кобзаря.

16 травня. Палац культури ім. Гната Хоткевича (Львів, вул. Кушевича, 1)

17 травня. Італійський дворик (Львів, пл. Ринок, 6)

18 травня. Палац естетичного виховання учнівської молоді (Львів, пл. Петрушевича, 2)

«БИТВА»

Альтернативна вечірка за участі рок-команд Resnullius, «Серцевий Напад», «Бульдозер» і «Сліпер».

17 травня. Молодіжний центр «Естет» (Луцьк, п-т Відродження, 22)

«СПОГАДИ ПРО КАРУЗО»

Тенор Олег Летенко в супроводі органіста Станіслава Калініна виконає твори Каччіні, Генделя, Вівальді, Пуччіні, Чілеа та неаполітанські пісні.

18 травня. Будинок органної і камерної музики (Харків, вул. Університетська, 11)

АКАДЕМІЧНА МУЗИКА

Концерт симфонічного оркестру Дніпропетровської філармонії та відомого російського віолончеліста Александра Князева. В програмі – твори Елгара й Шумана.

20 травня. Обласна філармонія (Дніпропетровськ, вул. Леніна, 6)

«САД»

Хард-роковий гурт із акустичною версією концертної програми «Доле, де ти?!», в основі якої – вірші Тараса Шевченка.

21 травня. Фонд сприяння розвитку мистецтв (Київ, вул. Фролівська, 1/6)

FREE FAT FESTIVAL

Музичне свято до Дня Києва створять світові зірки – Planet Funk, Cyberpunks, Montefiori Cocktail, Roland von der Aist & Crazy Sonic та десяток не менш гучних команд.

24 – 26 травня. Аеродром «Чайка» (Київ, с. Петропавлівська Борщагівка)

«ОБЛИЧЧЯ СВІТУ»

Живопис Анни Костенко досліджує антропологію різних народів.

До 28 травня. Галерея «Триптих» (Київ, Андріївський узвіз, 34)

ART NON-STOP

ІМПРЕЗА Живопис, графіка, фото та мультимедіа, скульптура, графіті, плакати, принти, інсталяції, об'єкти, перформанси, відео-арт, а також кіно, театр, література й музика – всі барви сучасного мистецтва на харківському фестивалі молодіжних проєктів Non-stop media. Його учасники – митці віком від 16 до 30 років з різних міст України, Білорусі, Молдови, США та Росії. Оскільки арт-програма має бути найбільш насиченою, то з 12 травня до 7 червня виставки змінюватимуться кожні чотири дні. На цей тиждень припадає знайомство з проєктами Ольги Селишевої «Ведмідь і Засць» (фото, відео), Сергія Петлюка й Олексія Дорошка Exchange (інсталяція, відеоінсталяція, фото на текстилі), Сергія Чеботарьова «Слід» (фото), Устини Данчук «Брати Телики» (відеоарт) і гостя з Самари Андрея Сяйлева «Волжські еподи» (графіка, друк на полотні). А графіті-група Art of city розгорне експозицію просто неба.

16 – 20 травня

Муніципальна галерея (Харків, вул. Чернишевського, 15)

ДОКУМЕНТ

ВИСТАВА Verbatim (у перекладі з латини означає «дослівно») – відносно нова техніка театального мистецтва, що набуває останнім часом усе більшої популярності. Вперше була застосована американською акторкою та сценаристкою Анною Дівер Сміт у п'єсі «Сутінки: Лос-Анджелес 1992». Особливість цієї техніки полягає в тому, що текстовою основою слугують інтерв'ю з реальними людьми. Причому відповіді респондентів потрапляють до постановки нередагованими, з максимальним збереженням мовної специфіки. Такий документальний підхід, на думку адептів цього стилю, дає змогу театрові піднятися до нових висот реалізму. Вистава «Самотність», що буде показана в межах експериментального проєкту молодих режисерів і драматургів «Територія драми», є першою спробою освоєння українським театром документальної техніки. П'єса побудована на матеріалі інтерв'ю пересічних киян, тема – самотність.

21 травня

Театр «Сузір'я» (Київ, вул. Ярославів Вал, 16)

МИР ВАМ

Перший в історії Житомира джазовий фестиваль Jazzomir покликаний виконати розважальну та просвітницьку функції. Аби «просвітити» містян, зібрали вельми пристойний склад учасників. Тут зустрінуться легендарний український джазмен Володимир Соляник, дует Кримових із Дніпропетровська, Сусанна Джамаладінова, гурт «Арамис», Cherkasy Jazz Quintet, Night Groove з Києва.

16 – 18 травня

Обласна філармонія (Житомир, вул. Пушкінська, 26)

ДУША ЛЯЛЬКИ

Для ляльководів та їхніх маріонеток настала «зіркова година». Під час фестивалю Аніма мистецтво смикати за нитки продемонструють майстри з Росії, Білорусі, Туреччини та Італії. Окрім традиційних, покажуть вистави театру тіней, театру предметів, унікальні виставки-інсталяції, відео-арт та вуличні перформанси. Жанрова палітра вражає: від «Антигони» й «Макбета» до «Дюймовочки» та народних казок.

16 – 19 травня

Харків

НАШІ ЯНКИ

ЗУСТРІЧ Українсько-американський музичний фестиваль на базі Національного симфонічного оркестру проводять уже вдруге. Минулої весни він запам'ятався щедрою добіркою американських авторів, які працюють у діапазоні від концептуального симфонізму до ентертеймент-шоу. Цього разу початково анонсували твори Джона Коріньяно, Євгена Станковича та Леоніда Грабовського. Натомість обійшлися емігрантською класикою: на симфонічному відкритті прозвучать поема «Острів мертвих» та фортепіанна Рапсодія на тему Паганіні Сергея Рахманінова з американською солісткою Іриною Портенко. Діалог двох переселенців різних поколінь увінчає Четверта симфонія Петра Чайковського. Нова порція громадян США з українським корінням виступить 18 травня. Віолончеліста Наталія Хома, скрипаль Юджин Фодор і піаніст Володимир Вінницький на трьох розіграють твори Бетховена, Сметани й Рахманінова.

16, 18 травня

Національна філармонія України (Київ, Володимирський узвіз, 2)

ПАСАКАЛІЯ

Репертуарові органіста Володимира Кошуби притаманна фактурна міць. Тому вечір пасакалій за його участі має стати еталоном. Згідно з енциклопедією, «пасакалія» – зосереджений, часто трагічний твір у формі варіацій із повторюваною басовою мелодією. Враховуючи те, що в програмі – твори Букстехуде, Баха, Перера, Колеси та Шостаковича, яскравих вражень вистачить усім.

20 травня

Будинок органної музики (Київ, вул. В. Васильківська, 77)

ДЕЛІКАТЕСИ «Кров демократів погана на смак», — жалівся героєм Тома Круза у фільмі «Інтерв'ю з вампіром». Досвідчений упир, якого зіграв цей актор, надавав перевагу крові аристократів. Але найбільше йому смакувала кров різних злочинців — убивць, грабіжників, крадіїв, шахраїв та інших негідників. Утім, якщо якийсь не надто смачний продукт правильно приготувати і гарно приправити, отримаєте делікатес. Тож якби герой Круза існував насправді й жив в Україні, то, напевне, харчувався б у Кабінеті Міністрів, парламенті чи президентській канцелярії. Хоча вампір-гурман може знайти делікатес у будь-якій міськраді. ■

АНДРІЙ
ЛАВРИК

АННА
БАБІНЕЦЬ

ІНШИЙ ФУНІКУЛЕР Міська влада любить нагадувати киянам, що в столиці — найдешевший проїзд у громадському транспорті. Справді, важко уявити метро, проїзд у якому коштує менше 50-ти копійок. Проте в Одесі люди взагалі їздять безкоштовно! Принаймні фунікулером. Уздовж знаменитих Потьомкінських сходів уже два роки курсує оновлений фунікулер, який піднімає втомлених туристів до Приморського бульвару або спускає вниз — до Морського вокзалу. Він працює безкоштовно. За таку саму відстань пасажир київського фунікулера сплатує півгривні. Традиційне для курортних міст прагнення зробити гроші з повітря у випадку з одеським фунікулером чомусь не спрацювало. Для мене це залишилось одеською таємницею. І справжньою приємністю! ■

ДИВНЕ УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО Днями почула чергову історію про труднощі, з якими стикаються наші російськомовні громадяни, вивчаючи українську. Ця історія стане в моїй колекції хітом. «Я всю життя учила російський — в садике, в школі. А тут ребенок идет в первый класс и надо ему помогать с украинским. А там такие странные слова. Например, одно было. Я всех знакомых обзвонила — никто не знал, что это такое», — скаржиться жіночка, котра працює вихователем у дитсадку. Я вже очікую почути щось на кшталт леговища чи гвинтокрила. І тут вона видає: «Аль-танка». У мене шок, а вона продовжує: «Ну как я могла понять, что это такое, если мы это всю жизнь называли беседкой». ■

НАТАЛІЯ
ВАСЮТИН

ВІКТОРІЯ
ПОЛІНЕНКО

АНЕКДОТ НАОЧНО Зазначу одразу: що би не говорили про білявок, особисто я ставлюся до них із повагою. А тепер, власне, історія. Нещодавно їздили з друзями на Тернопільщину. В Бучачі траса проходить через центр міста, до якого збігаються бічні вулички. Поперек виїзду однієї з них стоїть авто пристойної марки. Поруч — крамниця жіночої білизни «Зваба». На магістраль намагається прорватися жигулі, та марно. З машини виходить розлючений дядько й упевнено прямує до магазину. Один з наших каже: «Це точно буде білявка». Я припустила, що навряд чи тут, віддалік столиці, матеріалізується байка про розумові здібності жінок у стилі блонд. І помилилася: зі «Зваби» випурхнула така краса, що аж очам боляче стало. Добре, я хоч не закладалася. ■

УВАГА! ДВЕРІ ЗАЧИНЯЮТЬСЯ Привітайте мене! Я мала змогу проїхатися в розрекламованому арт-потязі метрополітену. Там, де станції оголошують дитячі голоси, а на стінах замість дратівливої реклами — витвори образотворчого мистецтва. І знаєте, доволі-таки мило. Затишно так, життєрадісно. Якось усміхнених людей побільшало наче (чи то вже самонавіювання?). Але міліціонера, який широко показав усі свої тридцять два, коли почув тонесеньким голосом: «Увага! Двері зачиняються. Наступна станція «Лук'янівська», бачила на власні очі. А ще бабуся поруч, коли я намагалася роздивитися, як прикріплені картини, й доторкнулася до однієї з них, мало не зомліла, дорікнула: «Уважніше! Для цих людей старайся, а вони...» ■

ТЕТЯНА
ОРОБЕЦЬ

ПАВЛО
СОЛОДЬКО

ЯК РЯТУЮТЬ ВІД БАЙДУЖОСТІ До мене постійно чіпляються п'янички. Перехоплюють у транспорті й на вулиці з єдиним проханням — поговорити. От і 12 травня йду по Контрактовій, підрулює один. На вигляд років 40: «От ви про День Перемоги що думаете?» — «Повністю підтримую», — кажу і далі йду в напрямку метро. «У вас батьки воювали?» — «Діди». — «О, для мене це дуже важливо! Давайте поговоримо, посперечаємось». Я не хочу сперечатися (про що з ним говорити, він, вочевидь, із 8 травня не просихає). Чолов'яга біжить за мною: «Ага, а у вас очі байдужі!» Я ображаюся і зупиняюся: «Ну чого це?» — і тут усвідомлюю, що це він мене провокує на «поговорити». Відвертаюся і прямую далі. Але досі думаю — невже я справді такий байдужий? І може, ці нетверезі люди хочуть мене врятувати? ■

ТЕЛЕКАНАЛ НОВИН

Коли ти хочеш знати

24

Сьогодні мало знати більше,
сьогодні треба знати все!

УКРАЇНА

РЕГІОНАЛИ ЗНОВУ "З'ЯСОВУВАЛИ"
СТОСУНКИ З БЮТІВЦЯМИ
КИЇВ

УКРАЇНА
ІПОТЕКА
КИЇВ

НАСТІЖКА ГРИВНЕНИХ ІПОТЕЧНИХ КРЕДИТІВ
ЗБІЛДЬОВА ВІД 5%

США УПРД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНА NASDAQ З БОРСЕ ДІКА
БЕЗПЕКА АРХІВ

ЄВРОСОЮЗ

ЄВРОПАРЛАМЕНТ УХВАЛИВ
ВХОДЖЕННЯ 9 КРАЇН ДО ЗОНИ ШЕНГЕНУ
СТРАСБУРГ

ІСПАНІЯ
ФОРМУЛА-1
АРХІВ

ЗУСНИЛИ "HONDA" СКОНЦЕНТРУВАНІ
НА СЕЗОНІ 2008-ГО РОКУ

США РАЙАН РЕПЗ
ФЕСТИВАЛЬ WIRED NEXTFEST
КОМПАНІЯ AIRSCOOPER CORPORATION

КИТАЙ
ШОУ MTV
ШАНХАЙ

ПЕРІС ХІЛТОН "ЗАСВІТИЛАСЯ"
НА MTV STYLE AWARDS

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ
ЕМІ ВАЙНХАУС - НАГРАДА
ВІКОНАВІЦЬ РІВ
МООВО AWARDS
ЛОНДОН

10 080 хвилин мовлення щотижня дозволили телеканалу новин «24» стати зручним цілодобовим джерелом інформації

764 новинних сюжети за добу дають повну інформаційну картину дня на одному телеканалі

105 пізнавальних програм за добу дозволяють глядачеві отримати більше, ніж просто новини

65 журналістів-професіоналів стежать за тим, аби жодна новина не пройшла повз вашу увагу

24 корпункти по Україні та за її межами щоденно збирають для вас найважливішу інформацію

8,23 млн. глядачів вже дивляться нас в кабельних мережах, в ефірі та з супутника

Новий унікальний
український проект

МЕРЕЖА КНИГАРЕНЬ

К Н И Г А Р Н Я

Купуйте в інтернет-магазині за адресою:
www.book-ye.com

Нова сучасна книгарня в історичному центрі Києва,
поруч зі станцією метро «Золоті ворота», вул. Лисенка, 3
тел: (044) 228-05-66
office@book-ye.com